

به نام خدا

گزارش طرح اندیشکده‌ها و نقش‌آفرینی در انتخابات ۱۴۰۰

ویراست اول

بازمعه اندیننگده‌ها

IranThinktanks.com

فهرست مطالب

۲	بخش اول: کلیات طرح
۳	مقدمه
۴	معرفی طرح
۵	سازوکار اجرایی طرح
۷	بخش دوم: گردآوری، تجمیع و اولویت‌بندی سوالات
۸	اعلام فراخوان عمومی و دریافت سوالات اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی
۱۲	دسته‌بندی سوالات گردآوری شده
۱۴	اولویت‌بندی سوالات دسته‌بندی شده
۱۶	موضوعات و سوالات نهایی جهت طرح در جلسات گفتگومحور انتخاباتی
۲۳	پیوست
۲۴	متن سوالات گردآوری شده از اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی

بخش اول: کلیات طرح

مقدمه

شکاف میان شعارهای انتخاباتی و عملکرد نامزدها پس از انتخاب در جایگاه‌های انتخابی طی ادوار گذشته، دلایل متعددی دارد. یکی از این دلایل را می‌توان در تنظیم شعارها بر اساس اسناد بالادستی دانست. در حالیکه در عمل و اجرا، فرد منتخب و گروه معاونان و مشاوران وی با واقعیت سخت جامعه دست به گریبان می‌شوند.

اندیشکده‌ها از این جهت، نقطه اتصال چشم‌اندازهای جامعه و زمین سخت واقعیات هستند و مسیرهای تبدیل گزاره‌های آرمانی نظام را به سیاست‌های راهبردی، عملیاتی و اجرایی را به خوبی می‌شناسند.

بنابراین رجوع به اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی در بزنگاه هر انتخاباتی که سرنوشت چهارساله نظام را در حوزه‌های اجرا و تقنین مشخص می‌کند، از ضروریات پیشینی برگزاری و ترغیب به شرکت در انتخابات است؛ چراکه اندیشکده‌ها و مراکز سیاست‌پژوهی با شناسایی **اولویت‌ها و مسائل اساسی و واقعی** (و نه شعاری) و ارائه **راهکار عملیاتی** (و نه تبلیغاتی و پوپولیستی) راه برون‌رفت از گره‌ها و معضلات کشور را راه‌نما هستند.

با این مقدمه، جامعه اندیشکده‌ها با هدف اتصال و تطبیق میان ایده‌های مراکز سیاست‌پژوهی و برنامه‌های سیاست‌گذاران بالقوه اجرایی کشور در جایگاه رئیس‌جمهور، طرح «اندیشکده‌ها و نقش‌آفرینی در انتخابات ۱۴۰۰» را در دستور کار قرار داده است.

معرفی طرح

جامعه اندیشکده‌ها از سال ۱۳۹۵ با هدف زمینه‌سازی برای توسعه و ارتقای فعالیت اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی و بهره‌گیری جدی نظام سیاست‌گذاری و اجرایی کشور از دستاوردها و ظرفیت‌های این گونه مراکز، ارتباطات وسیع و فعالی را با بیش از ۱۰۰۰ نفر از مدیران و اندیشه‌ورزان نزدیک به ۱۰۰ اندیشکده و موسسه سیاست‌پژوهی شکل داده است و مبتنی بر این ارتباطات، زیرساخت‌ها و فعالیت‌های مشارکتی از قبیل سایت، فصلنامه، رویدادهای آموزشی و ارائه بحث، جایزه ملی سیاست‌گذاری و نیز نخستین و تنها پایگاه جامع رصد و نمایه‌سازی مجموعه‌ها، افراد و فعالیت‌های اندیشه‌ورز را با نزدیک به ۷۰۰۰ رکورد ایجاد کرده است.

از جمله رسالت‌های جامعه اندیشکده‌ها، طراحی سازوکارهای پویا و اثربخش به منظور شبکه‌سازی و ایجاد ارتباط اندیشکده‌ها با مسئولان و مدیران دستگاه‌های سیاست‌گذار و اجرایی کشور است. بر این مبنا در راستای تحقق این رسالت و با توجه به این مهم که انتخابات ۱۴۰۰ به عنوان طلیعه‌ای از آغاز حکمرانی و مسئولیت تیم ریاست جمهوری آتی، فرصتی جهت اصلاح رویه‌های کلان تصمیم‌گیری کشور به شمار می‌رود، جامعه اندیشکده‌ها اقدام به تعریف طرحی با عنوان «اندیشکده‌ها و نقش‌آفرینی در انتخابات ۱۴۰۰» کرده است.

به صورت خلاصه در این طرح از اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی کشور خواسته می‌شود که مسائل و چالش‌های کلیدی کشور را در قالب سوالاتی تنظیم کنند. این سوالات پس از تجمیع و اولویت‌بندی، مبنای شکل‌گیری برنامه‌های گفتگومحور انتخاباتی با حضور نامزدهای انتخابات و مدیران و نمایندگان اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی کشور می‌شود. با توجه به مسئله‌محوری و واقعیت‌گرایی مباحث مطرح شده در جلسات و پیش‌بینی مشارکت نخبگانی در پیش‌برد اهداف آن، انتظار می‌رود که بازتاب این برنامه و برنامه‌های مشابه بتواند در روند انتخاب آگاهانه مردم در انتخابات ۱۴۰۰ تاثیرگذار باشد.

سازوکار اجرایی طرح

طرح «اندیشکده‌ها و نقش‌آفرینی در انتخابات ۱۴۰۰» در دو مرحله و پنج گام به شرح زیر قابل اجرا است:

۱- گردآوری، جمع‌آوری و اولویت‌بندی سوالات اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی

- **گردآوری سوالات:** در این مرحله طی یک فراخوان عمومی از مدیران اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی کشور درخواست می‌شود تا **مهم‌ترین مسائل و چالش‌های کلیدی** که دولت آینده باید بر روی حل آنها تمرکز کند، در قالب چندین سوال مطرح کنند.

✓ سوالات مطرح‌شده می‌تواند ناظر به **حوزه‌های ماموریتی دولت** و نهادهای دولتی مثل اقتصاد، فرهنگ، سیاست خارجی و... یا ناظر به **اصلاح و بهبود عملکرد** ساختارهای دولت و نهادهای دولتی مانند اصلاح نظام اداری، مقابله با فساد، تنظیم روابط بین دستگاهی و... باشد.

✓ سوالات می‌بایست **دقیق** مطرح شوند؛ بدین معنا که برای هر سوال در قالب **حداکثر ۱۰۰ کلمه**، ناظر به یک **مسئله یا چالش کلیدی**، ابتدا یک **مسئله‌شناسی** نسبتاً دقیق صورت گیرد و سپس اصل سوال ناظر به حل یا تمرکز بر بعد یا ابعادی از مسئله‌شناسی صورت‌گرفته مطرح شود.

- **جمع‌آوری و دسته‌بندی سوالات:** در ادامه سوالات گردآوری‌شده در دسته‌بندی‌های **موضوعی** جمع‌آوری می‌شود و سپس در هر دسته موضوعی، ناظر به **مسائل کلانی** که در سوالات به آنها پرداخته شده است، یک دسته‌بندی ثانویه نیز صورت می‌پذیرد.

- **اولویت‌بندی سوالات:** در نهایت سوالات دسته‌بندی‌شده در قالب فرم نظرسنجی در اختیار اعضای شورای علمی جامعه اندیشکده‌ها -مرکب از اندیشه‌ورزان ارشد اندیشکده‌های کشور- قرار می‌گیرد و از آنها خواسته می‌شود که در هر موضوع ابتدا یک اولویت‌بندی بین مسائل کلانی که مطرح شده است، انجام دهند و سپس سوالات ناظر به هر مسئله را نیز بر مبنای **کلیدی بودن و دقیق بودن** اولویت‌بندی کنند. در پایان این گام مسائل کلان و سوالات دارای اولویت بالاتر، مبنای طراحی چندین جلسه موضوعی گفت‌وگومحور خواهد بود.

۲- ارجاع سوالات به نامزدها و برگزاری برنامه انتخاباتی با حضور نامزدهای انتخابات یا نمایندگان آنها و مدیران و اندیشه‌ورزان اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی

- **ارجاع سوالات به نامزدها:** در این مرحله محورهای جلسات موضوعی و سوالات هر محور، به همراه گزارش مستندی از اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی مشارکت‌کننده در طرح و

فرآیندهای طی شده تاکنون، در اختیار نامزدهای انتخاباتی و ستادهای آنها قرار می‌گیرد و هماهنگی‌های لازم برای دعوت از آنها برای حضور در برنامه انتخاباتی صورت می‌پذیرد.

• **برگزاری برنامه‌های انتخاباتی:** در ادامه برنامه‌های انتخاباتی با حضور هر یک از نامزدهای نهایی انتخابات یا نمایندگان آنها و مدیران و اندیشه‌ورزان اندیشکده‌ها، موسسات سیاست‌پژوهی برگزار می‌شود. شیوه برگزاری برنامه‌ها به شرح زیر است:

✓ بین ۳ تا ۵ جلسه موضوعی گفتگومحور، با حضور همه نامزدهای نهایی انتخابات یا نمایندگان آنها و نیز جمعی از مدیران و اندیشه‌ورزان اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی کشور پیش‌بینی شده است.

✓ مدت زمان اجرای هر جلسه حدود ۴ ساعت است.

✓ در هر جلسه بین ۵ الی ۷ سوال در محور مربوطه، توسط نمایندگان اندیشکده‌ها مطرح می‌شود.

✓ پس از طرح هر سوال، نامزدهای محترم یا نمایندگان آنها ۵ دقیقه فرصت دارند تا به ترتیب، پیرامون سوال مطرح‌شده به ایراد نقطه نظرات و برنامه‌های خود بپردازند.

✓ در ادامه مدیران و نمایندگان اندیشکده‌ها به مدت ۱۰ دقیقه فرصت دارند تا پیرامون مباحث مطرح‌شده، نقطه نظرات، ابهامات و سوالات تکمیلی خود را مطرح کنند.

✓ در پایان هر سوال، هر کدام از نامزدهای محترم یا نمایندگان آنها، به مدت یک دقیقه فرصت دارند تا ضمن جمع‌بندی مباحث خود، پاسخگوی ابهامات و سوالات تکمیلی اندیشکده‌ها باشند.

بخش دوم: گردآوری، تجمیع و اولویت‌بندی سوالات

اعلام فراخوان عمومی و دریافت سوالات اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی

فراخوان دریافت سوالات از اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی، از تاریخ ۱ الی ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۰ از طریق نامه‌نگاری با مجموعه‌های اندیشه‌ورز و درج خبر در سایت و سایر رسانه‌های جامعه اندیشکده‌ها صورت پذیرفت. در این مدت تعداد ۴۱ اندیشکده و موسسه سیاست‌پژوه در مجموع با ارسال ۳۲۷ سوال، در این طرح مشارکت کردند. مجموعه‌های مشارکت‌کننده در این طرح به شرح زیر است:

تعداد سوالات مطرح شده	اندیشکده مشارکت‌کننده	
۳	اندیشکده بسیج و نهادهای مردمی	
۸	اندیشکده پایا	
۷	اندیشکده پیشرفت گردشگری برای ایران	
۵	اندیشکده تعاون	
۳	اندیشکده حکمرانی انرژی و منابع ایران	
۵	اندیشکده رصد	
۱	اندیشکده روابط بین الملل	
۹	اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران	
۹	اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	
۷	اندیشکده شفافیت برای ایران	

تعداد سوالات مطرح شده	اندیشکده مشارکت کننده	
۱۳	اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد (صفا)	
۴	اندیشکده فاطر	
۹	اندیشکده کار و اشتغال میزان	
۵	اندیشکده گفتمان	
۱	اندیشکده هجرت	
۷	پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم	
۳۳	پژوهشکده مطالعات راهبردی	
۱۳	پژوهشکده مطالعات فناوری	
۳	پژوهشکده نوین شهر معنوی ثامن	
۹	دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی	
۵	دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید	
۷	گروه علمی تحلیلی طیف	
۲۴	مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	
۶	مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	

تعداد سوالات مطرح شده	اندیشکده مشارکت کننده	
۲۰	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری	
۳	مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور	
۶	مرکز راهبری ورثه الانبیاء	
۱	مرکز علم و فناوری رسام	
۱۱	مرکز مطالعات خلیج فارس	
۳	مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران	
۸	مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت	
۱	موسسه آینده‌پژوهی جهان اسلام	
۵۲	موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی	
۲	موسسه پژوهشی اقتصاد مالی بهین	
۳	موسسه راهبردی بازنشستگی صبا	
۱	موسسه رصد مطالعات و سیاستگذاری اجتماعی سلامت جنسی اسلامی (سجا)	
۴	موسسه مطالعات انرژی سبحان	
۱۳	موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	

تعداد سوالات مطرح شده	اندیشکده مشارکت کننده	
۱	موسسه مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران	
۱	موسسه مطالعات و مدیریت جامع تخصصی جمعیت	
۱	موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام	

دسته‌بندی سوالات گردآوری شده

۳۲۷ سوال گردآوری شده پس از جمع‌آوری در ۱۱ حوزه موضوعی دسته‌بندی شدند. در هر حوزه موضوعی نیز دسته‌بندی دیگری بر اساس مسائل کلانی که در سوالات به آنها پرداخته شده بود، صورت پذیرفت. در مجموع ۴۸ دسته‌بندی ناظر به مسائل کلان هر حوزه به شرح زیر احصا شد:

تعداد سوالات مسئله کلان	مسئله کلان	موضوع
۳	آسیب‌های اجتماعی	اجتماعی و فرهنگی
۸	توسعه گردشگری	
۴	چالش‌های اجتماعی	
۱۲	رسانه و فضای مجازی	
۵	کاهش سرمایه اجتماعی	
۶	مسائل تعاونی‌ها	
۳	مسائل زنان	
۸	تبادلات مالی و تجاری	اقتصاد
۱۲	تورم و نقدینگی	
۶	توسعه اقتصادی	
۴	توسعه زیرساخت‌ها	
۶	توسعه صنایع	
۱۳	حمایت از تولید و کسب‌وکارها	
۷	سرمایه‌گذاری و بازار سرمایه	
۷	صندوق‌های بازنشستگی و بانک‌ها	
۶	کنترل قیمت‌ها و نرخ ارز	
۸	مسکن	
۱۳	نظام بودجه‌ریزی، درآمدها و هزینه‌های کشور	
۷	پارانه‌ها	انرژی
۶	تولید حامل‌های انرژی و توسعه صنایع وابسته	
۳	صادرات نفت و گاز	
۴	قیمت‌گذاری و پارانه‌های انرژی	
۳	نارضایتی‌های عمومی و مسائل امنیتی	دفاع و امنیت

تعداد سوالات مسئله کلان	مسئله کلان	موضوع
۸	آموزش حرفه‌ای و اشتغال جوانان	آموزش
۵	تحول در آموزش و پرورش	
۵	عدالت آموزشی	
۲	مسائل فرهنگیان	
۸	اصلاح نظام حکمرانی	حکمرانی
۷	تکثر، همپوشانی و خلاء نهادها و سازمان‌ها	
۷	جلب مشارکت‌های مردمی	
۱۲	شفافیت و مقابله با فساد	
۱۳	ویژگی‌ها و رویه‌های مسئولین کشور	
۳	مدیریت بحران کرونا	سلامت
۳	عدالت بهداشتی و درمانی	
۷	تحریم‌های بین‌المللی	سیاست خارجی
۶	تقویت دیپلماسی اقتصادی	
۱۴	روابط با کشورهای منطقه	
۶	رویکردهای سیاست خارجی دولت آینده	
۴	سند همکاری ایران و چین	
۱۰	مسائل شرکت‌های دانش‌بنیان	علم و فناوری
۶	تجارت و عرضه محصولات کشاورزی	کشاورزی و آب
۳	تغییر کاربری اراضی	
۹	توسعه روستایی	
۴	توسعه صنایع کشاورزی	
۱۲	تولید محصولات کشاورزی	
۴	حفظ منابع طبیعی	
۹	مدیریت منابع آبی	
۵	مسائل زیست محیطی	محیط زیست

اولویت‌بندی سوالات دسته‌بندی شده

با توجه به آنکه در برنامه‌های گفتگومحور امکان طرح و بحث پیرامون همه سوالات مطرح‌شده وجود ندارد، نیاز است تا بر اساس اولویت‌بندی، سوالات «مهم‌تر» و «دقیق‌تر» مشخص و انتخاب شوند. به همین منظور پس از آماده‌سازی سوالات دسته‌بندی شده در قالب یک فرم نظرسنجی برخط، از اعضای شورای علمی جامعه اندیشکده‌ها -مرکب از اندیشه‌ورزان ارشد اندیشکده‌های کشور- درخواست شد تا مطابق فرآیند زیر به اولویت‌بندی سوالات مطرح‌شده بپردازند:

۱. **انتخاب حوزه موضوعی:** هر فرد ابتدا بر اساس کمیته علمی که در آن عضویت دارد یا

حوزه‌ای که می‌خواهد سوالات آن را بررسی کند، یک یا چند حوزه موضوعی را انتخاب کند.

۲. **اولویت‌بندی مسائل کلان حوزه موضوعی:** با توجه به شناخت خود از مسائل و چالش‌های

کشور، مسائل کلانی را که در حوزه موضوعی مربوطه مطرح شده است، اولویت‌بندی کند.

اولویت‌بندی هر «مسئله کلان» با تخصیص عددی بین ۱ تا ۱۰ در نسبت با واقعیت‌های

موجود و مقایسه با دیگر مسائل صورت می‌گیرد.

۳. **اولویت‌بندی سوالات مربوط به هر مسئله کلان:** در ادامه سوالات مربوط به هر مسئله

کلان به ترتیب نمایش داده می‌شود. اولویت‌بندی هر سوال از دو منظر صورت می‌گیرد: (۱)

مسئله و نقطه کلیدی که هر سوال به آن پرداخته است، چقدر در نسبت با مسئله کلان

اهمیت و اولویت دارد. (۲) تا چه اندازه سوال دقیق مطرح شده و مسئله‌شناسی به خوبی

صورت گرفته است. در نهایت با در نظر گرفتن این دو مورد، عددی بین ۱ تا ۱۰ به هر سوال

توسط فرد تخصیص یابد.

در این گام تعداد ۴۶ نفر از اعضای شورای علمی جامعه اندیشکده‌ها در اولویت‌بندی مسائل کلان

و سوالات دسته‌بندی شده مشارکت کردند. در ادامه پس از تجمیع نظرات داده شده، مسائل کلان

و سوالات نهایی مطابق فرآیند زیر مشخص و انتخاب شدند:

۱. **انتخاب مسائل کلان:** بر اساس میانگین امتیازات داده شده توسط شورای علمی به مسائل

کلان و نیز سطح کمی و کیفی سوالات هر مسئله، یک امتیاز کلی برای مسائل کلان

محاسبه شد. از میان ۴۸ مسئله کلان، تعداد ۲۸ مسئله‌ای که بیشترین امتیاز را داشتند

انتخاب شدند.

۲. **انتخاب سوالات:** در ادامه برای هر کدام از مسائل کلان انتخاب‌شده، یک سوال که بیشترین امتیاز را داشت انتخاب شد. در اینجا برای حفظ تنوع در سوالات مطرح‌شده، تا حد امکان از هر اندیشکده یک سوال انتخاب شد.

۳. **تعیین محورهای موضوعی جلسات:** در نهایت بر اساس تقریب موضوعی، مسائل کلان و سوالات انتخاب‌شده در چهار محور موضوعی قرار گرفتند.

موضوعات و سوالات نهایی جهت طرح در جلسات گفتگومحور انتخاباتی

موضوعات و سوالات نهایی، به تفکیک محورهای موضوعی جلسات و اندیشکده‌های مطرح‌کننده به شرح زیر است:

۱- محور «آموزش، فرهنگ و امور اجتماعی»

- **مهاجرت نخبگان:** مهاجرت نخبگان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به خارج از کشور یکی از چالش‌های مهم در حوزه نیروی انسانی کشور است. راهکارهایی برای این موضوع وجود دارد، مثل بورسیه شدن نخبگان در صورت تمایل به تحصیل در خارج از کشور به منظور بازگشت آنها. برنامه شما بر حل این معضل چیست؟ «اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد (صفا)»
- **فضای مجازی:** چه برنامه‌ای برای جبران کمبود و نارسایی قوانین مرتبط با فضای مجازی بویژه قانون جرایم رایانه‌ای (مصوب سال ۱۳۸۸) که نیاز به بازنگری و روزآمدسازی دارد و همچنین قوانین مربوط به استفاده از داده و حریم خصوصی دارید؟ «گروه علمی تحلیلی طیف»
- **توسعه گردشگری:** انقلاب اسلامی ایران، در واقع بزرگترین چالش دنیای غرب به خصوص آمریکا در خاورمیانه به حساب می‌آید. از راه‌هایی که دشمنان ایران برای مبارزه در پیش گرفته‌اند، ترویج هراس یا ایران‌هراسی است که تاثیر مستقیم بر گردشگری و صادرات صنایع دستی دارد. برای مقابله با ایران‌هراسی چه برنامه‌ای دارید؟ «اندیشکده پیشرفت گردشگری برای ایران»
- **اشتغال جوانان:** با سیل فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بیکار که سالانه به یک و نیم میلیون نفر می‌رسد چه کار می‌کنید؟ آیا فکر می‌کنید با ۶ هزار شرکت دانش‌بنیان و حتی ۶۰ هزار شرکت می‌شود این مسئله را حل کرد؟ «پژوهشکده مطالعات فناوری»
- **مشکلات زیست‌محیطی:** در طول ۴۰ سال گذشته بعد از انقلاب اسلامی، یکی از مهم‌ترین ضعف‌های اساسی در حوزه مدیریت سیاسی کشور، ضعف در رویکرد زیست‌محیطی دولتمردان ج.ا. ایران بوده است. به گونه‌ای که چالش‌های بسیار زیاد در به خطر افتادن زیستگاه جغرافیایی کشور به عنوان مثال خشک شدن دریاچه ارومیه، دریاچه بختگان، رودهای زاینده‌رود، هامون، کاهش تراکم جنگل‌های شمالی و غربی کشور، از بین رفتن گونه‌های مهم زیستی در کشور گریبان‌گیر محیط زیست کشور شده است. «اندیشکده فاطر»

پرسش اساسی از رئیس‌جمهور آینده ایران اسلامی این است که، در افق ۴ ساله ریاست جمهوری، راهکارها و اقدامات عملی نهاد ریاست جمهوری و دستگاه‌های اجرایی کشور برای برون‌رفت از چالش‌های موجود در حوزه محیط زیست چگونه خواهد بود؟

- **عدالت آموزشی:** با توجه به تمایل دانش‌آموزان به رشته‌های پول‌ساز مانند علوم تجربی و پزشکی بیش از نیاز، عدم تناسب رشته‌ها با نیازهای محلی در بسیاری از مناطق مانند فراوانی رشته انسانی در اغلب مناطق روستایی در مقابل رشته‌هایی مانند کار و دانش یا فنی و حرفه‌ای، نبود چهارچوب‌های لازم برای آماده‌سازی دانش‌آموزان برای ورود به زندگی اجتماعی و اقتصادی؛ برنامه شما برای تنظیم‌گری میان نیاز جامعه و خروجی نظام آموزشی کشور چیست؟ «موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان»

- **مسائل تعاونی‌ها:** در بند ب ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۴، افزایش سهم بخش تعاونی از اقتصاد کشور به ۲۵ درصد تا آخر برنامه پنج ساله پنجم توسعه کشور دیده می‌شود. هدفی که به گفته مقامات رسمی دولت حاضر، این سهم حدود ۶ تا ۷ درصد است. این در حالی است که گزارش سال ۱۳۸۹ مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که این سهم حدوداً ۳ درصد بوده و شواهدی مبنی بر افزایش این سهم نیز در دسترس نیست. همچنین آخرین گزارش برنامه توسعه سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۵ نشان می‌دهد که کشور نیوزلند با ۱۸ درصد بالاترین سهم تعاونی از تولید ناخالص داخلی خود را دارا است و هیچ کشوری تا به حال به ۲۵ درصد نرسیده است. حال سؤال ما از حضرت‌عالی به عنوان کاندیدای ریاست جمهوری اسلامی ایران این است که آیا این سهم آرمانی به اندازه کافی واقع بینانه لحاظ شده است و امکان تحقق دارد؟ چنانچه پاسخ مثبت است، نقشه راه و راهکار شما برای محقق شدن این سهم چیست؟ به طور کلی، از منظر حضرت‌عالی به عنوان رئیس‌جمهور احتمالی آینده ایران، الزامات و لوازم تحقق این سهم ۲۵ درصدی چیست؟ «اندیشکده تعاون»

۲- محور «حکمرانی و سیاست خارجی»

- **روابط با کشورهای منطقه:** جمهوری اسلامی ایران با اغلب کشورهای همجوار خود مانند ترکیه، عراق، کویت، قطر، امارات، عمان، پاکستان و افغانستان و همسایه‌های شمالی در آسیای مرکزی و قفقاز و روسیه، روابط نسبتاً خوبی دارد و سال‌هاست که هر دو طرف به دنبال توسعه روابط هستند. اما در عمل میزان روابط تجاری و اقتصادی بسیار پائین است. به نظر شما علل و عوامل عدم توسعه روابط اقتصادی و سیاسی ایران با همسایگان به

رغم وجود اراده سیاسی چیست؟ چرا روابط ایران با آنها به سطح راهبردی نمی‌رسد؟
«پژوهشکده مطالعات راهبردی»

- **شفافیت و مقابله با فساد:** یکی از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با فساد در ساختارهای حکمرانی کشور، شفافیت اطلاعاتی است. از نظر شما شفافیت چه اطلاعاتی مهم‌تر است و آنها را در چه بازه‌های زمانی اجرایی خواهید کرد؟ «اندیشکده شفافیت برای ایران»

- **جلب مشارکت‌های مردمی:** مردمی‌بودن و تکیه به اراده و توان مردم از رموز پیروزی انقلاب اسلامی و از جمله شاخص‌های کلیدی لازم برای پیشرفت کشور است. شما چگونه به خواست و تقاضای مردم احترام خواهید گذاشت و از توان آنها استفاده خواهید کرد؟ آیا به صرف سفرهای استانی و گفتگوی مستقیم با مردم این امر محقق خواهد شد؟ چگونه از مشارکت مردم در سطوح مختلف فعالیت‌های دولت استفاده خواهید کرد؟ آیا سازوکارهای کنونی در سطح کلان (ایده خصوصی‌سازی) و در سطح خرد (گروه‌های جهادی، خیریه‌ها و امثالهم) را کارآمد، و اثربخش ارزیابی می‌کنید؟ چه برنامه‌ای برای تقویت نقش‌آفرینی مؤثر مردم در حوزه مسئولیت‌های دولت دارید؟ «پژوهشکده مطالعات فناوری»

- **اصلاح نظام اداری:** نظام اداری یکی از مسائل اساسی کشور است که در آن شاهد مشکلات متعددی همچون وجود فساد، ناکارآمدی، اصطکاکات، و... هستیم که به طور مستقیم با زندگی مردم مرتبط است و ریشه بسیاری از نارضایتی‌ها در جامعه است و پیاده‌سازی بسیاری از اصلاحات و راه‌حل‌های نوآورانه پیرامون مسائل مختلف کشور، معطوف به وجود ظرفیت در نظام اداری و همراهی مدیران میانی و کارگزاران به منظور اجرای آن راه‌حل‌ها خواهد بود. می‌توان ادعا کرد اصلاح نظام اداری کشور یکی از ارکان اصلی مبارزه با فساد است و در صورت تلاش جهت رفع اصطکاکات اداری، دیگر امکان وجود بسیار از انواع فسادها و ناکارآمدی‌ها همچون دریافت رشوه یا طولانی بودن و عدم شفافیت فرآیندهای اداری وجود نخواهد داشت. برنامه شما برای اصلاح نظام اداری کشور و تحول در این حوزه چیست؟ «مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت»

- **تحریم‌های بین‌المللی:** تحریم و محاصره اقتصادی ایران طی سال‌های اخیر بحران داخلی بزرگی برای معیشت مردم و زیرساخت‌های کشور و منافع ملی ایجاد کرده و بیش از ۱ تریلیون دلار به کشور خسارت وارد کرده است. همانطور که مستحضر هستید تحریم موجب کاهش ورود سرمایه‌گذار خارجی، خروج سرمایه انسانی و مادی از کشور، ایجاد نوسانات شدید ارزی، افزایش تورم و نقدینگی، هزینه کلان دور زدن تحریم، بحران‌های

اجتماعی، ایجاد رانت و فساد اقتصادی، عدم تجارت آزاد با جهان، کاهش چشمگیر صادرات، مصادره اموال ایران در جهان و... شده است. ایران اکنون با ۱۷۳۳ مورد تحریم در صدر کشورهای تحت تحریم آمریکا قرار دارد. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای رفع تحریم‌ها، خروج از محاصره اقتصادی و کاهش ریسک تجاری برای ایران را دارد؟ «مرکز مطالعات خلیج فارس»

- **فرهنگ سیاسی مسئولین کشور:** مهم‌ترین ویژگی‌هایی که در خود شما به عنوان حکمران و تیم منتخب حضرتعالی برای حل چالش‌های کشور وجود دارد یا باید داشته باشد، کدام است؟ «مدرسه حکمرانی شهید بهشتی»
- **تکثر نهادهای سیاست‌گذار:** با توجه به وجود نهادهای متعدد و متکثر تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر فرهنگی در کشور، یکی از مشکلات عدم هماهنگی یا نبود الزامات قانونی برای مصوبات این نهادهای رسمی است. برنامه شما برای هماهنگی حداکثری بین این نهادها چیست؟ «پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم»

۳- محور «اقتصاد، تولید و تجارت»

- **تورم و نقدینگی:** یکی از مشکلات اصلی در چند سال اخیر که منجر به فشار مضاعف بر مردم و اقتصاد مولد شده، تورم است. در مقایسه با دیگر کشورها نیز در مسئله کنترل تورم بسیار ناموفق عمل کرده‌ایم، چراکه در رنکینگ بین‌المللی تورم نیز از آخر جز ۱۰ کشور اول هستیم. طی سال‌های اخیر، بی‌انضباطی پولی و مالی در کشور یکی از عوامل اساسی در ایجاد تورم‌های بالا بوده است. رویکرد و برنامه عملیاتی دولت شما نسبت به موضوع کنترل نظام پولی بانکی کشور چیست؟ «دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید»
- **تسهیل فضای کسب‌وکار:** یکی از عوامل نقش‌آفرینی آحاد مردم در اقتصاد، فضای تراز اقتصادی است. به این معنا که ورود افراد به فعالیتهای اقتصادی نیازمند پیچ‌وخم‌های بی‌پایان اداری و استعلامات و مجوزها نباشد و انحصارات مانع نقش‌آفرینی فعالان اقتصادی نشود. هم‌اکنون در دنیا کشورهایی وجود دارد که در آنها شروع یک کسب‌وکار و مجوزهای آن به کمتر از یک هفته زمان نیاز دارد. نخستین اقدامی که در جهت تسهیل کسب‌وکارها انجام می‌دهید چیست؟ و چه برنامه‌ای را برای ساماندهی بحث مجوزها دنبال می‌کنید؟ «اندیشکده کار و اشتغال میزان»
- **اصلاح نظام مالیاتی:** یکی از مسائل حوزه کسب‌وکار، عدم ایجاد مشوق‌های مالیاتی برای جریان تولیدی کشور و در مقابل عدم کنترل مشاغل سوداگرایانه یا واسطه‌ای با ابزار و

اهرم مالیات هدفمند و هوشمند است. یکی از مشکلات پیش روی این مسئله، عدم امکان شناسایی دقیق درآمدها و نوع آنها در اقتصاد کشور است که نتیجه عدم نظارت و شفافیت کامل در اقتصاد کشور است. پیرامون این مسئله سازمان امور مالیاتی در سال‌های اخیر پیشرفت‌هایی داشته است ولی هنوز این روند نسبت به آنچه باید باشد بسیار کند است، لذا نیازمند عزم جدی است. به طور مشخص حضرتعالی به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ چه برنامه‌هایی برای هر چه مفیدتر کردن ابزار مالیات برای تقویت تولید ملی و نیز کاهش واسطه‌گری و دلالی دارید؟ «اندیشکده گفتمان»

● **تبادلات مالی بین‌المللی:** گروه ویژه اقدام مالی، یک نهاد بین‌المللی بین دولتی است که توصیه‌های مشخصی را برای تعاملات مالی ارائه می‌کند. نزدیک به ۲۰۰ کشور به این توصیه عمل کرده‌اند و تعداد انگشت‌شماری از کشورها از جمله ایران به آنها عمل نکرده‌اند و در فهرست مقابله‌ای گروه ویژه اقدام مالی یا همان لیست سیاه قرار گرفته‌اند. این وضعیت تأثیر منفی زیادی بر تعاملات مالی و تجاری ایران وارد کرده و ممکن است با ادامه این روند وضعیت بدتر هم بشود. در داخل کشور در مقابل FATF و عمل به توصیه‌های آن دو دیدگاه کاملاً متفاوت وجود دارد. گروهی موافق و گروهی دیگر مخالف هستند. شما در کدام گروه قرار دارید و چرا؟ راهکار شما برای حل این معضل چیست؟ «پژوهشکده مطالعات راهبردی»

● **صندوق‌های بازنشستگی:** از وضعیت کنونی صندوق‌های بازنشستگی به عنوان یکی از ابربحران‌های اقتصادی کشور نام برده می‌شود، چراکه با توجه به حرکت جمعیت به سمت پیری و تعدد بازنشستگی‌های پیش از موعد با اهداف سیاسی، نسبت پشتیبانی در این صندوق‌ها بسیار پایین آمده است (برای مثال صندوق‌هایی در کشور وجود دارد که نسبت پشتیبانی آنها کمتر از یک است) و عملاً صندوق‌ها توان انجام تعهدات آینده خود را ندارند. برنامه عملیاتی شما برای حل این معضل چیست؟ «موسسه راهبردی بازنشستگی صبا»

● **بازار سرمایه:** علل بحران‌های موجود بازار سرمایه را چه می‌دانید؟ راه‌حل‌های پیشنهادی شما برای بهبود بازار سرمایه و بازگشت اعتماد عمومی چیست؟ «مدرسه حکمرانی شهید بهشتی»

● **یارانه‌ها:** معیارهای عادلانه برای برخورداری از حمایت‌های حکومت چیست؟ آیا معیار دهک درآمدی معیار مناسبی است و در غیر این صورت الگوی جایگزین چیست؟ «اندیشکده رصد»

۴- محور «صنعت، انرژی و امور زیربنایی»

- **تولید محصولات کشاورزی:** بهره‌وری بسیار پایین بخش کشاورزی با توجه به معیارهای روز جهان یکی از چالش‌های بخش کشاورزی در ایران است. برنامه شما به عنوان رئیس جمهور آینده برای افزایش تولید و بهره‌وری محصولات کشاورزی چیست؟ «مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری»
- **یارانه انرژی:** این اعتقاد در بسیاری از کارشناسان اقتصادی وجود دارد که نحوه توزیع فعلی یارانه‌ها به صورت ناعادلانه و ناکارا است و ائتلاف منابع فراوانی را سبب شده است. سیاست دولت آینده در قبال ۲ میلیون میلیارد تومان یارانه پنهان انرژی چیست؟ «اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران»
- **بحران مسکن:** رشد بیش از ۱۵ برابری قیمت زمین در کلانشهرها و از جمله تهران در ۱۰ سال گذشته موجب رکود ساخت‌وساز و افزایش هزینه نهایی مسکن شده است. سال‌هاست که زمین به منبعی برای سودآوری کلان اقتصادی و رانت شهری تبدیل شده و در عین حال از اصلی‌ترین موانع تولید مسکن ارزان‌قیمت برای طبقات محروم جامعه است. بخشی از این اراضی به انحصار دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی درآمده و بخشی نیز توسط سوداگران انحصار یافته است. با این توضیح، برنامه دولت شما برای از بین بردن انحصار زمین و همچنین عرضه آن توسط دستگاه‌های دولتی چیست؟ «اندیشکده پایا»
- **توسعه زیرساخت‌های بخش انرژی:** پس از اعمال تحریم‌های آمریکا، کاهش درآمدهای ارزی کشور و عدم امکان ورود سرمایه‌های خارجی به کشور، تأمین مالی پروژه‌های بخش انرژی، هم در سمت عرضه و هم در سمت تقاضا، در حال حاضر با مشکلات عدیده‌ای مواجه شده است. برای مثال طبق آخرین آمار وزارت نیرو، در طی برنامه ششم توسعه، تاکنون هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری از طرف بخش خصوصی در حوزه توسعه نیروگاه‌های برق حرارتی روی نداده است، که همین امر کشور را در طی سال‌های آتی در معرض خطر خاموشی قرار می‌دهد. از طرفی طرح‌های نگهداشت تولید گاز طبیعی نیز طی ۱۰ سال آینده به حدود ۵۰ میلیارد دلار سرمایه نیاز دارد. همین موضوع در مورد طرح‌های بهینه‌سازی انرژی و تولید نفت خام نیز صدق می‌کند. با عنایت به کاهش درآمدهای ارزی کشور و عدم امکان ورود سرمایه‌های خارجی به کشور به دلیل تحریم‌های آمریکا و با توجه به اینکه یکی از عوامل توسعه هر کشوری ایجاد و توسعه زیرساخت‌های هزینه‌بر بخش انرژی است، برنامه دولت آینده جهت تأمین مالی این پروژه‌ها چیست؟ «اندیشکده حکمرانی انرژی و منابع ایران»

- **آمایش سرزمینی:** عدم توجه لازم به مناطق روستایی طی دهه‌های اخیر، موجب ایجاد عدم تعادل فضایی و یکسو شدن جریان خدمات، سرمایه و جمعیت به سمت کانون‌های شهری شده است. همچنین روبه‌رو ساختن سکونتگاه‌های روستایی با دامنه حداکثری از فقر و نابرابری، ضرورت برنامه‌ریزی و آمایش سرزمین در مناطق روستایی را بیش از پیش ایجاب کرده است. نگاهی به تهیه برنامه‌های آمایش سرزمین در ایران نیز نشان داده است که در شش دهه برنامه‌ریزی به صورت عام و آمایش سرزمین به صورت خاص، شرایط اقتصادی و اجتماعی و سیاسی هر دوره درکشور همواره از عوامل تاثیرگذاری بوده‌اند که سبب دگرگونی‌هایی در این برنامه‌ها شده‌اند. ناپایداری سیاسی در کشور، حاکمیت دیدگاه‌های سیاسی امنیت‌محور، تمرکزگرا، پایتخت‌محور و قطبگرا، نبود حمایت و پشتیبانی و تدارک زیرساخت‌های تشکیلاتی و مدیریت صحیح و تامین منابع لازم باعث شده که همواره برنامه‌های آمایش سرزمین به موفقیت کمتری دست یابد. علاوه بر آن به علت نبود جریان فکری صحیح و مراکز تحقیقاتی مناسب، ناآگاهی مجریان در ایران از اصول و فنون آمایش سرزمین و آگاه نبودن وزرا و نمایندگان مجلس از اهمیت و فنون آمایش سرزمین، از آمایش سرزمین در ایران استقبال چندانی نشده است و اغلب طرح‌ها و برنامه‌ها در مرحله مصوبه مانده است و به اجرا در نیامده‌اند. در کنار این موانع می‌توان به فشارهای سیاسی مقامات استانی برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های فاقد توجیه اقتصادی و فنی و آمایشی نیز اشاره کرد که مانع اجرای کامل این برنامه‌ها می‌شود.

سوالی که مطرح است این است که به منظور رفع موانع و محدودیت‌های فوق و اجرایی کردن اسناد آمایش چه سازوکارهای اجرایی را می‌بایست به کار گرفت؟ به عبارتی برنامه دولت آینده برای تحقق آمایش سرزمین در کشور چیست؟ «موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی»

- **توسعه صنعت پتروشیمی:** به نظر شما بزرگترین مانع و ایرادات توسعه صنعت پتروشیمی کشور چیست؟ و برای رفع آن چه باید کرد؟ «اندیشکده سیاست‌گذاری امیرکبیر»

- **مدیریت منابع آبی:** با توجه به اینکه شرایط منابع آب کشور در شرایط فوق بحرانی وجود دارد و در صورت ادامه این روند در آینده نزدیک، بسیاری از استان‌ها فاقد سکنه می‌شود و منازعات، امنیت ملی را تهدید می‌کند، عاجل‌ترین راهکاری که توسط شما به کار گرفته می‌شود، چیست؟ «مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران»

پیوست

متن سوالات گردآوری شده از اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی

متن ۳۲۷ سوال گردآوری شده از اندیشکده‌ها و موسسات سیاست‌پژوهی، به تفکیک موضوعات، مسائل کلان و اندیشکده‌های مطرح‌کننده به شرح زیر است:

موضوع اجتماعی و فرهنگی	
مسئله آسیب‌های اجتماعی	
اندیشکده بسیج و نهادهای مردمی	آیا شما قائل به مداخله سلبی و قهری در حوزه فرهنگ هستید؟ به خصوص در حوزه عفاف و حجاب.
پژوهشکده مطالعات راهبردی	آسیب‌های اجتماعی مانند طلاق، خشونت خانوادگی، انحرافات جنسی و روسپی‌گری، بزهکاری، خودکشی، اعتیاد به مواد مخدر در جامعه یک روند فزاینده دارد. طی سال‌های گذشته اقدامات زیادی در این زمینه صورت گرفته است، اما دولت‌ها از مهار و کنترل این روند ناتوان بوده‌اند. چرا برخی جوامع در کاهش آسیب‌های اجتماعی موفق و برخی دیگر با شکست روبه‌رو شده‌اند؟ شما در قالب توان کشور چه برنامه و سیاست عینی و عملی برای مهار این روند دارید؟
موسسه سجا	جامعه ایران در دو دهه اخیر شاهد تحولات فرهنگی چشم‌گیری در عرصه سبک زندگی بوده و تغییرات گسترده‌ای در ساحت فرهنگ جنسی جامعه ایران رخ داده است. این تغییرات منجر به شکل‌گیری و گسترش ارزش‌ها و الگوهای جنسی نوظهوری همچون تغییر هنجارهای حجاب و پوشش و کاهش تقید به حجاب شرعی، کاهش تمایل به تشکیل خانواده و ازدواج، ظهور شکل‌های جدید خانواده، ظهور سبک‌های جدید زیست جنسی، افزایش گرایش به زیست مجردی، عمومیت یافتن روابط جنسی خارج از ازدواج، روابط جنسی قبل از ازدواج در قالب هایی هم چون ازدواج سفید و انواع و اقسام روابط فرارزناشویی شده است. علاوه بر این، مسائلی همچون رواج اختلالات و انحرافات جنسی مانند کودک‌آزاری جنسی، افزایش آمار تجاوز جنسی به دختران و زنان، افزایش آمار اختلال در هویت جنسی و گرایش به عمل‌های جراحی تغییر جنسیت و مانند آن نیز در جامعه امروز ایران مسئله‌ساز شده‌اند. بر این اساس پرسشی که از شما کاندیدای محترم سیزدهمین انتخابات ریاست جمهوری مطرح است این است که برای ساماندهی امر جنسی در جامعه ایران چه سیاست‌ها و برنامه‌هایی دارید؟ سازوکارهای تحقق این سیاست‌ها و برنامه‌ها را تشریح کنید.
مسئله توسعه گردشگری	
اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	انقلاب اسلامی ایران، در واقع بزرگترین چالش دنیای غرب به خصوص آمریکا در خاورمیانه به حساب می‌رود. از راه‌هایی که دشمنان ایران برای مبارزه در پیش گرفته‌اند، ترویج هراس یا ایران‌هراسی است که تاثیر مستقیم بر گردشگری و صادرات صنایع دستی دارد. برای مقابله با ایران‌هراسی چه برنامه‌ای دارید؟

اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، ایران از نظر جذابیت و پتانسیل گردشگری جزء ۱۰ کشور اول دنیاست، ولی بنا بر گزارش مجمع جهانی اقتصاد درباره «رقابت‌پذیری کشورها در سفر و گردشگری» که اوایل ماه سپتامبر ۲۰۱۹ منتشر شد، ایران در رتبه ۸۹ بین ۱۴۰ کشور این فهرست قرار دارد. این آمارها نشان می‌دهد که در حال حاضر صنعت گردشگری ایران با تمام ظرفیتش کار نمی‌کند. بفرمایید موانع پیشرفت گردشگری ایران را چه می‌دانید و برنامه شما برای رفع این موانع چیست؟
اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری نیازمند تامین و تخصیص سرمایه‌های کلان است. از این رو، چنین سرمایه‌گذاری‌های کلانی ریسک بالایی را نیز به همراه دارد. یافته‌های پژوهش‌ها در این حوزه نشان از آن دارد که در ایران جسارت و ریسک‌پذیری در این حوزه بسیار کم است. چگونه می‌توانید بر موانع سرمایه‌گذاری فائق شوید؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	جایگاه گردشگری ایران قبل از کرونا در وضعیت نامطلوبی در مقایسه با کشورهای در حال توسعه جهان و منطقه مانند ترکیه، امارات، عربستان، مالزی و... بوده است، به طوریکه به برنامه چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ یعنی جذب ۲۰ میلیون گردشگر هم نرسیده‌ایم. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای فعال‌سازی ظرفیت‌های متعدد گردشگری و توسعه زیرساخت‌های گردشگری ایران دارد؟
اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	توسعه صنایع دستی و گردشگری در گرو مدیریتی هدفمند و برنامه‌ریزی شده است ولی در شرایط کنونی بسیاری از فعالان این دو صنعت بیان می‌دارند که عرصه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از وجود چنین مدیرانی بهره کمی برده است. چگونه می‌توانید این شکاف را جبران کنید؟
اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	راهنمایان تور، دارای بیشترین ارتباط با گردشگران در طول سفر هستند. یکی از مهمترین مشکلاتی که در مورد تورلیدرها با آن مواجه هستیم، نداشتن تخصص، دانش و اطلاعات کارآمد و به‌روز در مورد گردشگری است؛ چراکه تورلیدرها بیشتر از رشته‌های غیرمرتبط وارد حوزه گردشگری شده‌اند. از نظر شما در این مورد چه می‌توان کرد؟
اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	ضعف آموزش‌های رسمی حوزه گردشگری و صنایع دستی را می‌توان در دو مبحث «ضعف آموزش‌های مدرسه‌ای» و «ضعف دوره‌های آموزشگاهی» مشاهده کرد. حتی کتاب هنر مدارس سال‌هاست که تغییر معناداری نکرده است و آموزشی هم در مورد صنایع دستی ندارد. آیا به نظر شما این نظام آموزشی متناسب با اهداف پیشرفت کشور در حوزه صنایع دستی و گردشگری هست؟
اندیشکده پیشرفت گردشگری ایران	منابع درآمدی (پیشرفت) کشور در حوزه گردشگری از کجا تامین می‌شوند؟ راهکار ارتقاء و گشایش گردشگری ایران چیست؟ جاذبه‌های جدید برای گردشگران چگونه ایجاد خواهد شد؟ کشورهای هدف جذب گردشگر کدامند؟ برای تسهیل شرایط گردشگری برای عموم چه برنامه‌ریزی شده است؟
مسئله چالش‌های اجتماعی	
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد	نظر به نرخ بالای بیکاری و افزایش جمعیت جوان جویای کار در آینده و از سویی دامن زدن ویروس کرونا به معضل بیکاری، راه‌های افزایش اشتغال به ویژه اشتغال مولد کدام است؟

کشاورزی توسعه روستایی	
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	تمهیدات رئیس جمهور برای مشکلات مربوط به پیری جمعیت و مدیریت ساختار جمعیت چیست؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	بیکاری یکی از مسائل و مشکلات مهم ایران است و با همه‌گیری کرونا تحریم‌های ظالمانه آمریکا و کمبود آب و سرمایه تشدید هم شده است. چه سیاست و برنامه‌ای برای کاهش پایدار میزان بیکاری در کشور دارید؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	فقر در جامعه در حال گسترش است. تورم فزاینده، تهیه مایحتاج عمومی‌زندگی برای مردم را سخت‌تر کرده است. شما برای کاهش فشارهای معیشتی به مردم که میزان آن از ۶۰ میلیون نفر گذشته چه سیاسی در پیش می‌گیرید و چه برنامه‌ای دارید؟
مسئله رسانه و فضای مجازی	
گروه علمی تحلیلی طیف	چه برنامه‌ای برای جبران کمبود و نارسایی قوانین مرتبط با فضای مجازی به ویژه قانون جرایم رایانه‌ای (مصوب سال ۱۳۸۸) که نیاز به بازنگری و روزآمدسازی دارد و همچنین قوانین مربوط به استفاده از داده و حریم خصوصی دارید؟
گروه علمی تحلیلی طیف	برای توسعه پلتفرم‌ها و سامانه‌های مناسب برای اینترنت امن و مطمئن برای کودکان چه برنامه‌هایی دارید؟
گروه علمی تحلیلی طیف	راهکار شما در مواجهه با پلتفرم‌های بین‌المللی فضای مجازی به ویژه شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها، حاکمیت مجازی، نمونه‌های داخلی چالش فیلترینگ برای دسترسی کاربران به نمونه‌های بین‌المللی چیست؟
پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم	با توجه به اینکه فضای مجازی جزو بافت زندگی انسان امروزی شده و مانند هر پدیده‌ای دو روی نیک و بد دارد و بی‌دفاع‌ترین این میدان کودکان و نوجوانان هستند، چه برنامه مشخصی برای تنظیم این فضا و مهار آسیب‌های ناشی از این پدیده در عین بهره‌مندی از امکانات و... دارید؟ معضل دوگانگی سیاست‌های رسمی مبنی بر آزادی و بسط شبکه اینترنت بدون پیوست فرهنگی از یک‌سو و لزوم مهار گسترش بی‌ضابطه دسترسی به اینترنت پرسرعت به عنوان عامل از دست رفتن حکمرانی در فضای سایبری از سوی دیگر، چگونه در دولت شما تنظیم خواهد شد؟
گروه علمی تحلیلی طیف	توسعه شبکه ملی اطلاعات و نحوه تحقق سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات را چگونه دنبال می‌کنید؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	چه برنامه‌ای برای اینترنت ملی دارید؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	با توجه به فراگیری مضاعف فضای مجازی در میان نوجوانان طی همه‌گیری ویروس کرونا برنامه شما برای استفاده از فرصت‌ها و رفع تهدیدهای این شرایط جدید چیست؟

پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم	یکی از مسائل مهم فرهنگی ارائه محصولات فرهنگی متناسب با ذائقه مبتنی بر هویت بومی و ملی است، سیاست‌های هدایتی و حمایتی دولت برای مدیریت فضای محتوایی کشور چیست؟
اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	وضعیت فعلی فضای مجازی و دغدغه‌های مقام معظم رهبری در این حوزه بر کسی پوشیده نیست. برای بهبود ساختار فضای مجازی، غالب سیاست‌های اتخاذ شده از نوع سلبی بوده‌اند. برنامه‌های رئیس جمهور آینده برای ساماندهی فضای مجازی (سلبی و ایجابی) کدامند؟
گروه علمی تحلیلی طیف	با توجه به چالش‌های سیاست‌گذاری و مدیریت کلان فضای مجازی در کشور، جایگاه شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی را -با عنایت به چالش‌های فعالیت‌های ۹ ساله این مراکز- در این فضا چگونه می‌دانید؟
اندیشکده گفتمان	همانطور که مستحضر هستید، فضای مجازی در تمامی کشورهای پیشرفته، در سیطره قوانین و مقررات آن کشور و در جهت افزایش اطلاع‌رسانی، کسب و کار مجازی، سرگرمی سالم و در کل پیشرفت آن کشور به کار برده می‌شود. متأسفانه در کشور ما با تقویت جریان‌های عوام‌فریب در فضای مدیریتی کشور، این مسئله که به صورت توأمان به امنیت ملی، امنیت اجتماعی، امنیت خانواده و فرهنگ و... گره خورده است، دستخوش بازی‌های سیاسی شده است و هرگز به آن به روش ارزیابی فرصت و تهدید نگریسته نشده است. به طور مشخص حضرتعالی به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ چه برنامه‌هایی برای کاهش تهدیدات فردی، اجتماعی و حتی مالی (پولشویی، کلاهبرداری اینترنتی و...) فضای مجازی و افزایش بهره‌وری آن در جهت منابع مردم دارید؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	فضای مجازی را یک تهدید می‌دانید یا فرصت؟ چگونه؟ چه برنامه‌ای برای استفاده از جنبه‌های مثبت فضای مجازی برای مواردی همچون پاسخ‌گویی و کسب‌وکار دارید؟ چه برنامه‌ای برای جلوگیری از ولنگاری در فضای مجازی پیشنهاد می‌دهید؟
مسئله کاهش سرمایه اجتماعی	
پژوهشکده مطالعات راهبردی	میزان مشارکت در امور عمومی و اعتماد به همدیگر میان شهروندان و نهادهای دولتی کاهش یافته است. برای افزایش سرمایه اجتماعی نظام سیاسی چه برنامه‌ای دارید و چه سیاستی در پیش می‌گیرد؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	صاحب‌نظران سیاسی و جامعه‌شناسان با استناد به کاهش شدید مشارکت در انتخابات مجلس در سال ۹۸ شروع و شیوع انفجاری اعتراضات در بیش از ۱۰۰ شهر در سال‌های ۹۶ و ۹۸، بی‌اعتنایی به درخواست دولت برای انصراف از پارانه، نفی جریان‌های سیاسی از سوی بخش مهمی شهروندان، از تشدید و تعمیق شکاف بین حکومت-ملت سخن می‌گویند. چنین شکافی برای تداوم و ثبات نظام سیاسی بسیار پرمخاطره است. شما این شکاف را چگونه می‌بینید و به نظر شما چگونه می‌توان نسبت به کاهش و ترمیم این شکاف اقدام کرد؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	در انتخابات مجلس میزان مشارکت به کمترین میزان در چهار دهه گذشته رسید که از آن به عنوان کاهش اعتماد به صندوق رأی و نظام انتخابات یاد می‌شود. برای جلب مشارکت مردم در انتخابات چه باید کرد؟

<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>در نظام‌های سیاسی احزاب و جریان‌های سیاسی سازوکار ارتباطی حاکمان و مسئولان با اقشار اجتماعی و توده‌های مردم هستند. بررسی‌های صورت گرفته از جامعه ایران نشان‌دهنده افزایش شکاف بین مردم و جریان‌های سیاسی است. در سال‌های اخیر پایگاه اجتماعی اغلب جریان‌های سیاسی در کشور متزلزل و محدود شده است. به نظر شما چگونه می‌توان پیوند بین مردم و مسئولان را دوباره برقرار و آن را تحکیم و تثبیت کرد؟</p>
<p>پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم</p>	<p>تهاجم فرهنگی دشمن بر عنصر هویت ملی و القای ناتوانی و ناامیدی، سیاست دیرینه جبهه مستکبر برای استعمار ملت‌هاست، در این زمینه، ناامیدی درباره آینده منجر به از دست دادن سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی می‌شود. از جمله این علل، اختلافات درون‌حاکمیتی درباره مسائل فرهنگی است. راه‌حل این مشکل که از ناحیه مسئولین به جامعه تزریق می‌شود، چیست؟</p>
<p>مسائل تعاونی‌ها</p>	
<p>اندیشکده تعاون</p>	<p>در بند ب ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۴، افزایش سهم بخش تعاونی از اقتصاد کشور به ۲۵ درصد تا آخر برنامه پنج ساله پنجم توسعه کشور دیده می‌شود. هدفی که به گفته مقامات رسمی دولت حاضر، این سهم حدود ۶ تا ۷ درصد است. این در حالی است که گزارش سال ۱۳۸۹ مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که این سهم حدوداً ۳ درصد بوده و شواهدی مبنی بر افزایش این سهم نیز در دسترس نیست. همچنین آخرین گزارش برنامه توسعه سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۵ نشان می‌دهد که کشور نیوزلند با ۱۸ درصد بالاترین سهم تعاونی از تولید ناخالص داخلی خود را دارا است و هیچ کشوری تا به حال به ۲۵ درصد نرسیده است. حال سؤال ما از حضرتعالی به عنوان کاندیدای ریاست جمهوری اسلامی ایران این است که آیا این سهم آرمانی به اندازه کافی واقع‌بینانه لحاظ شده و آیا امکان تحقق دارد؟ چنانچه پاسخ مثبت است، نقشه راه و راهکار شما برای محقق شدن این سهم چیست؟ به طور کلی، از منظر حضرتعالی به عنوان رئیس جمهور احتمالی آینده ایران، الزامات و لوازم تحقق این سهم ۲۵ درصدی چیست؟</p>
<p>اندیشکده تعاون</p>	<p>در بند «ر» ابلاغیه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۴، سیاست‌های کلی واگذاری ترسیم شده است که تبصره (۲-۲) از اختصاص ۳۰ درصد از درآمد حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی حکایت دارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این سهم ۳۰ درصدی از سال ۱۳۸۴ تا به امروز پرداخت نشده که مقدار عددی آن ۱۸ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود آن هم برای تعاونی‌هایی که در حال حاضر تنها ۲۲۱ مورد از آنها وجود خارجی دارند، سؤال ما این است راهکار شما برای زنده شدن این سهم ۳۰ درصد و معوقات مربوطه آن چیست؟ در صورت دریافت این مبلغ، راهکار شما برای انتقال این سرمایه بزرگ به تعاونی‌های فراگیر ملی برای فقرزدایی چیست؟</p>
<p>اندیشکده تعاون</p>	<p>سند توسعه بخش تعاون آخرین بار در سال ۱۳۹۲ در هیئت وزیران دولت قبل مصوب شده و پس از آن در دولت حاضر، تنها پیش‌نویسی از سند ده سال جدید (۱۳۹۵-۱۴۰۴)</p>

	<p>تهیه شده و سند همچنان نهایی نشده است! که به نظر می‌رسد عدم توافق میان بخشی بین ذی‌نفعان حوزه تعاون سبب این امر بوده است. همچنین تجربه سند توسعه بخش تعاون سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که اهداف مطرح در این سند واقع‌بینانه نبوده است. به عنوان نمونه، در تبصره ۳ بند به این سند سهم اشتغال بخش تعاون تا پایان برنامه پنجم توسعه ۲۰ درصد از کل اشتغال کشور تعیین شده است. این در حالی است که ایتالیا با سهم ۴۵ درصدی بخش تعاونی از کل اشتغالش، بیشترین سهم اشتغال تعاونی‌ها در کل قاره اروپا (اتحادیه اروپا به همراه روسیه و ترکیه) را دارا است. این موضوع در شرایطی است که برای هیچ یک از بندها و تبصره‌های این سند و اسناد بالادستی مشابه حوزه تعاون، اسناد پشتیبان معین و دقیقی یافت نمی‌شود تا چگونگی این هدفگذاری‌ها بیشتر مشخص شود. نخست اینکه راهکار شما برای به اجماع رسیدن ذی‌نفعان برای تهیه سند جدید چیست؟ دوم اینکه نحوه نگارش و تعیین اهداف آن به چه صورتی است تا مشکل عدم تطابق اهداف با برنامه‌ریزی دستگاه‌های ذی‌ربط حل شود؟</p>
<p>اندیشکده تعاون</p>	<p>«لایحه اصلاح قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران» که نگارش آن از دولت دهم آغاز شد، از آذر سال ۱۳۹۲ در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است و در دولت یازدهم و دوازدهم نیز مجلس شورای اسلامی آن را مصوب نکرد. به نظر می‌رسد اختلاف نظرها میان ذی‌نفعان این حوزه به گونه‌ای است که بعد از گذشت بیش از ۸ سال (بدو لحاظ کردن زمان نگارش آن در دولت دهم) هنوز لایحه به نتیجه نرسیده است، این در حالی است که موضوعات جدیدی در عرصه بین‌المللی در رابطه با تعاونی‌ها موج جدید در حال شکل‌گیری است که قانون فعلی و لایحه اصلاح آن ظرفیت پوشش دادن این مقولات جدید را ندارد. مثلاً موضوعاتی چون تعاونی‌زدایی، ظهور تعاونی‌های پلتفرمی و تعاونی‌های اجتماعی و قالب‌های نوظهور تعاونی در جهان که ظرفیت قانون فعلی بخش تعاون جوابگوی این تغییرات نیست. سوال ما این است که راهکار شما برای حل مشکل عدم انطباق به‌موقع قانون بخش تعاون با تحولات پرسرعت اقتصاد جهانی و اقتصاد تعاونی چیست؟ چگونه می‌توان نزاع میان بخشی حوزه تعاون را جهت مواجهه به موقع نهادهای حقوقی با تحولات این حوزه حل و فصل کرد؟</p>
<p>اندیشکده پایا</p>	<p>در سال‌های گذشته با هدف ایجاد اشتغال در بخش کسب‌وکارهای کوچک و توسعه تعاونی‌ها طرح‌های متعددی در دستور کار دولت‌ها قرار گرفتند. عمده سیاست‌ها در این طرح‌ها در قالب تزریق منابع و تسهیلات برای ایجاد این دسته از واحدهای کسب‌وکار بوده است که در مجموع نتوانستند مسئله اشتغال، بهره‌وری و نوآوری تولید، کامل کردن زنجیره‌های تولید تا بازار و امکان سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید محصولات و توسعه همکاری‌های جمعی را محقق سازند. با توجه به آسیب‌های بر شمرده، برنامه شما برای تحقق سهم ۲۵ درصدی تعاون در اقتصاد کشور و نیز ایجاد اشتغال پایدار در کسب‌وکارهای خرد و کوچک چیست؟</p>
<p>اندیشکده تعاون</p>	<p>در حال حاضر ۲۲۰ هزار تعاونی ثبت شده است و نزدیک به ۹۵ هزار تعاونی فعال در کشور وجود دارد. طبق گزارش COPAC ۲۰۱۷ ایران ششمین کشور جهان به لحاظ تعداد تعاونی‌ها است. رتبه اول و دوم مربوط به چین و هند با آن جمعیت عظیم است. این در حالی</p>

	<p>است که سهم تعاونی‌ها از اقتصاد کشور بین ۳ تا ۷ درصد برآورد می‌شود. حال نیوزلند که در سال نخست نیز اشاره شد، با داشتن تنها ۶۳ تعاونی سهم ۱۸ درصدی از اقتصاد کشورش را محقق ساخته است. با این وجود، در دولت‌های گذشته همواره رقابتی در بحث ثبت و افزایش تعداد تعاونی‌ها میان مدیران دولتی وجود داشته است. سؤال ما این است که با وجود این تجربه‌های بین‌المللی، آیا سیاست دولت آینده شما همچنان بر روی افزایش کمی تعاونی‌ها استوار است؟ در غیر این صورت، راهکار شما برای افزایش سهم تعاونی‌ها از اقتصاد کشور چیست؟</p>
<h3>مسائل زنان</h3>	
<p>مرکز مطالعات خلیج فارس</p>	<p>ایران در شاخص قدرت سیاسی زنان رتبه ۱۷۰ جهان را دارد، این یعنی شاهد کمترین مشارکت زنان (حدود ۶۵ درصد) در سطوح بالای مناصب حاکمیتی هستیم. آیا برای ورود زنان به عرصه مدیریت حاکمیتی برنامه‌ای وجود دارد؟</p>
<p>مدرسه حکمرانی شهید بهشتی</p>	<p>مشکلات حوزه زنان را چه می‌دانید؟ (مثلاً نرخ پایین درآمد بانوان شاغل و...) چه برنامه برای برطرف ساختن این مشکلات دارید؟</p>
<p>پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم</p>	<p>بخش بزرگی از زنان جامعه (بالای ۷۰درصد) زنان خانه‌دار هستند، مسیر رشد و تعالی و هویت‌بخشی که برای این بخش بزرگ جامعه که سنگر بان هسته‌های جامعه هستند چیست؟ چه الگویی برای به فعلیت رساندن ظرفیت مغفول زنان جامعه هست در عین حال که نمی‌توان مسیر رفته غرب در به استثمار کشاندن زنان با شعار برابری و آزادی و اشتغال در کنار مردان را به عنوان الگوی موفق عملیاتی کرد؟</p>
<h3>موضوع اقتصاد</h3>	
<h3>مسئله تبادلات مالی و تجاری</h3>	
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>گروه ویژه اقدام مالی یک نهاد بین‌المللی بین دولتی است که توصیه‌های مشخصی را برای تعاملات مالی ارائه می‌کند. نزدیک به ۲۰۰ کشور به این توصیه عمل کرده‌اند و تعداد انگشت‌شماری از کشورها از جمله ایران به آنها عمل نکرده‌اند و در فهرست مقابله‌ای گروه ویژه اقدام مالی یا همان لیست سیاه قرار گرفته‌اند. این وضعیت تأثیر منفی زیادی به تعاملات مالی و تجاری ایران وارد کرده است و ممکن است با ادامه این روند وضعیت بدتر هم بشود. در داخل کشور در مقابل FATF و عمل به توصیه‌های آن دو دیدگاه کاملاً متفاوت وجود دارد. گروهی موافق و گروهی دیگر مخالف هستند. شما در کدام گروه قرار دارید و چرا؟ راهکار شما برای حل این معضل چیست؟</p>
<p>مدرسه حکمرانی شهید بهشتی</p>	<p>تجارت آزاد به چه معناست؟ آیا با بستن سنگین‌ترین نظام‌های تعرفه‌ای و ممنوعیت‌های وارداتی مختلف را به اسم حمایت از تولید داخلی تجارت آزاد لطمه نمی‌بیند؟ آیا در صورت بازگذاشتن تجارت با حجمی بی‌رویه از واردات مواجه می‌شویم و تولید داخلی دچار اشکال می‌شود؟ برنامه پیشنهادی شما برای هر دو مورد یعنی حمایت از تولید داخلی و تجارت آزاد چیست؟</p>

دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی	تعامل دولت سیزدهم و بخش خصوصی در تنظیم روابط تجاری چگونه خواهد بود؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	عدم تصویب لوایح پالرمو موجب قفل شدن سیستم بانکی و تعاملات بین‌المللی اقتصادی و بروز زیان‌های متعدد شده است. تصویب این لوایح بدون آسیب رساندن به زیرساخت‌های اقتصادی کشور چگونه محقق می‌شود؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	در تجارت بین‌المللی تراکنش بانکی را لازم می‌دانید؟ در تراکنش بانکی بین‌المللی قدرت دلار را در چه سطح می‌دانید؟ آیا FATF را مانعی بر سر تراکنش‌های بانکی می‌دانید؟ چه برنامه‌ای برای مقابله با تحریم‌های بانکی دارید؟
مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت	یکی از اهداف اصلی دولت‌های پیش‌رفته پیش‌بینی‌پذیر کردن اقتصاد برای آحاد اقتصادی آن است. متأسفانه تغییرات پیاپی در قوانین و بخش‌نامه‌ها و وضع ممنوعیت‌ها به ویژه در حوزه صادرات امکان تصمیم‌گیری و قرارداد بلند مدت را از فعالان اقتصادی گرفته و منجر به رکود بخش‌های تولیدی گشته است. عمده این ممنوعیت‌های صادراتی با بهانه‌های تنظیم بازار (عید، ماه رمضان و...) صورت می‌پذیرد. آیا شما برنامه‌ای برای پیش‌بینی‌پذیر کردن صادرات دارید. آیا در دولت شما با بهانه تنظیم بازار کماکان به تولید و صادرات اجحاف خواهد شد؟ راهکارها و برنامه‌های خود را در این بخش بیان کنید؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	گسترش دامنه تحریم‌های ظالمانه می‌تواند تا اندازه‌ای دسترسی به بازارهای جهانی را مختل و تجارت را تحت تاثیر قرار داده و هزینه‌های مبادلاتی و غیرمبادلاتی را برای کشور و این بخش افزایش دهد. برنامه دولت آینده به منظور خنثی کردن دامنه تحریم‌های ظالمانه چیست؟
مرکز راهبری ورثه الانبیاء	برنامه جنابعالی برای پیمان‌ها و معاهدات استراتژیک جهت حذف دلار از معادلات اقتصادی و بی اثر کردن تحریم‌ها چیست؟
مسئله تورم و نقدینگی	
دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید	یکی از مشکلات اصلی در چند سال اخیر که منجر به فشار مضاعف بر مردم و اقتصاد مولد شده، تورم است. در مقایسه با دیگر کشورها نیز در مسئله کنترل تورم بسیار ناموفق عمل کرده‌ایم؛ چراکه در رنکینگ بین‌المللی تورم نیز از آخر جز ۱۰ کشور اول هستیم. طی سال‌های اخیر، بی‌انضباطی پولی و مالی در کشور یکی از عوامل اساسی در ایجاد تورم‌های بالا بوده است. رویکرد و برنامه عملیاتی دولت شما نسبت به موضوع کنترل نظام پولی بانکی کشور چیست؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	جمهوری اسلامی ایران یکی از معدود کشورهای جهان است که در ۵ دهه گذشته همواره با تورم دو رقمی و پایدار روبه‌رو بوده است. صاحب‌نظران اقتصادی اصول و شیوه‌های مشخصی را برای مهار تورم بیان می‌کنند. در همین حال بیشتر نامزدهای ریاست جمهوری ایران در ادوار گذشته مهار تورم را یکی از اهداف و شعارهای اصلی خود عنوان کرده‌اند.

	ارزیابی شما از شکست روسای جمهور پیشین در مهار تورم چیست و شما چه برنامه‌ای برای مهار آن دارید؟
موسسه پژوهشی اقتصاد مالی بهین	از سال ۱۳۷۲ حدود ۲۰ سال است که مقام رهبری با نام‌گذاری اقتصادی سال‌ها و در چند سال اخیر با تمرکز بر تولید در این هدف‌گذاری، توجه دولت‌ها و مردم را به اقتصاد جلب کرده است. چرا با وجود این هدف‌گذاری‌ها هر سال وضعیت اقتصاد بدتر شده است و شاخص‌های اقتصادی به ویژه شاخص‌های بخش حقیقی مانند رشد و نرخ بیکاری و همچنین نرخ تورم و خامت بیشتری را نشان می‌دهند. نقش دولت‌ها در این رابطه چگونه بوده است؟ دولت بعدی چه نقشی برای تحقق این اهداف می‌تواند ایفا کند. اولویت اصلی در بهبود رشد باید چه باشد؟ ثبات قیمت‌ها و نرخ ارز در تحقق رشد حقیقی پایدار از چه اولویت و جایگاهی برخوردار هستند؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	از دید کارشناسی شما، تورم چگونه ایجاد شده است و چگونه کم می‌شود؟ چه برنامه‌ای برای کنترل تورم ارائه می‌دهید؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به نرخ بالای تورم در اقتصاد ایران و تبعات منفی آن و وجود رکود تورمی در برخی از بخش‌ها، چه سیاست‌ها و تدابیری می‌توان برای برون‌رفت از این وضعیت و کنترل نقدینگی به کار بست؟
مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت	یکی از مشکلات اصلی در چند سال اخیر که منجر به فشار مضاعف بر مردم و اقتصاد مولد شده، تورم است. در مقایسه با دیگر کشورها نیز در مسئله کنترل تورم بسیار ناموفق عمل کرده‌ایم؛ چراکه در رنکینگ بین‌المللی تورم نیز از آخر جز ۱۰ کشور اول هستیم. با توجه به این اولاً علت این تورم مزمن و علت عدم توفیق در کنترل آن را بفرمایید و ثانیاً اگر اراده‌ای بر کنترل آن دارید راهکارهای خود را برای کنترل آن بیان کنید؟
موسسه مطالعات انرژی سبحان	قطعا مزمن‌ترین بیماری اقتصاد ایران تورم است که شروع آن را می‌توان از اوایل دهه ۵۰ شمسی دانست. با افزایش درآمدهای نفتی و تمایل دولت به افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی، تورم در این کشور شروع شد. مهم‌ترین عامل تورم در کشور کسری بودجه غیرنفتی است که با درآمدهای نفتی تراز می‌شود. این روش موجب افزایش نقدینگی و در نتیجه تورم است. راهکار جنابعالی برای رفع این معضل چیست؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	اقتصاد ایران حکومتی و حکومت ایران نیز نفتی است. با تحریم نفت ایران اعتبار پول و حکومت ایران در جهان فوراً و بی‌وقفه ریزش می‌کند. رئیس‌جمهور آینده چه برنامه‌ای برای تقویت ارزش پول ملی، کاهش تورم و کاهش نرخ بیکاری بدون وابستگی به نفت دارد؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	نقدینگی چیست و چرا زیاد می‌شود؟ به نظر شما در دولت یا دولت‌های پیشین چه سیاست‌های درست یا غلطی برای کنترل نقدینگی اتخاذ شد؟ برنامه پیشنهادی شما چیست؟
اندیشکده سیاست‌گذاری اقتصادی تهران	با توجه به اینکه در چند دهه اخیر کشور همواره با تورم ساختاری حدود ۲۰ درصد و تورم‌هایی به صورت شوک بالاتر از این میزان مواجه بوده است و وجود تورم فوق‌مضرات

	زیادی برای رشد و توسعه اقتصادی دارد، راهکار دولت برای کاهش پایدار تورم به زیر ۱۵ درصد چیست؟
اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	در سال ۱۳۵۸ پایه حقوق ۲۰۰۷ تومان بوده، سال ۱۳۷۰ این عدد به حدود ۶۰۰۰ تومان و در حال حاضر بیش از ۵/۳ میلیون تومان است (حدود ۶۰۰ برابر در ۳۰ سال)؛ که این خود نشان‌دهنده بهره و تورم مرکب است که مشکلات زیادی را برای بخش منابع انسانی به همراه دارد. رئیس جمهور آینده برای حل این چالش به ویژه برای بخش منابع انسانی، چه راهکاری دارند و این مسیر افزایش‌ها تا کی و تا کجا قرار است ادامه پیدا کند؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	افزایش سطح قیمت کالاها و خدمات مصرفی یا افزایش قیمت نهاده‌ها و عوامل تولید به طور مستقیم تولیدکننده و مصرف‌کننده محصولات کشاورزی و غذایی را تحت تاثیر قرار می‌دهد. افزایش قیمت کالاهای خوراکی و آشامیدنی به معنی کاهش دسترسی اقتصادی به غذا خواهد بود. تورم سایر گروه‌های کالایی می‌تواند به تورم در کالاهای خوراکی و آشامیدنی منجر شود. دولت آینده در این خصوص چه برنامه‌ای دارد؟ به عبارت بهتر برای کنترل تورم در سطح کلان اقتصاد و همچنین در سطح مواد خوراکی و آشامیدنی چه برنامه‌ای دارد؟
مسئله توسعه اقتصادی	
مرکز علم و فناوری رسام	امروزه با توجه به شرایط سیاسی و اثرات تحریم‌ها بر توسعه اقتصادی کشورها در دنیا و همچنین استفاده ابرقدرت‌ها از تحریم‌ها جهت پیشبرد اهداف سیاسی و منافع خود که باعث تحت تاثیر قرار دادن توسعه اقتصادی کشورهای تحریم شونده می‌شوند، برنامه‌ریزی برای توسعه اقتصادی ضروری به نظر می‌رسد. عوامل زیادی از جمله (تولید، اجرای عدالت، سرمایه‌گذاری در حوزه تولید علم و دانش و شرکت‌های دانش بنیان، مردمی‌کردن اقتصاد، اصلاح الگوی مصرف، جایگزینی کشورهای دیگر به جای کشور تحریم کننده، تقویت بنیه دفاعی کشور و...) در شرایط تحریم می‌توانند بر روی سایر شاخص‌های توسعه پایدار اقتصادی اثر بگذارند و کشور را به سمت توسعه پایدار اقتصادی ببرند. با توجه به موارد بالا مهمترین برنامه دولت آینده برای بهبود موارد فوق و رسیدن به توسعه پایدار اقتصادی چیست؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	رتبه تولید ناخالص داخلی ایران از ۱۸ جهان در سال ۲۰۱۲ اکنون به رتبه ۲۹ جهان سقوط کرده است. همچنین سرانه تولید ناخالص داخلی ایران در مقایسه با جهان بسیار ضعیف و نامطلوب است. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای بازگشت ایران به قدرت اقتصادی و رفاه اجتماعی بدون وابستگی به نفت دارد؟
اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون شش برنامه توسعه در کشور تدوین و اجرا شده است؛ علت ناکامی‌ها و عدم تحقق اهداف این برنامه‌ها را در چه می‌دانید و چه تضمینی می‌دهید که برنامه هفتم توسعه که قرار است در دولت شما اجرا شود به این سرنوشت دچار نشود و در سطح قابل قبول اهداف آن محقق شود؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد	یکی از مهمترین راهکارهای توسعه همه جانبه کشور در تمامی ادوار، رشد اقتصادی مطلوب بوده است. با این وصف و با وجود دو عامل تحریم و ویروس کرونا، چگونه می‌توان در جهت افزایش رشد اقتصادی گام برداشت؟

کشاورزی توسعه روستایی	
پژوهشکده مطالعات راهبردی	<p>ما در ایران درگیر این هستیم که قحطی نشد؛ بیش از ۷۰ درصد جمعیت نیازمند اعانه دولت هستند؛ درآمد ماهیانه اغلب حقوق‌بگیران و کارگران زیر خط فقر است و برخی از خط فلاکت سخن می‌گویند. کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس گام‌های بلندی در راه توسعه برداشته‌اند. قطر سال‌هاست که بالاترین درآمد سرانه جهان را دارد؛ پربیننده‌ترین شبکه تلویزیونی را در اختیار گرفته و خود را برای برگزاری جام جهانی آماده می‌کند. عربستان با واگذاری سهام آرامکو به عنوان سودآورترین شرکت جهان در پی ساختن شهر رویایی آینده‌نگر نئوم است. به عنوان بزرگترین تولیدکننده نفت در پی تبدیل شدن به بزرگترین تولیدکننده انرژی پاک در جهان است. امارات متحده عربی به نمونه عالی توسعه اقتصادی در جهان تبدیل شده است؛ کاوشگر مریخ‌نورد فرستاد؛ نیروگاه هسته‌ای خود را برای تولید برق در مدار قرار داد؛ طرح هاپیروپ برای انتقال کالا و مسافران از طریق کپسول‌های ویژه با سرعت ۱۲۰۰ کیلومتر در ساعت. ترکیه در دو دهه گذشته رشد مداوم و پایداری داشت و اکنون در اندیشه آن است که چگونه می‌تواند رکورد فرانسه در جذب گردشگر را به نام خود تثبیت کند و ...</p> <p>این پیشرفت‌ها و آن عقب‌ماندگی‌ها از دید مردم ایران پنهان نیست و موجب حسرت، ناامیدی و نارضایتی از حکومت می‌شود. شما چه برنامه و سیاستی برای کاهش شکاف توسعه اقتصادی میان ایران و رقبای منطقه‌ای آن دارید؟ به ویژه این که هدف‌گذاری ما در چشم‌انداز ۱۴۰۴ نه تنها به نتیجه نرسیده است، بلکه به نظر می‌رسد فاصله و سرعت ما با رقبای منطقه‌ای بیشتر هم شده است.</p>
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	کشورهای جهان سوم در زمان حاضر باید مسیر توسعه خود را پیدا کنند. این کشورها نمی‌توانند لزوماً از همه منابعی که کشورهای توسعه یافته استفاده کردند، نظیر استعمار و استعمار بهره بگیرند. برخی از گزینه‌های پیش روی کشورهای در حال توسعه می‌توانند مسیر توسعه سرمایه‌داری همراه با یک نظام بازار کارآمد باشند یا برنامه‌ریزی اقتصادی نظیر تجربه کشور چین. شما کدام راه را برای توسعه اقتصادی کشورانتخاب می‌کنید؟
مسئله توسعه زیرساخت‌ها	
مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	به منظور توسعه ابعاد و حوزه‌های مختلف اقتصاد دیجیتال چه برنامه‌هایی دارید؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	زیرساخت‌های هوایی ایران به دلیل تحریم‌ها بسیار ضعیف و فرسوده شده است، به طوریکه رتبه ایران در کیفیت زیرساخت هوایی در جهان، ۱۳۲ در میان ۱۶۰ کشور است. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای بهبود زیرساخت‌های اساسی کشور دارد؟
مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	با توجه به اینکه در عصر دیجیتال، موضوع داده بسیار حایز اهمیت است و داده به عنوان نفت جدید مطرح است؛ برنامه جنابعالی برای حکمرانی داده، مالکیت داده و صیانت از داده‌ها چیست؟

گروه علمی تحلیلی طیف	برنامه جنابعالی برای سرمایه‌گذاری و توسعه شبکه ثابت پرسرعت (مبتنی بر فیبرنوری FTTH/B) که به شدت عقب ماندگی داریم و موجب رشد نامتوازن شبکه‌های همراه شده است، چیست؟
مسئله توسعه صنایع	
پژوهشکده نوین شهر معنوی ثامن	راهبردهای توسعه صنعتی ایران به منظور کاهش نابرابری فضایی و رفع فقر را در چه می‌دانید؟
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	به نظر شما بزرگترین مانع و ایرادات توسعه صنعت پتروشیمی کشور چیست؟ و برای رفع آن چه باید کرد؟
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور	با توجه به اینکه صنایع پیشران در اقتصاد کشورها به خصوص ایران می‌تواند نقش بسزایی در توسعه اقتصادی داشته باشد؛ لذا شما کدام بخش اقتصادی را به عنوان صنعت پیشرو پیشنهاد می‌دهید و الزامات مورد نیاز در این زمینه را چگونه شناسایی و مهیا خواهید کرد؟
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور	به نظر شما چه مبنایی برای اولویت‌گذاری صنایع در کشور باید مد نظر قرار بگیرد تا منجر به رشد و شکوفایی بهتر کشور شود؟
دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید	بخش اعظم اقتصاد ایران دولتی است من جمله صنایع خودروسازی و پتروشیمی و در کنار آن بخش خصوصی قابل‌توجهی در صنایع غذایی و لبنی وجود دارد. الگوی موردنظر شما برای حمایت از صنایع بخش خصوصی و دولتی چیست؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	<p>نظریه کلاسیک تجارت برای مدت‌ها توسط اقتصاددانان مورد استفاده قرار می‌گرفت تا بتوانند استدلال کنند که تجارت بین ملت‌ها همیشه برای آنها سودمند است. در زمینه موجود، این تئوری پیشنهاد می‌کند که کشورهای کمتر توسعه یافته در حال حاضر باید در تولید محصولات اولیه تخصص داشته باشند زیرا در تولید خود از مزیت نسبی برخوردار هستند. برعکس، کشورهای پیشرفته دارای مزیت نسبی هزینه ای در تولیدات ماشین‌آلات و تجهیزات هستند و بنابراین باید در آنها تخصص داشته باشند. در سال‌های اخیر، یک مکتب قدرتمند تحت رهبری راثول پریش ظهور کرده است که شایستگی تجارت بی حد و مرز بین کشورهای پیشرفته و توسعه نیافته را از دو لحاظ نظری و تجربی مورد تردید قرار می‌دهد.</p> <p>تحقیقات و مطالعات تجربی ثابت کرده‌اند که تجارت خارجی برای کشورهای توانسته‌اند در مدت نسبتاً کوتاهی صنایع را راه‌اندازی کنند، مفید است. این کشورها دیر یا زود بازارهای بین‌المللی محصولات صنعتی خود را تصرف کردند. بنابراین، یک کشور در حال توسعه نه تنها باید سعی کند هر چه زودتر در تجهیزات سرمایه‌ای و همچنین سایر محصولات صنعتی به خود متکی باشد، بلکه باید تلاش کند توسعه صنایع خود را به چنین سطح بالایی برساند که به مرور زمان کالاهای تولیدی به عنوان صادرات اصلی کشور جایگزین محصولات اولیه شوند. همچنین تکیه بر صنایع کاربر می‌تواند مشکلات بیکاری را در جامعه کمتر کند.</p>

	<p>برنامه شما برای جایگزینی صادرات کالاهای تولیدی با صنعتی چیست؟ برنامه شما برای حمایت از فناوری‌ها و محصولات پیشرفته صنعتی چیست؟ سیاست‌های شما برای تشویق تولید و از بین بردن موانع قانونی مرتبط با آن چیست؟ برنامه شما برای استقرار صنایع کاربر چیست؟</p>
<p>مسئله حمایت از تولید و کسب‌وکارها</p>	
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>دو سال است که شعار سال معطوف به تولید و رفع موانع آن است. تولید و بهره‌وری پائین در اقتصاد ایران به یک مسئله مهم و تأثیرگذار در سایر عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی تبدیل شده است. به رغم تأکید مقام معظم رهبری بر تولید، به نظر شما موانع اصلی رشد تولید در ایران چیست؟ و برای خروج از این وضعیت چه سیاستی را مفید و موثر می‌دانید؟</p>
<p>دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید</p>	<p>با توجه به اهمیت بحث تولید و صنعت در مسائل اساسی کشور، برنامه دولت شما برای بحث مانع‌زدایی از تولید و کسب‌وکارها چیست؟</p>
<p>مدرسه حکمرانی شهید بهشتی</p>	<p>موانع تولید را بر شمایید؟ چگونه می‌توان این موانع را در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برداشت؟</p>
<p>اندیشکده کار و اشتغال</p>	<p>یکی از عوامل نقش‌آفرینی آحاد مردم در اقتصاد، فضای تراز اقتصادی است؛ به این معنا که ورود افراد به فعالیت‌های اقتصادی نیازمند پیچ‌وخم‌های بی‌پایان اداری و استعلامات و مجوزها نباشد و انحصارات مانع نقش‌آفرینی فعالان اقتصادی نشود. هم‌اکنون در دنیا کشورهایی وجود دارد که در آن شروع یک کسب‌وکار و مجوزهای آن به کمتر از یک هفته زمان نیاز دارد. نخستین اقدامی که در جهت تسهیل کسب‌وکارها انجام می‌دهید چیست؟ و چه برنامه‌ای را برای ساماندهی بحث مجوزها دنبال می‌کنید؟</p>
<p>اندیشکده گفتمان</p>	<p>همانطور که می‌دانید طبق دیدگاه بسیاری از کارشناسان اقتصادی، بیشترین موانع در رونق تولید از محل دولت و دستگاه‌های حاکمیتی است. مسئولیت ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و... و نیز مهمترین ارگان‌های ذی‌صلاح در حوزه تولید و کسب‌وکار و نیز صدور مجوزها، از جمله وزارت صمت، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان امور مالیاتی و... برعهده قوه مجریه است. همچنین قوانین مرتبطی در حوزه کسب‌وکار همچون قانون «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» تقریباً کامل خطاب به دولت و قوه مجریه است. با توجه به این توضیحات، به طور مشخص حضرتعالی به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ چه برنامه‌هایی برای رونق کسب‌وکار در حوزه‌های اجرایی و تقنینی دارید؟</p>
<p>مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت</p>	<p>یکی از عوامل نقش‌آفرینی آحاد مردم در اقتصاد، فضای تراز اقتصادی است؛ به این معنا که ورود افراد به فعالیت‌های اقتصادی نیازمند پیچ‌وخم‌های بی‌پایان اداری و استعلامات و مجوزها نباشد و انحصارات مانع نقش‌آفرینی فعالان اقتصادی نشود. هم‌اکنون در دنیا کشورهایی وجود دارد که در آن شروع یک کسب‌وکار و مجوزهای آن به کمتر از یک هفته زمان نیاز دارد. برنامه شما برای تراز کردن اقتصاد و ساماندهی بحث مجوزها و توسعه اقتصاد مردمی چیست؟</p>

اندیشکده کار و اشتغال	از آنجا که بخش عظیمی از درآمد افراد امروزه در فضای مجازی است، برای ساماندهی و به رسمیت شناختن مشاغل مجازی چه برنامه‌ای دارید؟
موسسه پژوهشی اقتصاد مالی بهین	یکی از مهم‌ترین معضلات بخش اقتصادی کشور فضای نامناسب کسب‌وکار است. برای بهبود این فضا در گزارش‌های سالیانه انجام کسب‌وکار که از سال ۲۰۰۵ توسط بانک جهانی منتشر می‌شوند، میزان سهولت محیط حقوقی و اداری کسب‌وکار در طول چرخه عمر بنگاه‌های کوچک و متوسط در قالب ۱۰ نماگر در کشورهای مختلف اندازه‌گیری می‌شود و نتیجه هر سال با رتبه‌بندی کشورها از نظر سهولت انجام کسب‌وکار، گزارش می‌شود. ایران از سال ۲۰۰۶ در رتبه‌بندی گزارش انجام کسب‌وکار قرار گرفته و به دلایل مختلف از جمله دشواری تاسیس و اداره واحد تولیدی در کشور، ایران تاکنون به جایگاه مطلوبی در این گزارش دست نیافته است. مطابق آخرین گزارش بانک جهانی، رتبه ایران در سال ۲۰۲۰ در شاخص سهولت انجام کسب‌وکار نسبت به سال ۲۰۱۹، ۱۱ پله تضعیف شده و به ۱۲۷ از بین ۱۹۰ کشور رسیده است. از بین ۱۰ زیر شاخص موجود، شروع کسب‌وکار با رتبه ۱۷۸، سهولت پرداخت مالیات با رتبه ۱۴۴ و ورشکستگی و پرداخت دیون با عدد ۱۳۳ از مهم‌ترین عوامل رتبه ضعیف ایران هستند. نقش این شرایط و فضا در وضعیت رشد اقتصادی چیست و دولت آینده چگونه و با چه برنامه‌هایی می‌تواند این شرایط را بهبود دهد؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	ایران در شاخص جهانی کارآفرینی از همه کشورهای در حال توسعه خاورمیانه عقب‌تر و در جایگاه ۶۵ جهان است. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای کارآفرینی واقعی به دور از شعارزدگی دارد؟
اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران	در حال حاضر ایران یکی از بدترین فضاهای کسب‌وکار دنیا را دارد. دولت برای بهبود فضای کسب‌وکار و خصوصاً مسئله کاهش زمان اعطای مجوز به متقاضیان چه برنامه‌ای دارد؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	مطابق اصل ۴۴ قانون اساسی خصوصی‌سازی چرا لازم است و چگونه باید بهینه‌تر شود؟ مشکلات دولت‌های پیشین در عدم توفیق به اجرای کارآمد این سیاست چه بوده است؟
اندیشکده کار و اشتغال	برنامه شما برای تعیین حداقل حقوق چیست؟ آیا همین شیوه سنتی و قانون کار سنتی را ادامه خواهید داد؟
اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	رئیس جمهور آینده برای اینکه جریان پول از فضای دلالی و غیرمولد، به سمت سرمایه‌گذاری در تولید و فعالیتهای مولد سوق داده شود چیست؟
مسئله سرمایه‌گذاری و بازار سرمایه	
مرکز مطالعات خلیج فارس	رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای خصوصی‌سازی واقعی و مشارکت مردم و جذب سرمایه‌گذار خارجی در اقتصاد دارد؟ علیرغم سال‌ها شعار، شاخص آزادی اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۰ رتبه بسیار ضعیف ۱۶۸ جهان، یعنی حتی عقب‌تر از برخی کشورهای آفریقایی است.
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	بحران‌های موجود بازار سرمایه را برشمارید؟ راه‌حل‌های پیشنهادی شما برای بهبود بازار سرمایه و بازگشت اعتماد عمومی چیست؟

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور	دیدگاه شما در خصوص نحوه تعامل با نهادهای بین‌المللی در زمینه امضای معاهدات و بهره‌برداری از شرایط تامین مالی بین‌المللی چیست؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	نقش استراتژیک سرمایه در بالا بردن سطح تولید به طور سنتی در علم اقتصاد پذیرفته شده است. اکنون به طور جهانی پذیرفته شده است که کشوری که می‌خواهد سرعت رشد را تسریع کند، با هدف بالا بردن سطح سرمایه‌گذاری، چاره‌ای غیر از پس‌انداز نسبت بالایی از درآمد خود را ندارد. اعتماد زیاد به کمک‌های خارجی بسیار خطرناک است و بنابراین باید از آن اجتناب شود. اقتصاددانان به درستی ادعا می‌کنند که کمبود سرمایه مانع اصلی رشد است و هیچ برنامه توسعه‌ای موفقیت‌آمیز نخواهد بود مگر اینکه عرضه کافی سرمایه در پیش باشد. همچنین مشارکت بخش خصوصی و عمومی برای ایجاد سرمایه فیزیکی و زیرساخت‌ها از راهکارهای مهم توسعه است که کشورهای توسعه یافته از آن استفاده کرده‌اند. برنامه رئیس جمهور آینده برای افزایش تشکیل سرمایه چیست؟ برنامه رئیس جمهور برای تشویق مشارکت بخش خصوصی و عمومی جهت ایجاد زیرساخت‌ها و سرمایه فیزیکی چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	بازار سرمایه و حمایت مدبرانه از آن، از دیرباز به تولید مولد در کشور و رشد تولید ناخالص داخلی منجر شده است. چگونه می‌توان از این بازار حمایت کرد و اعتماد ازدست رفته در شرایط فعلی را بدان بازگرداند؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	عمده‌ترین دلایل بالا بودن ریسک سرمایه‌گذاری و رشد پایین اقتصادی را در کشور چه می‌دانید؟ چگونه می‌توان این مشکل را در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت حل کرد؟
اندیشکده پایا	با توجه به شکست مدل‌های موجود خصوصی‌سازی اعم از واگذار به اشخاص حقیقی (انحرافات فاحش در این بخش) و عرضه سهام شرکت‌های دولتی در بورس و خرید سهام توسط عموم مردم (زیان مردم در خرید سهام شرکت‌های دولتی و عدم حس تعلق سهام داران به سهام شرکت‌ها و ناتوانی شرکت‌ها در تامین مالی پایدار و قابل اتکا در بورس)، برنامه شما برای افزایش سهم مردم در مالکیت و مدیریت شرکت‌های دولتی (اعم از کارگران شرکت‌ها، نخبگان و جوانان فارغ التحصیل محلی، کارآفرینان و سرمایه‌گذاران محلی) در واگذاری‌های جدید و اصلاح روند واگذاری‌های قبلی چیست؟
مسئله صندوق‌های بازنشستگی و بانک‌ها	
اندیشکده کار و اشتغال	با توجه به اینکه، ورشکستگی صندوق‌های بازنشستگی یکی از ابرچالش‌های جمهوری اسلامی است، برنامه شما برای تحول تامین اجتماعی و بدهی بزرگ آن چیست؟
موسسه راهبردی بازنشستگی صبا	از وضعیت کنونی صندوق‌های بازنشستگی به عنوان یکی از ابر بحران‌های اقتصادی کشور نام برده می‌شود، چراکه با توجه به حرکت جمعیت به سمت پیری و تعدد بازنشستگی‌های پیش از موعد با اهداف سیاسی، نسبت پشتیبانی در این صندوق‌ها بسیار پایین آمده است (برای مثال صندوق‌هایی در کشور وجود دارد که نسبت پشتیبانی آنها کمتر از یک

	است) و عملاً صندوق‌ها توان انجام تعهدات آینده خود را ندارند. برنامه عملیاتی شما برای حل این معضل چیست؟
موسسه راهبردی بازنشستگی صبا	ماهیت صندوق‌های بازنشستگی از نظر کاندیداها چیست؟ نهادهایی بیمه‌مالی یا بیمه‌ای-حمایتی؟
موسسه راهبردی بازنشستگی صبا	مطابق قانون بودجه سال ۱۴۰۰ بیش از ۲۰٪ کل بودجه عمومی کشور و نزدیک به ۶۰٪ بودجه رفاهی کشور (که می‌بایست صرف امور رفاهی عموم مردم ایران شود) به تامین کسری دو صندوق بازنشستگی کشوری و لشکری اختصاص یافته است (با جمعیت تحت پوششی حدود ۷ میلیون نفر -خود بازنشستگان و خانواده‌های آنها) و پیش‌بینی می‌شود با تداوم این روند کل بودجه رفاهی کشور در آینده نزدیک صرف همین بخش شود. برنامه مشخص کاندیداها برای کاهش یا رفع این معضل چیست؟
مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت	یکی از معضلات پیش روی کشور بحران صندوق‌های بازنشستگی است؛ چراکه با توجه به حرکت جمعیت به سمت پیری و تعدد بازنشستگی‌های پیش از موعد با اهداف سیاسی، نسبت پشتیبانی در این صندوق‌ها بسیار پایین آمده است (برای مثال صندوق‌هایی در کشور وجود دارد که نسبت پشتیبانی آنها کمتر از یک است) و عملاً صندوق‌ها توان انجام تعهدات آینده خود را ندارند. برنامه دولت شما برای کنترل بحران این صندوق‌ها و کاهش فشار آنها بر بودجه دولت چیست؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	بانک‌های امروز ایران دچار چه آفت‌هایی شده‌اند؟ چه راه‌حلی برای رفع بحران‌های بانکی (از جمله بنگاهداری و...) دارید؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	استقلال بانک مرکزی را مثبت می‌دانید؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، چه برنامه‌ای برای استقلال بانک مرکزی از دولت دارید؟ چه ثمراتی را از این موضوع برآورد می‌کنید؟
مسئله کنترل قیمت‌ها و نرخ ارز	
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	به دلیل بالا بودن سهم واردات دانه‌های روغنی و نهاده‌های دام و طیور که واردات آنها عمدتاً به دلیل محدودیت‌های اقلیمی و فنی برای دستیابی به خوداتکایی این محصولات است، نرخ ارز به ویژه نوسانات آن، نقش مهمی در اتخاذ سیاست‌های تجاری مناسب دارد. برنامه دولت آینده در خصوص تنظیم نوسانات نرخ ارز در موضوع مذکور چیست؟
موسسه مطالعات انرژی سبحان	شاید تا یک دهه پیش کمتر اقتصاددانی در کشور تا این حد به اهمیت نرخ ارز در تعادل اقتصاد ملی می‌اندیشید. در تحلیل‌های اقتصاددانان یارانه، کسری بودجه، نقدینگی و... بسیار پررنگ بود. اما نرخ ارز کمتر به عنوان یک فاکتور کلیدی در تعادل یا عدم تعادل اقتصاد ایران نقش داشت. البته یکسان سازی نرخ ارز در دولت آقای خاتمی یک سیاست ارزی نسبتاً موفق بود. پس از افزایش نرخ ارز در سال ۱۳۹۰ و آثار گسترده آن بر اقتصاد، موضوع نرخ ارز بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفت و روشن شد که تمامی متغیرهای اقتصادی متأثر از این مولفه است. نه فقط اقلام وارداتی بلکه اقلام صادراتی نیز با افزایش قیمت قابل توجه همراه بود. حال سوال اینجاست که برنامه شما برای متعادل کردن نرخ ارز در اقتصاد ملی چیست؟

انديشكده صنعت فناوري و اقتصادي استان يزد	راهكار رئيس جمهور آينده براي كنترل و كاهش نرخ ارز و نيز خروج ارز از كالاي سرمايه‌اي چيست؟
دفتر مطالعات راهبردي رونق توليد	چالش اصلي تامين كالاهاي اساسي مربوط به نظام قيمت‌گذاري غلط است كه سبب شده است كه نارضائتي هم در بخش مصرف‌كننده و توليدكننده نمايان شود. نظام قيمت‌گذاري مورد تايد شما براي كالاهاي اساسي و تنظيم بازاری چيست؟
انديشكده سياستگذاري اقتصادي تهران	طبق قانون، نظام ارزی کشور شناور مدیریت شده است. اما در عمل نظام ارزی کشور به منابع نفتی وابسته بوده و در دوران وجود این منابع دولت‌ها اقدام به سرکوب نرخ ارز کرده‌اند. رژیم ارزی عملیاتی دولت چه نوعی خواهد بود و آیا در صورت وفور منابع دولت اقدام به سرکوب نرخ ارز خواهد کرد؟
مدرسه حکمرانی شهيد بهشتي	چه برنامه‌اي براي تعيين نرخ ارز داريد؟
مسئله مسکن	
مدرسه حکمرانی شهيد بهشتي	براي تعديل بحران مسکن چه برنامه‌اي داريد؟
پژوهشكده مطالعات راهبردي	بخش مهمی از درآمدهای هر خانوار ایرانی به مسکن اختصاص می‌یابد. در هر سه چهار سال قيمت مسکن با جهش شديد روبه‌رو شده، به شدت افزايش يافته است و خارج از توان خريد مردم قرار می‌گیرد. شما ریشه‌های گرانی مسکن در ایران را در چه می‌دانيد و چگونه می‌توان با آن مقابله کرد؟
انديشكده پايا	رشد بیش از ۱۵ برابری قيمت زمين در کلان‌شهرها و از جمله تهران در ۱۰ سال گذشته موجب رکود ساخت و ساز و افزايش هزينه نهايي مسکن شده است. سال‌ها است كه زمين به منبعي براي سودآوري کلان اقتصادي و رانت شهري تبديل شده و در عين حال از اصلي‌ترين موانع توليد مسکن ارزان‌قيمت براي طبقات محروم جامعه است. بخشی از این اراضی به انحصار دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی درآمده و بخشی نیز توسط سوداگران انحصار یافته است. بر همین پایه برنامه دولت شما برای از بین بردن انحصار زمین و همچنین عرضه آن توسط دستگاه‌های دولتی چيست؟
انديشكده پايا	با توجه به وجود ۱۹ ميليون بدمسکن در ميان ۵۹ ميليون شهروندان و ۳ هزار محله شهري در وضعيت فوق بحراني و شكست سياست‌هايي چون مسکن اجتماعي و مسکن مهر و آسيب‌هاي متعدد انبوه سازي‌هاي خارج از شهرها و تبديل شدن آن‌ها به خوابگاه‌هاي بي هويت با آسيب‌هاي متعدد فرهنگي و اجتماعي و ناتواني دولت‌ها در تامين منابع مالي پايدار اين طرح‌ها و بي رغبتي مردم براي سکونت در بسياري از واحدهاي ساخته شده، برنامه شما براي تامين مسکن پايدار به ويژه براي دهک‌هاي پايين جامعه چيست؟
مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت	با توجه به سياست کشور مبني بر رشد جمعيت و همچنین جمعيت جوان در شرف ازدواج در کشور و سهم بالاي مسکن در سبد هزينه خانوار کشور، برنامه شما براي افزايش سطح مسکن خود مالكي و افزايش ساخت‌وساز در کشور چيست؟

اندیشکده گفتمان	مسکن، در بسیاری از کشورها تنها یک کالاست در کنار سایر کالاهای مصرفی (البته با عمر مفید بلندتر) که نه تنها عامل بحران در حوزه اقتصاد نیست، بلکه با مشوق‌های دولتی می‌تواند سبب افزایش انگیزه و امید به زندگی نیز باشد. اما به دلیل سوءمدیریت دولت‌های گذشته و به خصوص کم‌کاری عامدانه دولت تدبیر و امید در هشت ساله اخیر، در کشور ما تبدیل به یک حوزه عمدتاً چالش‌زا در اقتصاد کلان شده است. به طوریکه بازار مسکن در کنار بازار طلا، ارز و در سطحی پایین‌تر خودرو، به بستری برای سرازیر شدن نقدینگی و ایجاد قیمت‌های کاذب و تورم در اقتصاد ملی شده است و این کالا را از حالت معقولی که در آن باید کالایی مصرفی باشد، به کالایی سرمایه‌ای و در عین حال سوداگرایانه تبدیل کرده است. و در مقابل انگیزه سرازیر شدن سرمایه‌های ملی به حوزه تولید را نیز کاهش داده است. به طور مشخص حضرتعالی به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ چه برنامه‌هایی برای افزایش کیفیت و نیز رونق مسکن‌سازی از یک طرف و نیز بازگرداندن جایگاه کالای مسکن به کالایی مصرفی و سوق دادن بدون آسیب سرمایه‌های انباشته در این حوزه به حوزه تولید دارید؟
اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران	طبق برآوردها کشور سالانه نیاز به یک میلیون مسکن دارد، طرح دولت برای تامین و ساخت مسکن مورد نیاز مردم چیست؟
اندیشکده پایا	تورم بخش زمین و مسکن در کنار تورم عمومی کشور موجب روی آوردن به مسکن استیجاری و در عین حال سرکوب نیاز به مالکیت مسکن در کشور شده است. این روند در سال‌های اخیر منجر به اجاره‌نشینی بخش بزرگی از جمعیت کشور به خصوص سه دهک انتهایی بوده و چشم‌انداز آتی نیز نگرانی‌های جدی را در این زمینه ترسیم می‌کند. حال حداقل (کف) انتظار از دولت جدید ورود به بازار مسکن استیجاری و کنترل جدی تورم در این بخش است به گونه‌ای که تورم مسکن استیجاری از نرخ رشد میانگین درآمد سالیانه خانوار پیشی نگیرد. در همین راستا چه تدبیری از دولت شما حاصل خواهد شد؟
مسئله نظام بودجه‌ریزی، درآمدها و هزینه‌های کشور	
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	تخصیص کارآمد منابع مالی علاوه بر ارتقای رشد اقتصادی، منتهی به برقراری رفاه و عدالت اجتماعی می‌شود. مدیریت موثر درآمدها و هزینه‌های عمومی، بهره‌گیری از منابع محدود مالی و دارایی‌ها را بهینه می‌کند و تحقق اهداف توسعه ای بیشتری را ممکن می‌سازد. مالیات یکی از عناصر اصلی اما فراموش شده سیاست‌های توسعه است. استقرار نظام صحیح مالیاتی، منابع مورد نیاز برای توسعه را فراهم می‌کند و با بازتوزیع درآمدها و منافع توسعه، برابری در جامعه و تمایل افراد به توسعه را افزایش می‌دهد. برنامه رئیس جمهور آینده برای اصلاح ساختار مالیاتی چیست؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	وابستگی به درآمدهای نفتی برای توسعه و اداره کشور، برنامه‌ای پایدار نبوده و مانع ثبات است. برنامه رئیس جمهور آینده برای کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی چیست؟
اندیشکده گفتمان	یکی از مسائل حوزه کسب‌وکار، عدم ایجاد مشوق‌های مالیاتی برای جریان تولیدی کشور و در مقابل عدم کنترل مشاغل سوداگرایانه یا واسطه‌ای با ابزار و اهرم مالیات هدفمند

	<p>هوشمند است. یکی از مشکلات پیش روی این مسئله، عدم امکان شناسایی دقیق درآمدها و نوع آنها در اقتصاد کشور است که نتیجه عدم نظارت و شفافیت کامل در اقتصاد کشور است. پیرامون این مسئله سازمان امور مالیاتی در سال‌های اخیر پیشرفت‌هایی داشته است ولی هنوز این روند بسیار نسبت به آنچه باید باشد کند است. لذا نیازمند عزم جدی است. به طور مشخص حضرتعالی به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ چه برنامه‌هایی برای هر چه مفیدتر کردن ابزار مالیات برای تقویت تولید ملی و نیز کاهش واسطه‌گری و دلالی دارید؟</p>
<p>پژوهشکده نوین شهر معنوی ثامن</p>	<p>از سال ۶۸ بر اساس مصوبه مجلس بناست تا دولت لایحه استقلال مالی شهرداری‌ها را به مجلس بفرستد. تاکنون هیچ دولتی اقدام نکرده و تصمیم نگرفته است تا سهم شهرداری‌ها را از مالیات صنوف به رسمیت شناخته و واسطه‌گری و تصدی‌گری خودش را در قالب نظام بودجه‌ریزی متوقف کند. این مسئله که بزرگترین گام کوچک سازی دولت است و بیشترین انطباق را با روح اصل ۴۴ دارد، دست دولتمردان را از امتیازهای سیاسی و بسیاری از تبعیض‌های منفی و مثبت فراقانونی کوتاه می‌کند. مواجه شما با این مسئله چگونه خواهد بود؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>به دلیل اثر مستقیم تحقق درآمدهای دولت در پرداخت یارانه کالاها و خدمات، همچنین خرید تضمینی گندم، اعتبارات تکلیفی و پرداخت تسهیلات اعطایی، هر گونه کاهش یا نوسان درآمدهای دولت، به طور مستقیم سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی را متاثر می‌سازد. دولت آینده برای تنظیم وضعیت درآمدهای خود چه تصمیماتی را اتخاذ کرده است؟</p>
<p>اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد</p>	<p>یکی از مباحث مهم در اقتصاد مالیات است. متأسفانه در حال حاضر مالیات متوجه کسانی است که کار می‌کنند و هم فعالیت رسمی دارند. رئیس جمهور آینده برای اینکه مالیات به جای فعالیت‌های مولد از فعالیت‌های غیرمولد و دلالی و نیز از عواید دارایی گرفته شود چه برنامه اجرایی دارند؟</p>
<p>مدرسه حکمرانی شهید بهشتی</p>	<p>ریشه کسری بودجه را چه می‌دانید؟ چه برنامه‌ای برای حل آن دارید؟ به طور مثال آیا به تقویت نظام مالیات عادلانه هستید؟ یا فروش نفت؟ یا رفع تحریم‌ها؟ یا تقویت روابط اقتصادی با همسایگان و چین و روسیه با جایگزینی ارز رایج آن کشورها به جای دلار؟</p>
<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری</p>	<p>در سال‌های اخیر اقدامات اساسی جهت اجرای بودجه‌ریزی عملیاتی (مبتنی بر عملکرد) در ایران آغاز شده است. تعهد رئیس جمهور آینده نسبت به بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد چگونه است؟ راهکار شما برای کاهش هزینه‌ها در مسیر اصلاح ساختار بودجه‌ریزی در کشور چیست؟ راهکار شما برای مولدسازی دارایی‌های در اختیار دستگاه‌های اجرایی کشور چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>با توجه به اهمیت اقتصاد بدون نفت در رفع کسری بودجه سالانه کشور و سایر آثار مثبت آن، سیاست‌ها و برنامه‌های مناسب به ویژه در وضعیت کنونی و آینده فروش پایین نفت در شرایط تحریمی برای تحقق اقتصاد بدون نفت کدام است؟</p>

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به استمرار تراز منفی تجاری و وابستگی کشور به واردات برخی محصولات و نهاده‌های اساسی به خارج از کشور، چه برنامه برای کاهش کسری تراز تجاری و تامین نهاده‌ها در داخل کشور دارید؟
اندیشکده سیاست‌گذاری اقتصادی تهران	به دلیل رشد چشمگیر هزینه‌های دولت در سال آینده به نسبت درآمدهای پایدار، کسری بودجه عملیاتی بودجه به بیش از ۵۰ درصد هزینه‌ها رسیده است، دولت آتی برای کاهش این کسری در سال‌های آتی چه برنامه‌ای دارد؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	اقتصاددانان یکی از عوامل اصلی افزایش تورم در ایران را کسری بودجه و افزایش نقدینگی عنوان می‌کنند. در بودجه ۱۴۰۰ کسری بودجه از سوی نمایندگان مجلس به شدت مورد انتقاد قرار گرفت و در عمل مصوبه آنها موجب تشدید آن در بودجه سالانه شد. به نظر شما مشکل در کجاست و چه سیاست و برنامه‌ای برای جلوگیری از کسری بودجه دارید؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	برای افزایش سهم آموزش و پرورش از درآمد ناخالص ملی و تامین و ارتقای بودجه آن چه راهکاری دارید؟ این بودجه به صورت مستقیم با معیشت معلمان در ارتباط است و اجرا و عدم اجرای طرح‌های مهمی مانند رتبه‌بندی معلمان، تامین نیروی انسانی برای جبران کسری معلمان و تامین سرانه مناسب برای هر دانش‌آموز منوط به این مسئله است.
مسئله یارانه‌ها	
اندیشکده رصد	معیارهای عادلانه برای برخورداری از حمایت‌های حکومت چیست؟ آیا معیار دهک درآمدی معیار مناسبی است و در غیر این صورت الگوی جایگزین چیست؟
اندیشکده رصد	شیوه‌های حمایت از مردم در قالب یارانه که تاکنون در قالب‌های مختلفی نظیر مشارکت در مالکیت‌ها (سهام عدالت)، انفال (مسکن مهر)، سهم بری اعتباری (وام)، فرصت برابر اشتغال، یارانه مستقیم (نقدی، سبد کالایی)، نظام بیمه‌ای (درمان رایگان، بیمه بیکاری) صورت گرفته است تا چه اندازه توانسته است اولاً عدالت و کارایی را محقق کند و ثانیاً توانسته است به تناسب استحقاق و شایستگی افراد توزیع شود؟
اندیشکده رصد	پیشنهاد‌های جایگزین برای اصلاح یارانه‌های اقتصاد با هدف حمایت از مردم چگونه می‌توان سامان یابد تا اولاً اثرات جانبی منفی نداشته باشد و ثانیاً هم‌زمان بتواند عدالت و کارایی را محقق کند و ثالثاً به جامعه هدف خود اصابت کند؟
اندیشکده رصد	تقسیم کار نهادی مطلوب در جهت تخصیص بهینه یارانه به منظور حمایت از فقر، بین نهادهای حاکمیتی (کمیتة امداد، بهزیستی، دولت، وزارت رفاه) و مردمی چیست و موازی کاری در این خصوص به چه صورت مرتفع می‌شود؟
اندیشکده رصد	تکلیف حمایت‌های عام، کور و غیرهدفمند مانند ارز ۴۲۰۰ تومانی برای کالاهای اساسی و لوکس و یارانه نقدی یکسان برای همه چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد	بی‌تدبیری‌های گوناگون در سایه سیاست‌های خصمانه غرب موجب افزایش فقر و فاصله طبقاتی مهارگسیخته‌ای شده است. چه راهکارهایی می‌توان در راستای فقرزدایی

کشاورزی توسعه روستایی	غیرتورمی و کاهش فاصله طبقاتی اتخاذ کرد؟ در این زمینه، هدفمندسازی عملگراییه یارانه‌ها با چه ابزار و چگونه باید انجام شود؟
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	نگاه شما نسبت به یارانه‌ها و نفت را بر سفره مردم آوردن چیست؟
موضوع انرژی	
مسئله تولید حامل‌های انرژی و توسعه صنایع وابسته	
اندیشکده حکمرانی انرژی و منابع ایران	<p>پس از اعمال تحریم‌های آمریکا، کاهش درآمدهای ارزی کشور و عدم امکان ورود سرمایه‌های خارجی به کشور، تامین مالی پروژه‌های بخش انرژی، هم در سمت عرضه و هم در سمت تقاضا، در حال حاضر با مشکلات عدیده‌ای مواجه شده است. برای مثال طبق آخرین آمار وزرات نیرو، در طی برنامه ششم توسعه، تاکنون هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری از طرف بخش خصوصی در حوزه توسعه نیروگاه‌های برق حرارتی روی نداده است، که همین امر کشور را در طی سال‌های آتی در معرض خطر خاموشی قرار می‌دهد. از طرفی طرح‌های نگهداشت تولید گاز طبیعی نیز طی ۱۰ سال آینده به حدود ۵۰ میلیارد دلار سرمایه نیاز دارد. همین موضوع در مورد طرح‌های بهینه‌سازی انرژی و تولید نفت خام نیز صدق می‌کند.</p> <p>با عنایت به کاهش درآمدهای ارزی کشور و عدم امکان ورود سرمایه‌های خارجی به کشور به دلیل تحریم‌های آمریکا و با توجه به اینکه یکی از عوامل توسعه هر کشوری ایجاد و توسعه زیرساخت‌های هزینه‌بر بخش انرژی است، برنامه دولت آینده جهت تامین مالی این پروژه‌ها چیست؟</p>
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	برنامه شما برای افزایش تولید نفت و گاز کشور و تامین مالی پروژه‌های مربوطه چیست؟
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	با توجه به قطعی برق و گاز در یک سال گذشته بنظر شما چالش اصلی این قطعی‌ها در کجاست؟ راهکار چیست؟
موسسه مطالعات انرژی سبحان	چه برنامه‌ای برای جلوگیری از افت تولید گاز پارس جنوبی دارید؟ راهکارهای پیشنهادی شما برای افزایش تولید گاز کشور با توجه به وابستگی سبد انرژی کشور به گاز چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به روند تغییر استفاده از منابع انرژی در سطح جهان به سمت استفاده از انرژی‌های پاک مانند انرژی خورشیدی برنامه دولت آینده در گسترش آنها چیست؟

اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	نظر به برنامه‌های جهانی در بخش انرژی و راهبرد کشورهای توسعه یافته به بهره‌گیری ۳۰ درصدی از انرژی‌های تجدیدپذیر، برنامه دولت شما برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور چیست؟
مسئله صادرات نفت و گاز	
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	راهکار شما برای عبور از تحریم نفت چیست؟
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	برنامه شما برای تجارت نفت و گاز و توسعه بازارهای کشور چیست؟ چرا صادرات گاز که از تحریم‌ها معاف می‌شود در تجارت انرژی ایران کم رنگ است؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	ایران علیرغم داشتن بزرگترین ذخایر گازی جهان، به دلیل تحریم‌ها و مشکلات منطقه‌ای از فروش و صادرات گاز خود برخلاف رقبای منطقه ناتوان است. رئیس جمهور آینده چه برنامه برای صادرات گاز دارد؟
مسئله قیمت‌گذاری و یارانه‌های انرژی	
اندیشکده حکمرانی انرژی و منابع ایران	باتوجه به وابستگی شدید اعمال سیاست‌های قیمتی، از جمله اصلاح قیمت حامل‌های انرژی، به نرخ ارز و ثبات اقتصادی، برنامه دولت آینده به منظور جلوگیری از اثرات سوء اصلاح قیمت حامل‌های انرژی بر نرخ ارز و ثبات اقتصادی چیست؟
اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران	این اعتقاد در بسیاری از کارشناسان اقتصادی وجود دارد که نحوه توزیع فعلی یارانه‌ها به صورت ناعادلانه و ناکارا است و ائتلاف منابع فراوانی را سبب شده است. سیاست دولت در قبال ۲ میلیون میلیارد تومان یارانه پنهان انرژی چیست؟
اندیشکده حکمرانی انرژی و منابع ایران	روند مصرف انرژی در کشور به دلیل عدم کنترل و برنامه‌ریزی مناسب در مدیریت تقاضا، با شیب زیادی صعودی بوده است و سرمایه کشور را به طور نامناسبی هدر می‌دهد. طبق آخرین آمار، بیش از ۴۷ درصد از عرضه انرژی اولیه در ایران هدر می‌رود. حدود ۵۰ درصد از این میزان در بخش تولید، انتقال و توزیع و ۵۰ درصد دیگر در بخش مصرف‌کننده نهایی روی می‌دهد. از طرفی علیرغم وجود سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و تاکید بر کاهش شدت انرژی در اسناد بالادستی، شدت انرژی در ایران بر خلاف روند جهانی، هر سال افزایش می‌یابد. با توجه به پیش‌بینی‌های صورت گرفته مبنی بر افزایش تقاضای انرژی جمهوری اسلامی ایران طی ۱۰ سال آینده و با عنایت به محدود بودن منابع تامین انرژی، اصلی ترین راهبرد برای تامین انرژی مورد نیاز کشور در سال‌های آینده، مدیریت و بهینه‌سازی مصرف انرژی خواهد بود. برنامه‌های دولت آینده برای اعمال انواع سیاست‌های قیمتی و غیرقیمتی به منظور جلوگیری از هدررفت و نیز کنترل مصرف انرژی چیست؟

<p>اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر</p>	<p>یارانه تخصیصی دولت تنها به حامل‌های انرژی سالانه مبلغ ۲ میلیون میلیارد تومان است که چیزی حدود ۶۰ درصد تولید ناخالص داخلی و بیش از چهار برابر بودجه عمومی دولت است. نظر شما در رابطه با یارانه پنهان انرژی چیست؟ برنامه شما برای این یارانه چیست؟</p>
<p>موضوع دفاع و امنیت</p>	
<p>مسئله نارضایتی‌های عمومی و مسائل امنیتی</p>	
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>در یک دهه گذشته، جمهوری اسلامی ایران هدف عملیات‌های تروریستی متعدد از سوی گروه‌ها و دولت‌های خارجی قرار گرفته است. کارشناسان نبود یکپارچگی امنیتی-اطلاعاتی را یکی از بزرگترین نقطه ضعف‌های کشور در این زمینه می‌دانند. شما چه میزان با این گزاره موافق هستید و چگونه می‌خواهید با این مسئله برخورد و آن را برطرف کنید؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>نارضایتی عمومی در ایران بسیار گسترده است. در سال‌های گذشته این نارضایتی گاهی در قالب اعتراض صنفی و گروهی و گاهی در قالب اعتراض اجتماعی گسترده بروز یافته است. به رغم همه اقدامات این نارضایتی همچنان باقی است و به نظر روند فزاینده هم یافته است. برای کاهش نارضایتی عمومی چه سیاستی را موثر می‌دانید و برای جلوگیری از نارضایتی عمومی به اعتراض اجتماعی چه برنامه و سیاستی در دستور کار دولت خود قرار خواهید داد؟</p>
<p>اندیشکده پایا</p>	<p>چنان‌که در دانش روان‌شناسی آمده است، اگر امکان «پرخاشگری فعالانه» (عصبانیت آشکار) نباشد، احتمال اینکه افراد دچار «پرخاشگری منفعلانه» شوند، بسیار است. «اعتراضات» مردم هم مانند پرخاشگری فعالانه است که اگر امکانش نباشد و مانع آن شوند، آنان گرفتار پرخاشگری منفعلانه (بیان نامستقیم خصومت) می‌شوند و نارضایتی خود را با روش‌های منفعلانه که گاه پنهان و دیرپاب است، نشان می‌دهند. نمونه‌های آن از کار زدن در ادارات، ائتلاف بیت‌المال، تعدی به حقوق همدیگر و گران‌فروشی است که ادامه آن بی‌گمان، به «انحطاط اخلاقی» و فروپاشی جامعه می‌انجامد. دولت شما راه اعتراض را چگونه می‌کشاید و آن را چگونه «هدایت» می‌کند که به «اختلال» نینجامد؟</p>
<p>موضوع آموزش</p>	
<p>مسئله آموزش حرفه‌ای و اشتغال جوانان</p>	
<p>اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد</p>	<p>مهاجرت نخبگان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به خارج از کشور یکی از چالش‌های مهم در منابع انسانی ایران است. راهکارهای برای این موضوع وجود دارد، از جمله بورسیه شدن آنها در صورت تمایل به تحصیلات خارج از کشور به منظور بازگشت آنها و... برنامه شما بر حل این معضل چیست؟</p>

<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری</p>	<p>منابع انسانی عامل مهمی در توسعه اقتصادی است. انسان، نیروی کار را برای تولید فراهم می‌کند و اگر نیروی کار در کشوری کارآمد و آموزش دیده باشد، ظرفیت آن برای کمک به رشد بالا خواهد بود. در صورت عدم استفاده از منابع انسانی یا معیوب ماندن مدیریت نیروی انسانی، همان افرادی که می‌توانستند سهم مثبتی در فعالیتهای رشد داشته باشند می‌توانند مانع توسعه محسوب شوند. مدیریت آموزش و هدایت آموزشی و شغلی بر اساس نیازهای کشور، به همراه تولید اشتغال معنادار بسیار مهم است. مدیریت ساختار جمعیت با استفاده از سیاست‌های تشویقی می‌تواند نیروی کار جوان را در اختیار نیازهای توسعه کشور قرار دارد. همچنین سلامت جسمی و روحی افراد و امنیت روانی آنها از پیش نیازهای حیاتی برای فعالیتهایشان در جهت توسعه است. در حال حاضر افراد جامعه تحت تاثیر بیماری همه‌گیر کووید ۱۹ هستند. واکسیناسیون و مدیریت این همه‌گیری برای پیگیری راه توسعه بسیار مهم است. برنامه رئیس جمهور آینده برای مدیریت آموزش مبتنی بر نیازهای توسعه چیست؟ برنامه‌های رئیس جمهور برای افزایش اشتغال چیست؟</p>
<p>اندیشکده کار و اشتغال</p>	<p>نظام آموزشی کشور جهت تربیت فارغ‌التحصیلان کارآمد در بازار کار نیازمند اصلاحات اساسی ساختاری است. مولفه‌ها و برنامه‌های کلیدی شما برای این اصلاحات اساسی چیست؟</p>
<p>اندیشکده کار و اشتغال</p>	<p>مهمترین مانع اشتغال فارغ‌التحصیلان را چه می‌دانید و چگونه آن را می‌زدایید؟</p>
<p>اندیشکده کار و اشتغال</p>	<p>موضع شما در قبال سربازی حرفه‌ای چیست و نقش دولت در آن را چه می‌دانید؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات فناوری</p>	<p>چه برنامه‌ای برای مسئولیت‌پذیر کردن دانشگاه‌ها جهت آماده کردن نیروی انسانی بازار کار با وجود بودجه دولتی در اختیار آنها خواهید داشت؟ چه برنامه‌ای برای ارتباط دانشگاه و صنعت با توجه به شکست همه برنامه‌های گذشته دارید؟</p>
<p>پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم</p>	<p>بخش بزرگی از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در رشته‌های مرتبطشان مشغول به کار نمی‌شوند و هزینه‌کردهای بسیاری که در دانشگاه می‌شود معمولا به سرانجام نمی‌رسد. مدیریت فضای علمی علاوه بر کمک به رشد و شتاب علمی به هزینه‌کرد به‌جا و مفید منجر خواهد شد، اتصال دانش و صنعت در رشته‌های صنعتی راهی در این مسئله بود. در رشته‌های علوم انسانی چه برنامه مشخصی برای ساماندهی این مسئله وجود دارد؟</p>
<p>اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران</p>	<p>مهمترین سازوکار ایجاد سرمایه انسانی که عامل اصلی توسعه هر کشوری است، آموزش است. متأسفانه وضعیت نظام آموزشی کشور در دوره‌های پیش و پس از دانشگاه از جهات مختلف مناسب نیست. هزینه سرانه آموزش در هر دوره فوق، جزء کشورهای سطح پائین است. همچنین، نظامات سنجش و گزینش و پیشرفت در حوزه آموزش به شدت دچار ناکارایی است. برنامه دولت برای ارتقای وضعیت آموزش کشور چیست؟</p>
<p>مسئله تحول در آموزش و پرورش</p>	

موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	بنا بر تاکید رهبر معظم انقلاب یکی از وظایف مهم شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی در دوره پیش رو بازنگری در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش خواهد بود. نظر به اینکه رئیس جمهور ریاست هر دو شورا را بر عهده دارد به نظر شما مهمترین محورهای بازنگری در سند چیست؟ و چرا سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در ده سالگی تصویب و ابلاغ خود هنوز به درستی اجرا نشده است؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	دلایل عدم تحقق سیاست‌های کلی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را چه چیزی می‌دانید و برای تحقق اسناد بالادستی در آموزش و پرورش چه راهکاری خواهید داشت؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	فرض کنید نظام آموزشی مطلوب در کشورمان تحقق یافته باشد؛ این نظام دارای چه ویژگی‌ها و خصوصیتی است؟ مدرسه مطلوب در این نظام دارای چه ویژگی‌هایی است؟ تصاویر ملموس و عینی از نظام آموزشی مطلوب ارائه کنید.
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	نظر به عدم چالاک‌ی وزارت آموزش و پرورش برای اجرای تحول بنیادین، برنامه شما برای چابک‌سازی، اصلاحات ساختاری و افزایش کارآمدی آن چیست؟ برنامه شما برای تحقق مصوبه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاسیس سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک چیست؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	ایده محوری شما برای تحول در آموزش و پرورش چیست؟
مسئله عدالت آموزشی	
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	برای تنظیم‌گری میان نیاز جامعه و خروجی نظام آموزشی کشور چه برنامه‌ای دارید؟ (هجوم به رشته‌های پول‌ساز مانند علوم تجربی و پزشکی بیش از نیاز، عدم تناسب رشته‌ها با نیازهای محلی در بسیاری از مناطق مانند فراوانی رشته انسانی در اغلب مناطق روستایی در مقابل رشته‌هایی مانند کار و دانش یا فنی و حرفه‌ای، نبود چهارچوب‌های لازم برای آماده‌سازی دانش‌آموزان برای ورود به زندگی اجتماعی و اقتصادی)
پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم	تحلیل و راهکار شما برای مسئله کالایی شدن علم و به محاق رفتن عدالت آموزشی با گسترش خصوصی‌سازی امر آموزش در کشور چیست؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	اگر اپیدمی کرونا در مهر ماه سال آینده وجود داشته باشد برنامه شما برای آموزش دانش‌آموزان چه خواهد بود؟ برنامه شما برای تامین عدالت آموزشی در هر شرایطی چیست؟ با توجه به اینکه در سال تحصیلی گذشته نزدیک به سه و نیم میلیون دانش‌آموز بازمانده از تحصیل داشته‌ایم (علی‌الخصوص در مناطق محروم و روستایی).
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	برنامه شما برای کنکور سراسری چیست؟

موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	نظر شما در مورد توسعه مدارس غیردولتی، واگذاری مدارس دولتی، خصوصی‌سازی و جلب مشارکت مردمی چیست و در دولت خود چه سیاستی در این زمینه اتخاذ خواهید کرد؟
مسائل فرهنگی	
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	بر اساس آمارهای رسمی در طول دولت آینده حدود سی درصد یعنی بیش از ۲۵۰ هزار نفر نیروی انسانی آموزش و پرورش بازنشسته می‌شوند. برنامه شما برای جایگزین کردن نیروهای بازنشسته چیست؟
موسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان	ظرفیت دانشگاه فرهنگیان ۳۰ هزار نفر در سال است در حالیکه در دولت آتی ۲۵۰ هزار نفر بازنشسته از آموزش و پرورش خواهیم داشت. یعنی نزدیک به ده سال جبران این کمبود به طول خواهد انجامید، برنامه شما برای افزایش بازدهی دانشگاه فرهنگیان و جذب قانونی نیروی انسانی مورد نیاز چیست؟
موضوع حکمرانی	
مسئله اصلاح نظام حکمرانی	
پژوهشکده مطالعات راهبردی	نظام حکومت‌داری نقش مهمی در تنظیم مناسبات اجتماعی، اجرای سیاست‌ها، مقابله با چالش‌ها و تهدیدات و در نهایت توسعه و پیشرفت کشور دارد. به نظر شما ضعف حکمرانی در ایران ناشی از چیست؟ در پیدایش و گسترش آن چه عواملی موثرند؟ شما برای تقویت نظام حکمرانی چه سیاست و برنامه‌ای دارید؟
اندیشکده پایا	اکنون بسیار زرمه ضرورت کاهش «تمرکزگرایی مفرط» (اختیارات-مسئولیت‌های دولت مرکزی) در اداره کشور و لزوم تقویت حکمروایی محلی-منطقه‌ای و افزایش اختیارات-مسئولیت‌های مدیران نواحی کشور (مانند استان‌ها) به ویژه با محوریت «مزیت نسبی» هر یک از آنها، برای بهبود مدیریت کشور و شرط‌زایی و مانع‌زدایی از «توسعه-پیشرفت متوازن» آن با تعابیر گوناگون شنیده و نیز ادله‌ای فراوان در اثبات این ضرورت آورده می‌شود. دولت شما آیا چنین ضرورتی را باور دارد و نیز آن را شدنی می‌داند؟ اگر نه، چرا؟ و اگر آری، چه سیاست، راهبرد و برنامه‌هایی را برای تحقق آن در نظر گرفته است؟
مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت	نظام اداری یکی از مسائل اساسی کشور است که در آن شاهد مشکلات متعددی همچون وجود فساد، ناکارآمدی، اصطکاکات، و... هستیم که به طور مستقیم با زندگی مردم مرتبط است و ریشه بسیاری از نارضایتی‌ها در جامعه است و پیاده‌سازی بسیاری از اصلاحات و راه‌حل‌های نوآورانه پیرامون مسائل مختلف کشور، معطوف به وجود ظرفیت در نظام اداری و همراهی مدیران میانی و کارگزاران به منظور اجرای آن راه‌حل‌ها خواهد بود. می‌توان ادعا کرد اصلاح نظام اداری کشور یکی از ارکان اصلی مبارزه فساد است و در صورت تلاش جهت رفع اصطکاکات اداری، دیگر امکان وجود بسیار از انواع فسادها و ناکارآمدی‌ها همچون دریافت رشوه یا طولانی بودن و عدم شفافیت فرآیندهای اداری

	وجود نخواهد داشت. برنامه شما برای اصلاح نظام اداری کشور و تحول در این حوزه چیست؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	طبق اذعان مقام معظم رهبری، ما امروز سخت‌افزار نظام اسلامی را داریم اما نرم‌افزار لازم را تولید نکرده‌ایم. به نظر شما دلایل این عدم توفیق با وجود دستگاه‌ها و نهادهای مختلف و متعددی که مأموریت مشخص در این خصوص دارند، چیست؟ و دولت چه مسئولیت‌ها و چه خطاهایی در فعال‌سازی موتور پیشرفت کشور در تولید نرم‌افزار لازم برای نظام اسلامی داشته است و دارد؟ با وجود ضعف اندیشه‌ای در مدیران کشور چگونه می‌توان از آنها توقع و انتظار فهم و تمییز التقاط و تقلید از نوآوری مجتهدانه را داشت؟ چگونه شجاعت لازم برای بهره‌گیری از دانش بومی را در مجموعه تحت مدیریت خود را ارتقا خواهید بخشید؟ برنامه شما برای استفاده از ساختارهای میانجی برای انتقال و به کارگیری موثر دانش انباشته حوزه‌های علمی و دانشگاه‌ها مانند اندیشکده‌ها در این خصوص چیست؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	مسائل و چالش‌های حال حاضر کشور را چه می‌دانید؟ (کسری بودجه، بیکاری، تورم، رکود، تحریم، ناهنجاری فرهنگی، جوانان، عدم روابط اقتصادی مطلوب با منطقه و جهان، فضای مجازی، موانع تولید، کمبود مسکن، عدم پاسخ‌گویی مسئولان، فساد و عدم شفافیت، استقلال بانک مرکزی، بحران بازار سرمایه، بحران ارزی و...). با چه اولویاتی چالش‌های موجود کشور را دسته‌بندی می‌کنید؟ اگر بخواهید از بین چالش‌های موجود به ترتیب پنج، سه و دو مورد را نام ببرید که می‌توانند به طور مستقیم و غیرمستقیم بر بهبود سایر مشکلات تاثیر جدی مثبت داشته باشد کدام موارد را انتخاب می‌کنید؟
اندیشکده هجرت	بر طبق سخنان مکرر رهبر معظم انقلاب، قرآن برای لایه لایه زندگی اجتماعی برنامه دارد و امروز سازوکار زیرنظام‌های جامعه سکولار است و از آنجایی که اندیشکده ما متمرکز بر نظام‌سازی قرآنی است، لذا سوال اصلی این است که برنامه دولت آینده برای رفتن به سمت جامعه قرآنی چیست؟ بر اساس این سوال کلیدی زیرسوالاتی مطرح می‌شود: ۱- روش معیشت (اقتصاد) مبتنی بر قرآن را چگونه می‌خواهد گفت‌مان، جریان‌سازی و پیاده و اجرا کند؟ ۲- روش تزکیه و تعلیم (آموزش و پرورش) مبتنی بر قرآن را چگونه می‌خواهد گفت‌مان، جریان‌سازی و پیاده و اجرا کند؟ ۳- محقق کردن سلام (سلامت) مبتنی بر قرآن را چگونه می‌خواهد گفت‌مان، جریان‌سازی و پیاده و اجرا کند؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	برنامه‌های شما به چه میزان با بیانیه گام دوم رهبر معظم انقلاب هماهنگ است؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	اگر حوزه‌های مختلف پیشرفت کشور را به چهار حوزه کلی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی محدود کنیم، به نظرم شما کدامیک بر دیگری تقدم و اولویت دارد؟ هدایت و راهبری صحیح اجزای هر یک از این حوزه‌ها در جهت بایسته‌ها و شایسته‌های اسلامی-ایرانی از چه طریقی ممکن است؟

مسئله تکثر، همپوشانی و خلاء نهادها و سازمانها

پژوهشکده نوین شهر معنوی ثامن	با وجود نهادهای موازی در بخش‌های مختلف اقتصاد چه سازوکاری برای هماهنگی بخش‌های مختلف در پیش خواهید گرفت؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	برای مقابله با مسائل و مشکلات کشور نهادهای گوناگونی در جامعه ایجاد شده است. پیشبرد بهینه امور نیازمند هماهنگی و همکاری دقیق و گسترده بین نهادهای گوناگون دولتی و حکومتی و بین آنهاست. شما در خود چه توانی برای ایجاد هماهنگی بین آنها می‌بینید و چگونه می‌توانید از موازی‌کاری و ناهماهنگی نهادی جلوگیری کنید؟
اندیشکده پایا	نهادهای فراوانی در کشور اعم از دولتی، حاکمیتی و مردمی درباره محرومیت‌زدایی به فعالیت مشغول‌اند؛ ولی آنها بصورت یکپارچه و هماهنگ به این مهم نمی‌پردازند و «نهاد متولی واحد مسئول» در موضوع محرومیت‌زدایی در کشور نیست و نیز «نقشه راه واحد جامع مجمع علیه (مشروع) توسعه-پیشرفت» که برای هر یک از این نهادها نقشی درخور مبتنی بر استعدادش ملاحظه کرده باشد، در کشور وجود ندارد. این «تفرقه» و نبود «تقسیم کار مناسب» به اتلاف منابع و نیز به «تزاخم» انجامیده و شایسته است درباره آن چاره‌ای اندیشیده شود. دولت شما برای این مهم چه سیاست، راهبرد و برنامه‌هایی دارد؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	حمایت از مالکیت خصوصی و روابط امن با کشورهای خارجی از مهمترین عوامل تشویق شرکت‌ها برای سرمایه‌گذاری در کشورهای در حال توسعه به شمار می‌آیند. همچنین عدم ثبات سیاسی طولانی مدت از موانع توسعه شمرده شده‌اند. حاکمیت و نظارت قانون به ثبات سیاسی منجر می‌شود و این امکان را فراهم می‌سازد که افراد به فعالیت‌های توسعه‌ای علاقه‌مند و به امکان استفاده از بازده آنها مطمئن شوند. ولی وجود نهادهای موازی در سیستم سیاسی فرآیند نظارت قانونی و پاسخگویی را مشکل می‌سازد. سیاست‌های رئیس‌جمهور آینده در جهت ثبات سیاسی و حاکمیت قانون چیست؟ سیاست‌های خارجی رئیس‌جمهور آینده در جهت ارتقای توسعه ایران چیست؟
پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم	با توجه به وجود نهادهای متعدد و متکثر تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر فرهنگی در کشور یکی از مشکلات عدم هماهنگی یا نبود الزامات قانونی برای مصوبات این نهادهای رسمی است. برنامه شما برای هماهنگی حداکثری بین این نهادها چیست؟
موسسه مطالعات انرژی سبحان	ایجاد یک ساختار یا نهاد برای تصمیم‌گیری متمرکز در خصوص انرژی از مهمترین الزامات این حوزه است. موضوع شورای عالی انرژی یا وزارت انرژی مدت‌هاست که مطرح است اما هیچ‌گاه به نتیجه نرسیده است. با توجه به درهم تنیدگی موضوعات انرژی اعم از برق، نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی، مدیریت یکپارچه آن موضوعات اساسی در حوزه انرژی است تا بتوان در خصوص توسعه، تخصیص و ترکیب سبد انرژی کشور چه در داخل و در حوزه صادرات و واردات تصمیم مقتضی را اخذ کرد. آیا برای احیای شورای عالی انرژی و یا ایجاد وزارت انرژی برنامه‌ای دارید؟
اندیشکده کار و اشتغال	در دهه اخیر، شورای عالی اشتغال عملاً به ورطه فراموشی سپرده شده و از نظام تصمیم‌گیری کشور در امور اشتغال کنار گذاشته شده است. شما برای احیای این شورای

	عالی، مطابق ظرفیت‌های در نظر گرفته شده برای آن در قانون چه اصلاح ساختاری را مد نظر دارید؟
مسئله جلب مشارکت‌های مردمی	
پژوهشکده مطالعات فناوری	مردمی بودن و تکیه به اراده و توان مردم از رموز پیروزی انقلاب اسلامی و از جمله شاخص‌های کلیدی لازم برای پیشرفت کشور است. شما چگونه به خواست و تقاضای مردم احترام خواهید گذاشت و از توان آنها استفاده خواهید کرد؟ آیا به صرف سفرهای استانی و گفتگوی مستقیم با مردم این امر محقق خواهد شد؟ چگونه از مشارکت مردم در سطوح مختلف فعالیت‌های دولت استفاده خواهید کرد؟ آیا سازوکارهای کنونی در سطح کلان (ایده خصوصی‌سازی) و در سطح خرد (گروه‌های جهادی، خیریه‌ها و امثالهم) را کارآمد، و اثربخش ارزیابی می‌کنید؟ چه برنامه‌ای برای تقویت نقش آفرینی موثر مردم در حوزه مسئولیت‌های دولت دارید؟
مرکز راهبری ورثه الانبیاء	آیا برنامه برای فعال‌سازی ظرفیت نهادهای مردمی (NGOها) به عنوان بازوی دیپلماسی عمومی و دیپلماسی فرهنگی دارید؟ یا ایده جایگزینی دارید؟
اندیشکده بسیج و نهادهای مردمی	تعریف حلقه‌های میانی چیست و چه نسبتی با دولت دارند؟ کیفیت بخشی و رشد حلقه‌های میانی چگونه امکان پذیر است؟
اندیشکده فاطر	از مسائل مهم در عرصه حکومتمداری و مدیریت کلان کشور، موضوع حکمرانی فرهنگی است که به واسطه وجود چالش‌های جدی در این حوزه در چند سال اخیر، به عنوان یکی از مسئولیت‌های مهم سیاسی-اجتماعی رئیس جمهور ایران خواهد بود: ضعف در ایجاد ثبات عدالت فضایی (جغرافیایی)، ضعف در مدیریت تنوع اقوام و مذاهب، ضعف در ترویج مبانی فرهنگی انقلاب اسلامی در جامعه مدنی و... پرسش اصلی در این حوزه این است که، رئیس جمهور آینده ج.ا. ایران برای بهره بردن از جامعه نخبگانی و علمی در مدیریت کشور برای رسیدن به حکمرانی متعالی فرهنگی چه برنامه‌ای دارد؟ کمااینکه الگوی منسوخ شده حکمرانی بسیط-متمرکز در مدیریت فرهنگی کشور از شاخصه‌های ضعف در دولت‌های گذشته بوده است.
اندیشکده بسیج و نهادهای مردمی	به چه میزان اعتقاد دارید که در فضای عمومی کشور، جریان عمومی برای رسیدن به اهداف نظام وجود دارد؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	مشارکت گسترده در برنامه‌های توسعه شرط لازم برای تسریع روند رشد است. با این حال، افراد فقط وقتی احساس می‌کنند که منافع توسعه به طور عادلانه توزیع می‌شوند، به فعالیت توسعه علاقه نشان می‌دهند. تجربیات تعدادی از کشورها حاکی از این است که هرگاه سازمان اجتماعی معیوب به برخی از گروه‌های نخبه اجازه می‌دهد تا مزایای رشد را به خوبی مورد استفاده قرار دهند، عموم مردم نسبت به برنامه‌های توسعه دچار بی‌علاقگی می‌شوند. در این شرایط، امید به مشارکت مردم در پروژه‌های توسعه‌ای که توسط دولت انجام می‌شود، کاری بیهوده است. همچنین سرعت رشد اقتصادی در هر کشوری تا حد زیادی به تمایل افراد به توسعه بستگی دارد.

	برنامه رئیس جمهور آینده برای تشویق مشارکت مردم در برنامه‌های توسعه و توزیع متوازن منافع توسعه میان آنها چیست؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	از جمله شاخص‌های پیشرفت کشور که در بیانیه گام دوم نیز به آن اشاره شده گسترش و تعمیق هدایتگری دینی در تصمیم‌گیری‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و پیشبرد امور خرد و کلان کشور از سویی و تقویت پیوند میان مردم و روحانیون از سوی دیگر است. برنامه شما در این خصوص چیست؟ آیا به نظر شما به صرف وجود معدود جلسات مشترک برخی وزرا و مسئولین دولت با علمای حوزه علمیه این امر محقق خواهد شد؟ دولت چگونه می‌تواند به تقویت اثربخشی فعالیت روحانیون در تغییر انتخاب‌های مردم کمک کند؟ در خصوص مقابله با ضد ارزش‌ها و شیوع منکراتی چون بی‌حجابی دولت چه مسئولیتی بر عهده دارد؟
مسئله شفافیت و مقابله با فساد	
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	ریشه فساد و اختلاس در کجای ساختار حکمرانی است و راهکار چیست؟ چه برنامه‌ای برای شفافیت و مبارزه با فساد در همکاری با قوه قضاییه دارید؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	در جدول سالانه ارزیابی فساد در جهان، ایران از بین ۱۸۰ کشور در رتبه ۱۴۶ قرار دارد. فساد یکی از عوامل موثر در کاهش سرمایه اجتماعی نظام سیاسی است و عامل مخرب اعتماد مردم به دولت طرح می‌شود. شما علل و عوامل گسترش فساد در ایران را در چه می‌دانید؟ و چه راهکارها و سیاست‌هایی را برای مقابله و مهار آن دارید؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	فساد در کشورهای در حال توسعه در سطوح مختلف بیداد می‌کند و به عنوان یک عامل منفی در روند رشد آنها عمل می‌کند. تا زمانی که این کشورها فساد را در سیستم اداری خود ریشه‌یابی نکنند، طبیعی‌ترین امر این است که سرمایه‌داران، بازرگانان و سایر طبقات قدرتمند اقتصادی به بهره برداری از منابع ملی در جهت منافع شخصی خود ادامه دهند. همچنین مقابله با چارچوب‌های فسادزا که امکان سوء استفاده واسطه‌ها (دلالتان) از منافع تولید صنعتی و کشاورزی را در سطوح مختلف ایجاد می‌کند، بسیار ضروری است. در کشورهای در حال توسعه، سیستم نظارتی نیز اغلب مورد سوء استفاده قرار می‌گیرد و مجوزها همیشه به دلیل شایستگی اعطا نمی‌شوند. به طور نمونه بخش خاصی از جامعه هنر فرار مالیاتی را در کشورهای کمتر توسعه یافته به کمال رسانده است. برنامه رئیس جمهور آینده برای مقابله با فساد در سطوح مختلف چیست؟
اندیشکده شفافیت برای ایران	دولت چه اقدامات موثری را برای مدیریت تعارض منافع صورت خواهد داد؟ با چه برنامه زمانی؟
اندیشکده شفافیت برای ایران	یکی از مهمترین راهکارهای مقابله با فساد در ساختارهای حکمرانی کشور، شفافیت اطلاعاتی است. از نظر شما شفافیت چه اطلاعاتی مهمتر است و آنها را در چه بازه‌های زمانی اجرایی خواهید کرد؟
مرکز مطالعات خلیج فارس	ایران در شاخص حاکمیت قانون بدترین عملکرد را داشته است؛ یعنی در میان ۱۲۸ کشور رتبه ۱۰۹ را دارد. این شاخص به شفافیت حاکمیتی، نظم اداری، مبارزه با فساد، عدالت

	اجتماعی و عدالت کیفری می‌پردازد. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای بهبود این معضل دارد؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	وجود رانت‌های مختلف و ناکارآمدی نظام اداری کشور به بروز پدیده فساد و اختلاس گستره انجامیده است. چه تدابیری برای مقابله با این پدیده باید اندیشید؟
اندیشکده شفافیت برای ایران	جنباعالی برای شفافیت فرآیندهای مجوز دهی و تسهیلات‌دهی چه برنامه‌ای دارید؟
اندیشکده شفافیت برای ایران	مکانیزم‌های اجرایی دولت شما برای کنترل درب‌های گردان چیست؟
اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	بند ۱۹ از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بر لزوم شفاف‌سازی اقتصادی در تمام حوزه‌ها تاکید دارد، رئیس جمهور آینده چگونه این بند را اجرایی می‌کند و برنامه ایشان برای تحقق این بند مهم چگونه است؟
اندیشکده شفافیت برای ایران	مکانیزم گزارشگری فساد (سوت‌زنی) را در چه بازه زمانی محقق خواهید کرد؟
اندیشکده شفافیت برای ایران	نظر شما در مورد شفافیت آراء مجالس و شورای‌های مختلف کشور چیست؟
مسئله ویژگی‌ها و رویه‌های مسئولین کشور	
اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد	به نظر شما ایرادات و نقدهایی که بر رئیس جمهور فعلی وارد می‌دانید کدامند و راهکار شما برای رفع این ایرادات و عدم تکرار آنها در دولت احتمالی حضرتعالی چیست؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	هر چهار سال یا هشت سال یک بار دولت در ایران با رای مردم تغییر می‌کند. تغییر و جابه‌جایی در دولت ممکن است تغییر سیاست‌ها و کارگزاران دولت را در پی داشته باشد. این امر ممکن است به پیش‌بینی‌ناپذیری سیاست در ایران و در نتیجه به ناامنی در سرمایه‌گذاری منجر شود. شما چقدر معتقد به تغییر کارگزاران هستید؟ در بدنه دو چقدر تغییر را مفید می‌دانید؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	مهمترین ویژگی‌هایی که در خود شما به عنوان حکمران و تیم منتخب حضرتعالی برای حل چالش‌های کشور وجود دارد یا باید داشته باشد، کدام است؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	از نظر شما ویژگی‌های شخصیتی یک حکمران خوب چیست؟ در صورت پیروزی در انتخابات، آیا به آموزش تیم مشاوران و کارشناسان خود جهت به روز شدن در روش‌های حل مسئله در امر حکمرانی و استفاده از تجارب مثبت حکمرانان ۴۰ ساله پای بند هستید؟
مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	اگر کابینه را یک بدنه منسجم برای رسیدن به هدف مشخصی بدانیم، ترکیب کابینه شما پاسخ چه مسئله اصلی کشور است؟

<p>اندیشکده شفافیت برای ایران</p>	<p>آیا حاضرید منصفانه به اقدامات، دستاوردها و رویه‌های اصلاح شده در دولت یا دولت‌های قبل اذعان کنید و برای حفظ و تقویت آنها تلاش کنید؟ چطور اطمینان حاصل خواهید کرد که این دستاوردها در تعاملات و مناسبات سیاسی و جناحی نادیده گرفته نمی‌شود یا از بین نروانند رفت؟ برنامه‌تان برای شناسایی و حفظ مدیران شایسته چیست؟</p>
<p>مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت</p>	<p>تجربه نشان داده است که مجریان دولتی به دلایل متعددی چنان درگیر مسائل اجرایی می‌شوند که امکان و علاقه‌ای به اندیشیدن پیرامون راه‌حل‌ها خارج از چارچوب‌ها و قالب‌های موجود را ندارند و به دنبال راه‌حل‌های نوآورانه و تدوین طرح‌های تحولی به منظور اصلاح سیستماتیک مشکلات حوزه مسئولیت خود نیستند و حتی در مقابل اجرای راه‌حل‌های خلاقانه مقاومت نشان می‌دهند؛ حتی افراد و متخصصانی که منتقد وضعیت موجود هستند و ادعای دارا بودن راه‌حل‌های متمایز از راه‌حل‌های مرسوم هستند نیز هنگامی که مسئولیت می‌پذیرند به علت وجود محدودیت‌ها و فشار مسائل اجرایی، در بند قالب‌ها و چارچوب‌های مرسوم می‌افتند؛ برنامه و راه‌حل شما برای ایجاد بستر توسعه و پیشرفت کشور به منظور اصلاح مشکل فوق چیست؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>بخش مهمی از مسئولان و کارگزاران دولتی به شدت سیاست‌زده هستند. رفتار و سیاست‌های آنها بیش از این که در قالب اهداف و وظایف سازمانی و مصلحت عمومی و منافع ملی باشد، معطوف به جناح‌بندی‌های سیاسی و فامیل‌سالاری است. به نظر شما چگونه می‌توان از سیاست‌زدگی در دولت جلوگیری کرد؟</p>
<p>اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد</p>	<p>رئیس جمهور آینده بهره‌گیری از کارشناسان خارجی را در چه زمینه‌هایی و در چه سطوحی ضروری می‌داند؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات فناوری</p>	<p>علی‌رغم تاکید مکرر مقام معظم رهبری بر گسترش عقلانیت، رواج نقد سازنده و آزاداندیشی در جامعه با وجود تایید شعاری، در عمل مدیران و ساختارهای سازمانی، نیروهای نقاد را طرد می‌کنند و به جای استقبال و حمایت از آنها و بهره‌گیری از ایده‌های اصلاح‌گرایانه‌شان، برچسب مشکل‌آفرین و ناسازگار به آنها می‌زنند و آنان را ناکارآمد ارزیابی می‌کنند. آیین‌نامه‌های اجرایی در موارد متعددی ضد آزاداندیشی عمل می‌کنند. برای حل این مشکل در دو سطح ساختارها و عاملیت‌ها چه برنامه‌ای دارید؟ چه شاخص‌هایی برای شناخت مدیران آزاداندیش دارید و آیا در انتخاب‌های خود در میان وزرا و مسئولین رده بالای دولتی آزاداندیشی را معیار قرار می‌دهید؟</p>
<p>اندیشکده گفتمان</p>	<p>یکی از رفتارهای بسیار ناپسند در حوزه سیاسی و مدیریتی در برخی مسئولین ارشد کشورمان، عدم پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری در مقابل صندلی و مسئولیتی است که اشغال کرده‌اند. بارها مشاهده شده کسانی که زمانی برای رسیدن به پست ریاست جمهوری یا پست وزارت، از هیچ‌گونه تلاشی فروگذار نکرده‌اند و حتی در این راه از دادن وعده‌های واهی و دروغین به مردم نیز دریغ نکرده‌اند، بعد از رسیدن به پست و مقام و شکست در اجرای وعده‌های بی‌پشتوانه خود، نه تنها وعده‌های خود را انکار کرده که حتی وظایف عادی مرتبط با پست اشغال شده را نیز با عباراتی چون عدم داشتن اختیارات و... رد می‌کنند. تجربه سال‌ها برگزاری انتخابات بعد از انقلاب، نشان می‌دهد که این رفتار</p>

	<p>غیرمسئولانه و غیراخلاقی، باعث ناامیدی مردم از اثرگذاری رای خود در انتخابات و احیانا برداشت برابر بودن انتخابات در جمهوری اسلامی با زمان ستمشاهی در بخش‌هایی از جامعه دارد. قطعاً جلوگیری از ورود افرادی که چنین خیانتی به اعتماد مردم نسبت به نظام اسلامی کرده‌اند تا حدی بر عهده دستگاه قضا و نیز شورای محترم نگهبان است. کما اینکه این مهم در موارد بسیاری از سوی این دو نهاد انقلاب اسلامی صورت گرفته است. اما برای کاندیدایی که در آینده و پس از انتخاب شدن می‌خواهد این رویکرد منافقانه را اتخاذ کند، مکانیزم نظارت استصوابی چگونه می‌تواند جلوگیری کند؟! لذا باید پاسخ را در اخلاق سیاسی کاندیداها جستجو کرد. به طور مشخص حضرتعالی چه تضمینی برای عدم تکرار این رویکرد و قربانی کردن مردم در پای ناکارآمدی مدیریتی و سیاسی دارید؟ همچنین آیا صادقانه کوتاهی خود را در صورت عدم شکست در برخی سیاست‌ها و وعده‌ها به عهده می‌گیرید و در جهت بهبود وضعیت به بار آمده تلاش شبانه‌روزی اتخاذ می‌کنید؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>همدلی و همراهی بین مقامات عالی کشور و روسای قوای سه‌گانه گاهی با تنش همراه است و اختلافات آنها به رسانه‌ها کشیده می‌شود. به نظر شما چگونه می‌توان از شکل‌گیری و بروز این اختلافات جلوگیری کرد؟</p>
<p>اندیشکده کار و اشتغال</p>	<p>از آنجایی که در سال‌های گذشته وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی که با اهمیت‌ترین وزارتخانه از منظر رئیس جمهور بوده است تا جایی که وزیر استیضاح شده صنعت را بر آن گذاشته‌اند؛ به نظر حضرتعالی وزیر کار شما چه ویژگی‌ها و شایستگی‌هایی باید داشته باشد؟</p>
<p>موضوع سلامت</p>	
<p>مسئله عدالت بهداشتی و درمانی</p>	
<p>مدرسه حکمرانی شهید بهشتی</p>	<p>چه برنامه‌ای برای رفع تعارض‌های موجود بهبود نظام سلامت دارید؟</p>
<p>مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت</p>	<p>علیرغم باور غلطی که در میان بسیاری از مسولیت کشور وجود دارد کشور ما در امر تامین پزشک و دندانپزشک خودکفا نشده است و هم‌اکنون سرانه پزشک کشور از بسیاری کشورهای منطقه و حتی کشورهای با درآمد پایین نظیر ترکمنستان، قرقیزستان، تاجیکستان و حتی فلسطین کمتر است. با توجه به این که وجود پزشک و دندانپزشک از مهمترین شاخص‌های افزایش سطح دسترسی به خدمات درمانی است، برنامه شما برای این افزایش سرانه چیست؟ ارزیابی شما از علت اینکه چنین باوری به طور کامل غلط در میان مسئولین کشور شایع شده است، چیست؟</p>
<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری</p>	<p>برنامه رئیس جمهور آینده برای توزیع برابر و توسعه متوازن خدمات درمانی و سلامت جسمی و روانی در شهرها و استان‌های مختلف کشور چیست؟</p>
<p>مسئله مدیریت بحران کرونا</p>	

<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>همه‌گیری بیماری کرونا بسیاری از فعالیت‌ها را تعطیل، درآمدها را کاهش و هزینه‌های را افزایش داده است. کشورها در جهان در برخورد با بحران کرونا چه سیاست و برنامه متفاوتی در پیش گرفته‌اند؟ شما برای مهار بحران کرونا چه سیاستی در پیش می‌گیرید و چه برنامه‌ای دارید؟</p>
<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری</p>	<p>برنامه رئیس‌جمهور آینده برای مدیریت بیماری همه‌گیر کووید ۱۹ چیست؟</p>
<p>اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران</p>	<p>طبق پیش‌بینی تا چند سال اثرات بیماری کرونا در جهان و کشور ما ادامه خواهد داشت. این موضوع وجود برنامه کنترل این بیماری و کمک به بهبود مسائل اقتصادی و اجتماعی ناشی از آن را لازم دارد. برنامه دولت برای حکمرانی مطلوب کنترل بیماری کرونا چیست؟</p>
<p>موضوع سیاست خارجی</p>	
<p>مسئله تحریم‌های بین‌المللی</p>	
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>مناسبات ایران و آمریکا در چهار دهه گذشته همواره با ستیز و دشمنی همراه بوده است. گاهی اوقات از میزان آن کاسته شده و گاهی به سوی درگیری و منازعه مستقیم پیش رفته است. تحریم‌های آمریکا بیشترین تاثیر منفی بر اقتصاد و تجارت خارجی ایران دارد و به بزرگترین مانع تعامل اقتصادی و تجاری ایران با بازیگران بین‌المللی تبدیل شده است. سیاست رسمی ایران در دوره اوباما مذاکره در مورد فعالیت‌های هسته‌ای ایران بود که برجام منجر شد. در دوره ترامپ نه جنگ نه مذاکره به سیاست رسمی ایران تبدیل شد. دو کشور در آستانه جنگ قرار گرفتند، اما مذاکره نکردند. اکنون در آمریکا دولت جدیدی بر سرکار آمده و شعار بازگشت به مذاکره و دیپلماسی می‌دهد. به نظر شما چه سیاستی در مقابل آمریکا می‌تواند اهداف و منافع ملی ایران را به شکل کم‌هزینه تامین کند؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>با روی کار آمدن بایدن، سیاست فشار حداکثری آمریکا شکست خورد و کنار گذاشته شد. بایدن به دنبال بازگشت به توافق هسته‌ای است. رویکرد بایدن به نظام بین‌الملل متفاوت است. او به دنبال احیای رهبری آمریکا در جهان و همکاری با متحدین خود برای حل و فصل مسائل است. برجام یکی از این موضوعات است. در صورت شکست مذاکرات یا از بین رفتن کامل برجام، آمریکا توان اجماع‌سازی بالایی دارد. اجماع جامعه بین‌المللی علیه ایران می‌تواند مخاطرات زیادی در پی داشته باشد. شما برای جلوگیری از شکل‌گیری اجماع جهانی به صورت عام و اجماع بین اروپا و آمریکا علیه ایران چه سیاستی را موثر می‌دانید؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>تهدید علیه صلح و امنیت بین‌المللی برچسب بسیار خطرناکی در جامعه جهانی است. کشوری که برچسب امنیتی به آن بخورد در جامعه جهانی منزوی می‌شود و هزینه‌های سیاست و روابط خارجی آن به شدت افزایش می‌یابد. کشورها معمولاً تلاش می‌کنند، رقبای خود را امنیتی و تمام امکانات جامعه بین‌المللی را علیه آن بسیج کنند. در سال‌های ۱۳۸۶ به بعد ایران تا حدود زیادی امنیتی شد. صدور ۷ قطعنامه علیه ایران در</p>

	<p>شورای امنیت سازمان ملل که ۶ مورد آنها الزام آور بود، روابط خارجی ایران را بسیار پرهزینه کرد. توافق هسته‌ای راهی برای پایان دادن به آن روند بود. در حال حاضر ایران به دلیل فعالیت‌های گوناگون در حوزه هسته‌ای و منطقه‌ای در معرض امنیتی‌سازی قرار گرفته است. ریشه‌ها، دلایل و سازوکارهای امنیتی‌سازی را چگونه می‌بینید و به نظر شما چگونه می‌توان از امنیتی شدن ایران جلوگیری کرد؟</p>
<p>مرکز مطالعات خلیج فارس</p>	<p>تحریم و محاصره اقتصادی ایران طی سال‌های اخیر بحران داخلی بزرگی برای معیشت مردم و زیرساخت‌های کشور و منافع ملی ایجاد کرده و بیش از ۱ تریلیون دلار به کشور خسارت وارد کرده است. همان‌طور که مستحضر هستید تحریم موجب کاهش ورود سرمایه‌گذار خارجی، خروج سرمایه انسانی و مادی از کشور، ایجاد نوسانات شدید ارزی، افزایش تورم و نقدینگی، هزینه کلان دور زدن تحریم، بحران‌های اجتماعی، ایجاد رانت و فساد اقتصادی، عدم تجارت آزاد با جهان، کاهش چشمگیر صادرات، مصادره اموال ایران در جهان و... شده است. ایران اکنون با ۱۷۳۳ مورد تحریم در صدر کشورهای تحت تحریم آمریکا قرار دارد. رئیس جمهور آینده چه برنامه‌ای برای رفع تحریم‌ها، خروج از محاصره اقتصادی و کاهش ریسک تجاری برای ایران را دارد؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>در طی دهه‌های گذشته جمهوری اسلامی ایران با تحریم‌های گوناگونی روبه‌رو بوده است. تحریم‌ها تاثیر زیادی بر اقتصاد کشور دارد و تعاملات و روابط خارجی را محدود و هزینه‌های تجارت را افزایش داده است و موجب حذف تدریجی ایران از بازارهای جهانی و نظام بین‌الملل می‌شود. رفع تحریم‌ها مطالبه عمومی و حاکمیتی است. شما برای رفع تحریم‌ها چه سیاستی را مفید و موثر می‌دانید؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>تقویت نظام دیپلماسی کشور و لزوم وحدت رای تمامی جناح‌های سیاسی در این باره، جهت ادامه مذاکرات برجامی و نهایتاً رفع کلیه تحریم‌ها و تعاملات سازنده منطقه‌ای ضروری است. در این باره سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌های عملی مطلوب کدام است؟</p>
<p>دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی</p>	<p>نحوه مواجهه دولت سیزدهم با موضوع تحریم چگونه است؟</p>
<p>مسئله تقویت دیپلماسی اقتصادی</p>	
<p>مرکز راهبری ورثه الانبیا</p>	<p>برنامه شما برای فعال‌سازی ظرفیت دیپلماسی اقتصادی و نقش‌آفرینی فعالانه در این زمینه کدام است؟</p>
<p>دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی</p>	<p>برای سامان‌بخشی به متولی‌گری دیپلماسی اقتصادی کدام نهاد اجرایی را مناسب می‌دانید؟</p>
<p>اندیشکده فاطر</p>	<p>تحول در حوزه سیاسی و حکمرانی کشورهای قدرتمند در دنیا و به فراخور آن به وجود آمدن شرایط ویژه در مناسبات ایران و قدرت‌های جهانی بعد از مسئله برجام و ایجاد فشارهای اقتصادی به عنوان اهرم فشار بر ایران از یک طرف و ناکارآمدی دولت در مدیریت اقتصادی داخلی و پوشش دادن چالش‌های داخلی در حوزه تولید ملی و شکوفایی اقتصادی ملی از طرف دیگر باعث ایجاد شکاف‌های عظیم اقتصادی و تضعیف</p>

	<p>ساختار اقتصادی و نهایتاً کم‌رنگ شدن توان دولت در حکمرانی اقتصاد کشور شد. سوال اساسی این است که آیا رئیس‌جمهور آینده ایران الگوی تکیه بر مناسبات خارجی در حوزه اقتصاد را ادامه خواهد داد؟ اگر خیر؛ برنامه جامع و عملی ریاست جمهوری برای رسیدن به اقتصاد شکوفا و در عین حال مولد برای ایجاد انسجام اقتصادی و رسیدن به اقتدار اقتصادی در منطقه و عرصه بین‌الملل چگونه خواهد بود؟</p>
دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید	<p>با توجه به ضعف کشور در مطالعات بازار و دیپلماسی اقتصادی که سبب حضور ضعیف ایران در اقتصاد کشورهای منطقه شده است. شما به فرستادن رایزن اقتصادی در کنار سفیر معتقد هستید؟ در صورت تایید برای کدام کشورها و مناطق برنامه دارید؟</p>
دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی	<p>تمرکز دولت سیزدهم در پیگیری دیپلماسی اقتصادی عمدتاً معطوف به کدام حوزه‌های اجرایی و سیاست خارجی خواهد بود؟</p>
اندیشکده سیاستگذاری اقتصادی تهران	<p>طبق ارزیابی کارشناسان، نبود یا ضعف رایزنان و واحدهای اقتصادی در سفارتخانه‌های کشور یکی از کمبودهای اصلی جهت افزایش صادرات کشور و گسترش بازار محصولات ایرانی است. برنامه دولت برای حل این مسئله و ارتقای دیپلماسی اقتصادی چیست؟</p>
<h3>مسئله روابط با کشورهای منطقه</h3>	
پژوهشکده مطالعات راهبردی	<p>جمهوری اسلامی ایران با اغلب کشورهای همجوار خود مانند ترکیه، عراق، کویت، قطر، امارات، عمان، پاکستان و افغانستان و همسایه‌های شمالی در آسیای مرکزی و قفقاز و روسیه، روابط نسبتاً خوبی دارد و سال‌هاست که هر دو طرف به دنبال توسعه روابط هستند. اما در عمل میزان روابط تجاری و اقتصادی بسیار پائین است. به نظر شما علل و عوامل عدم توسعه روابط اقتصادی و سیاسی ایران با همسایگان به رغم وجود اراده سیاسی چیست؟ چرا روابط ایران با آنها به سطح راهبردی نمی‌رسد؟</p>
پژوهشکده مطالعات راهبردی	<p>سیاست منطقه‌ای ایران در غرب آسیا با موانع و چالش‌های جدی داخلی و خارجی روبه‌رو است. در داخل کشور افکار عمومی نسبت به هزینه‌های آن قانع نشده‌اند و دست کم گروهی از مردم نسبت به آن معترضند. در سطح منطقه‌ای نیز به نظر می‌رسد روابط با برخی کشورها تک بعدی و عمدتاً نظامی‌امنیتی است؛ با برخی کشورها قطع و بسیار پرتنش و با گروه دیگر از کشور در بعد اقتصادی بسیار پائین‌تر از سطح مورد انتظار، شکننده یا دست‌کم برای ایران کم‌بازده است. سیاست منطقه‌ای ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید و چه سیاستی برای افنای افکار عمومی، رفع موانع و مشکلات و افزایش دستاوردهای آن دارید؟</p>
پژوهشکده مطالعات راهبردی	<p>بر پایه سند چشم‌انداز ۲۰ ساله که تنها چهار سال به پایان آن باقی مانده است، قرار بود جمهوری اسلامی ایران در منطقه و جهان اسلام جایگاه یک جامعه و نظام سیاسی الهام‌بخش، فعال و موثر با تحکیم الگوی مردم‌سالاری دینی، توسعه کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی باشد. بر اساس داده‌های عینی در حوزه اقتصادی، نظرسنجی‌ها در حوزه مردمی، مناسبات دیپلماتیک در حوزه سیاسی، توسعه و پیشرفت در زمینه‌های اخلاقی و... فاصله قابل ملاحظه‌ای با هدف ترسیم شده دارد. آتش زدن کنسولگری ایران در بصره، شعارهای ضدایرانی در اعتراضات عمومی در عراق، به</p>

	<p>حاشیه راندن ایران از منازعه و مذاکره قره‌باغ، گاهی از جنگ داخلی و مذاکرات سوریه و مذاکرات صلح افغانستان نشان‌دهنده کاهش نقش و جایگاه منطقه‌ای ایران در ابعاد گوناگون است. شما مسئله و مشکل را در چه می‌دانید و برای بهبود نقش و جایگاه منطقه‌ای ایران چه سیاستی را در دستور کار قرار خواهید؟</p>
<p>مدرسه حکمرانی شهید بهشتی</p>	<p>در حکمرانی اقتصادی بین‌المللی، برای حکمرانی منطقه‌ای (روابط با همسایگان) چه برنامه‌ای دارید؟ در حکمرانی جهانی در روابط با چین و آمریکا چه سیاست‌هایی را مد نظر دارید؟</p>
<p>اندیشکده فاطر</p>	<p>مهمترین چالش و مسئله اساسی در حکمرانی ج.ا.ایران، موضوع دیپلماسی و روابط در حوزه سیاست خارجی در دو حوزه منطقه‌ای و بین‌الملل است. ضعف در استفاده از ظرفیت‌های جغرافیایی-سیاسی حوزه تمدنی ایران با کشورهای همسایه در مقیاس منطقه‌ای و نبود برنامه مشخص و هدفمند در عرصه دیپلماتیک در سطح جهانی و بین‌الملل از چالش‌های عمده عرصه سیاست خارجی بوده است که از مصادیق آن وجود ابهامات فراوان در تنظیم و تقنین توافق ۲۵ ساله با کشور چین بوده است. بنابراین پرسش اصلی در این حوزه این است که برنامه جامع و عملی ریاست جمهوری در حوزه سیاست خارجی ج.ا.ایران که بتواند ارتباط مستحکم و عمیق با کشورهای پیرامونی در درجه اول و تحکیم روابط خارجی با دولت‌های فراپیرامونی، اساساً با دولت‌های تاثیرگذار در عرصه روابط دیپلماتیک بین‌الملل باشد، چگونه خواهد بود؟</p>
<p>دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی</p>	<p>نفوذ معنوی انقلاب اسلامی در این سال‌ها بسیار افزایش پیدا کرده است؛ اما با چالش‌های متعددی نیز در منطقه غرب آسیا و دیگر مناطق هدف مواجه است. برنامه دولت شما برای ارتقای قدرت نرم جمهوری اسلامی در منطقه غرب آسیا و توسعه نفوذ معنوی انقلاب اسلامی به سایر مناطق جهان چیست؟</p>
<p>دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی</p>	<p>همانطور که می‌دانید رسیدن به تمدن نوین اسلامی و زمینه‌سازی برای ظهور حضرت ولی عصر(عج) از آرمان‌های اصلی انقلاب اسلامی است که ارتباط تنگاتنگی با سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران دارد. برنامه دولت شما برای تحقق تمدن نوین اسلامی و روابط با کشورهای اسلامی و جهان اسلام چیست؟ آیا به ابتکاراتی همچون ایجاد بازارهای مشترک بین کشورهای اسلامی و مانند این اعتقاد دارید؟</p>
<p>موسسه آینده‌پژوهی جهان اسلام</p>	<p>برای حل فصل منازعات با عربستان، ترکیه، مصر چه برنامه مشخصی دارید؟</p>
<p>مرکز مطالعات خلیج فارس</p>	<p>برقراری روابط دیپلماتیک بین دو همسایه قدرتمند خاورمیانه یعنی ایران و عربستان امری ضروری است. رئیس‌جمهور آینده چه برنامه‌ای برای رفع تنش‌های ژئوپولیتیکی خاورمیانه دارد؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات راهبردی</p>	<p>ایران موقعیت ژئوپولیتیک منحصر به فردی در منطقه دارد. خلیج فارس در جنوب و دریای خزر در شمال آن قرار دارد. با ۱۵ کشور همسایه است و در مسیر راه‌های ارتباطی متعدد جهانی قرار دارد. اما در سال‌های گذشته ظرفیت آن به تدریج و با احداث خط لوله‌های نفتی و گازی، اتصال جاده‌ها و راه‌آهن‌ها، بنادر و فرودگاه‌ها در کشورهای منطقه به تحلیل رفته است. به نظر شما علل تحلیل رفتن موقعیت ارتباطی ایران در منطقه چیست و با چه سیاستی می‌توان این ظرفیت را احیا و از آن به نفع تامین منافع ملی بهره گرفت؟</p>

پژوهشکده مطالعات راهبردی	روابط ایران و عربستان به عنوان دو قدرت مهم جهان اسلام از سال ۱۳۹۵ قطع و مناسبات آنها بسیار پرتنش است که صاحب‌نظران در توصیف رفتار آنها در مقابل هم از عنوان «جنگ نیابتی» استفاده می‌کنند. جمهوری اسلامی ایران بارها خواستار گفتگوی مستقیم بین دو کشور شده است، اما تاکنون توفیقی حاصل نشده است. ارزیابی شما از روابط دو کشور چیست؟ چه سیاستی را در مقابل عربستان مفید و کارآمد می‌دانید و چگونه می‌خواهید آن را پیش ببرید و به نتیجه برسانید؟
اندیشکده روابط بین الملل	برای بهبود روابط خارجی با محوریت روابط با همسایگان و توسعه تجارت خارجی با آنان چه برنامه‌ای دارید؟
مرکز راهبری ورثه الانبیاء	برنامه دولت شما برای فعال‌سازی ظرفیت‌های موجود (اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی) در منطقه کدام است؟
مرکز راهبری ورثه الانبیاء	برنامه شما به رئیس‌جمهور آینده ایران برای تعامل و استفاده از ظرفیت بی‌نظیر شبه قاره هند چیست؟
مسئله رویکردهای سیاست خارجی دولت آینده	
پژوهشکده مطالعات راهبردی	در سال‌های اخیر جهت‌گیری سیاست خارجی ایران در عرصه بین‌المللی به یکی از مسائل و مشکلات داخلی تبدیل شده است. افشار گوناگون مردم، گروه‌ها و جریان‌های سیاسی نگاه متفاوتی به روابط ایران با کشورهای مختلف و شیوه و راهبرد حل و فصل مسائل دارند. برجام، سیاست منطقه‌ای، روابط با چین و روسیه و روابط با اروپا و آمریکا محل تقابل و ستیز بین جریان‌های مختلف سیاسی و گاهی افشار عادی و دولت است. به نظر شما چگونه می‌توان در سیاست خارجی به اجماع لازم دست یافت؟ با مخالفان سیاست خارجی مورد نظر خود چگونه برخورد می‌کنید؟
مرکز راهبری ورثه الانبیاء	برنامه جنابعالی برای حضور فعال در مجامع بین‌المللی و رویکرد فعالانه در شکل‌دهی به تصویر واقعی از جمهوری اسلامی قوی چیست؟
موسسه مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران	نحوه تعامل وزارت خارجه با سایر نهادهای متولی سیاست خارجی در دولت و سایر بخش‌های حاکمیت به چه شکل خواهد بود؟
دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی	در روابط اقتصادی خارجی جمهوری اسلامی ایران با اقتصاد جهانی، کدام مناطق اولویت همکاری‌های دولت سیزدهم خواهد بود؟
دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی	تصور دولت سیزدهم از آینده اقتصاد جهانی چیست و چه برنامه‌ای برای بهره‌برداری از اوضاع پیش روی نظم اقتصادی جهان دارد؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به رابطه توسعه اقتصادی و اجتماعی، امنیت غذایی و شاخص‌های مهم اقتصادی کشور (نظیر تورم و...) با سیاست خارجی و روابط بین‌الملل، رئیس‌جمهور و دولت آینده چه قدرت و اختیاری در این زمینه دارند؟ و چگونه و با چه مکانیسمی آن‌ها را حل می‌کنند؟
مسئله سند همکاری ایران و چین	

دفتر مطالعات دیپلماسی اقتصادی	اولویت مدنظر دولت سیزدهم در بهره‌برداری از برنامه همکاری مشترک ایران و چین چه حوزه‌هایی را و با چه ملاحظات سیاستی و اجرایی در برمی‌گیرد؟
پژوهشکده مطالعات راهبردی	در اول سال سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین به امضاء رسید. گروهی در فضای عمومی به آن اعتراض کردند. گروهی دیگر برخی مقامات کشور را به غرب‌گرایی متهم کردند و بر این باورند که جمهوری اسلامی ایران باید سیاست نگاه به شرق را به اولویت اصلی سیاست خارجی خود تبدیل کند. از نظر برخی از صاحب‌نظران سیاسی نبود تعادل در سیاست خارجی تعاملات اقتصادی و سیاسی ایران را پرهزینه کرده است. نگاه شما به سیاست خارجی چیست؟ چه سیاستی می‌تواند در تامین اهداف و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران مفیدتر و موثرتر باشد؟
مدرسه حکمرانی شهید بهشتی	چه برنامه‌ای برای استفاده از ظرفیت‌های سند ۲۵ ساله ایران و چین در حوزه‌های سرمایه‌گذاری بین‌المللی، تقویت فضای سایبرنتیک ملی، خروج از بحران ارزی و... دارید؟
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	نقش پیمان راهبردی ۲۵ ساله با چین در توسعه و بهره‌برداری از منابع انرژی کشور چه می‌تواند باشد؟
موضوع علم و فناوری	
مسائل شرکت‌های دانش‌بنیان	
پژوهشکده مطالعات فناوری	با سیل فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بیکار که سالانه به یک و نیم میلیون نفر می‌رسد چه کار می‌کنید؟ آیا فکر می‌کنید با ۶ هزار شرکت دانش‌بنیان و حتی ۶۰ هزار شرکت می‌شود این مسئله را حل کرد؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	افزایش کیفیت و تولید محصولات جدید برای رقابت‌پذیری را چگونه می‌توانید با اکوسیستم گلخانه‌ای دانش‌بنیان حل کنید؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	مسئولیت دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان برای افزایش کیفیت صنایع با فناوری پایین و متوسط چیست؟
گروه علمی تحلیلی طیف	مهمترین مشکل شرکت‌های دانش‌بنیان را چه می‌دانید؟ راه‌حل شما برای برطرف کردن این مشکل چیست؟ چه سابقه‌ای دارید که نشان دهنده وجود ضمانت برای اجرایی کردن این راه‌حل باشد؟
مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	چرا میزان سرمایه‌گذاری خطرپذیر در ایران در مقایسه با سایر کشورها از جمله ترکیه بسیار ناچیز است؟
مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	با توجه به اینکه در حال حاضر ارتباط دانشگاه با صنعت و نوآوری دچار اختلال است و به رغم رشد کمی دانشگاه‌ها و مقالات علمی، اثر آن را بر جنبه‌های کیفی توسعه و نوآوری شاهد نیستیم؛ برنامه جنابعالی برای افزایش اثرگذاری دانشگاه‌ها در اکوسیستم نوآوری چیست؟

پژوهشکده مطالعات فناوری	به نظر شما معاونت علمی ریاست جمهوری، وزارت علوم، شورای انقلاب فرهنگی و سایر دستگاه‌های به خصوص اقتصادی چه تقسیم کاری برای حوزه تولید دانش‌بنیان باید داشته باشند؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	برای تامین مالی طرح‌های دانش‌بنیان چه برنامه‌ای دارید؟ آیا با رانت دادن و انواع حمایت‌های اقتصادی از شرکت‌های دانش‌بنیان به افزایش و بالا رفتن کیفیت تولید ناخالص داخلی معتقد هستید؟
پژوهشکده مطالعات فناوری	با نظام انگیزشی موجود و بازده فعالیت‌های سوداگرانه آیا حوزه تولید دانش‌بنیان در اقتصاد کشور امکان شکل‌گیری و رشد دارد؟
اندیشکده سیاستگذاری امیر کبیر	به نظر شما نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه نفت و گاز چه می‌تواند باشد؟

موضوع کشاورزی و آب

مسئله تجارت و عرضه محصولات کشاورزی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	از آنجا که بخش کشاورزی نقش بسیار مهمی در اقتصاد بدون نفت دارد، سیاست‌ها و استراتژی‌های رشد و توسعه و حمایت از این بخش کدام است؟ چه برنامه‌ای در خصوص کاهش ضعف مکانیزم‌های تنظیم بازار محصولات و نهاده‌ها دارید؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	برنامه دولت آینده در خصوص قیمت بالای تمام شده برخی محصولات کشاورزی به واسطه افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل، تامین نهاده‌ها، دستمزد و حق بیمه نیروی کار، هزینه حامل‌های انرژی، سورتینگ، بسته‌بندی، برن‌دینگ، انبارداری، سردخانه‌ها، واسطه‌گری و حاشیه بالای خرده‌فروشی چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	در خصوص فراهم نبودن زیرساخت‌ها از جمله شبکه‌های توزیع و حمل و نقل مناسب جهت محصولات برداشت شده در مزارع و باغات تا درب کارخانه و از کارخانه تا بازار مصرف چه برنامه‌ای دارید؟
مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران	نظر شما در خصوص قیمت‌های دستوری (برای مثال تعیین قیمت برای محصولات دامی و غیره) و دخالت در بازار محصولات کشاورزی چیست؟ اصولاً باید در بازار دخالت کرد یا تعیین قیمت را به دست عرضه و تقاضا سپرد؟
مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران	آیا دولت بایستی نقش تسهیل‌گر، حمایت‌کننده زیرساخت‌های تولید و توسعه بازارهای جهانی برای صادرات محصولات کشاورزی را داشته باشد؟ یا اینکه خود در توزیع و تولید محصولات با هدف حمایت از مصرف‌کننده مداخله کند؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد	به طور کلی دولت در خصوص موانع تولید مرتبط با حوزه تجارت و بازار محصولات کشاورزی که در ذیل به آن اشاره می‌شود چه برنامه‌هایی را ارائه می‌کنید؟ (۱) وضع ممنوعیت‌های ناگهانی و بعضاً موقتی صادرات؛

کشاورزی توسعه روستایی	<p>۲) صدور بخشنامه‌های متعدد و ناگهانی که امکان برنامه‌ریزی را مختل می‌کند؛</p> <p>۳) خروج غیرقانونی (قاچاق) محصولات کشاورزی و غذایی به خارج کشور؛</p> <p>۴) موانع قانونی توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی و غذایی از جمله فقدان هویت قانونی برای زنجیره‌ها، مالیات، بیمه (از اشخاص تا قراردادها در طول زنجیره)؛</p> <p>۵) عدم تامین اعتبار حمایت از کشت محصولات جایگزین در استان‌ها، تغییر کاربری اراضی؛</p> <p>۶) افزایش نرخ ارز و بی‌پاسخ ماندن بخشی از تقاضا برای محصول و در نتیجه افزایش قیمت گوشت و افزایش تقاضای کالاهای جانشین (گوشت مرغ و ماهی) و قیمت آنان.</p>
-----------------------	--

مسئله تغییر کاربری اراضی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	<p>پدیده خرد شدن و پراکندگی اراضی کشاورزی در قطعات متعدد از جمله مهمترین موانع ارتقای بهره‌وری عوامل تولید در بخش کشاورزی محسوب می‌شود و تحقق توسعه پایدار و امنیت غذایی کشور که از اولویت‌های اصلی و رسالت مهم بخش کشاورزی را با مشکلات اساسی مواجه ساخته است. به منظور رفع معضل مذکور در چند دهه اخیر قوانین و مقررات مختلفی وضع شده است، لیکن تاکنون این قوانین و مقررات آنطور که شایسته است نتوانسته جلوی خرد شدن اراضی را بگیرد و در این زمینه نیازمند سازماندهی موثر و هماهنگی و عزم جدی همه سازمان‌ها و نهادهای ذیربط است. سازوکار مناسب برای اجرای بهتر قوانین و سازماندهی موثر سازمان‌ها و نهادهای ذیربط چگونه باید صورت گیرد؟</p>
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	<p>یکی از مشکلات کنونی کشور در زمینه کشاورزی و منابع طبیعی، هجوم شهرنشینان به عرصه‌های کشاورزی و منابع طبیعی به منظور تغییر کاربری اراضی کشاورزی و منابع طبیعی (خشک کردن باغات، نابودی عرصه‌های جنگلی و...) است که چنانچه این روند ادامه یابد با مشکلات و معضلات تامین امنیت غذایی و زیست محیطی در آینده مواجه خواهیم شد. سوالی که مطرح است این است که سیاست‌های دولت در زمینه مقابله با این مشکلات و نحوه کاهش این معضل در کشور چگونه خواهد بود؟</p>
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	<p>با توجه به شرایط حاکم بر کشور، دولت آینده چگونه می‌تواند نظارت بر اراضی کشاورزی اعم از واگذار شده و واگذار نشده و ملکی اشخاص و نوع مالکیت‌ها را به طور دقیق رصد و از فناوری‌های نوین در این بخش استفاده کند. و برنامه دولت برای حفاظت کامل از این عرصه‌های ملی چگونه است؟</p>

مسئله توسعه روستایی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	<p>فعالیت در بخش کشاورزی یکی از پرمخاطره‌ترین فعالیت‌های اقتصادی است؛ زیرا در فعالیت‌های کشاورزی انواع مخاطرات طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و عمدی دست به دست هم داده و مجموعه شکننده و آسیب‌پذیری را برای تولیدکنندگان در این بخش فراهم می‌آورند. عوامل کنترل‌ناپذیر نظیر عوامل جوی، از جمله سیل، تگرگ، باران‌های تند، خشکسالی، گرما و سرمای شدید، باد و توفان از یکسو و هجوم آفات و بیماری‌ها و</p>
---	--

	<p>آتش‌سوزی در کنار مشکلات بازار محصولات کشاورزی و فرآورده‌های از سوی دیگر همواره تهدیدی جدی برای فعالیت در بخش کشاورزی بوده و سرمایه‌گذاری در این بخش را برای صاحبان اندیشه تولید و سرمایه پرمخاطره و عرضه کالا را برای مصرف‌کنندگان محصولات کشاورزی پر نوسان کرده است. نوسانات زیاد در تولید و قیمت‌ها موجب بروز تغییر و نوسان در درآمد تولیدکننده می‌شود و بی‌اطمینانی در درآمد را ایجاد می‌کند. این بی‌اطمینانی در درآمدهای آینده، تولید را در کوتاه مدت مشکل و برنامه‌ریزی درازمدت را پیچیده می‌کند و ادامه فعالیت تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و غذایی را با ابهام روبه‌رو می‌سازد. لذا چنانچه این مخاطرات مدیریت نشود توسعه کشاورزی مختل و منافع تولیدکننده و مصرف‌کننده محصولات کشاورزی و غذایی، هر دو کاهش می‌یابد. ضعف مدیریت مقابله با بلایای طبیعی در کشور و نبود یک نظام کارآمد و جامع بیمه حوادث غیرمترقبه و مدیریت مخاطرات بازار در این زمینه باعث شده است که هر ساله خسارت‌های جبران‌ناپذیری در زمینه بروز این حوادث متوجه ساکنان روستاها و تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان محصولات کشاورزی و غذایی شود. سوال این است که چگونه می‌توان در این زمینه شرایطی را فرام کرد تا در حین کاهش میزان آسیب‌پذیری، میزان تاب‌آوری جامعه محلی بهبود یابد؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>عدم توجه لازم به مناطق روستایی طی دهه‌های اخیر، موجب ایجاد عدم تعادل فضایی و یک‌سو شدن جریان خدمات، سرمایه و جمعیت به سمت کانون‌های شهری شده است. همچنین روبه‌رو ساختن سکونتگاه‌های روستایی با دامنه حداکثری از فقر و نابرابری، ضرورت برنامه‌ریزی و آمایش سرزمین در مناطق روستایی را بیش از پیش ایجاب کرده است. نگاهی به تهیه برنامه‌های آمایش سرزمین در ایران نیز نشان داده است که در شش دهه برنامه‌ریزی به صورت عام و آمایش سرزمین به صورت خاص، شرایط اقتصادی و اجتماعی و سیاسی هر دوره در کشور همواره از عوامل تاثیرگذاری بوده‌اند که سبب دگرگونی‌هایی در این برنامه‌ها شده‌اند. ناپایداری سیاسی در کشور، حاکمیت دیدگاه‌های سیاسی امنیت‌محور، تمرکزگرا، پایتخت‌محور و قطب‌گرا، نبود حمایت و پشتیبانی و تدارک زیرساخت‌های تشکیلاتی و مدیریت صحیح و تامین منابع لازم باعث شده است که همواره برنامه‌های آمایش سرزمین به موفقیت کمتری دست یابد. علاوه بر آن به علت نبود جریان فکری صحیح و مراکز تحقیقاتی مناسب، ناآگاهی مجریان در ایران از اصول و فنون آمایش سرزمین و آگاه نبودن وزرا و نمایندگان مجلس از اهمیت و فنون آمایش سرزمین، از آمایش سرزمین در ایران استقبال چندانی نشده است و اغلب طرح‌ها و برنامه‌ها در مرحله مصوبه مانده است و به اجرا در نیامده‌اند. در کنار این موانع می‌توان به فشارهای سیاسی مقامات استانی برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های فاقد توجیه اقتصادی و فنی و آمایشی نیز اشاره کرد که مانع اجرای کامل این برنامه‌ها می‌شود. سوالی که مطرح است این است که به منظور رفع موانع و محدودیت‌های فوق و اجرایی کردن اسناد آمایش چه سازوکارهای اجرایی را می‌بایست به کار گرفت؟ به عبارتی برنامه دولت آینده برای تحقق آمایش سرزمین در کشور چیست؟</p>

<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری</p>	<p>اجرای سند آمایش سرزمین با فراهم آوردن امکان بهره‌برداری صحیح و علمی از منابع ایران می‌تواند به توسعه کشور کمک کند. تمهیدات رئیس جمهور آینده برای استفاده از این سند چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>هم‌اکنون هیچ سازوکار علمی فراگیر برای شناسایی قابلیت‌های اقتصادی-اجتماعی محلی روستاها و نواحی عشایری و به فعلیت رساندن آنها از طریق توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط -به گونه‌ای که در عین برخورداری از مدیریت علمی و توانمند، منافع مستقیم و غیرمستقیم آنها سبب بهبود سطح اشتغال و رفاه ساکنان محلی در این مناطق شود- وجود ندارد. لذا مهمترین سوال این است که سازوکار مناسب جهت شناسایی قابلیت‌های اقتصادی-اجتماعی محلی روستاها و نحوه مشارکت افراد محلی و نظام دانشگاهی جهت بهبود سطح اشتغال و رفاه ساکنان محلی چیست؟</p>
<p>موسسه مطالعات و مدیریت جامع تخصصی جمعیت</p>	<p>یکی از چالش‌های اساسی توسعه در ایران، عدم ماندگاری جوانان در روستاها، به خصوص روستاهای مرزی و مناطق مرزی است. چه سیاست‌ها و برنامه‌های عملی برای حل این چالش دارید؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>کوچک، خرد و پراکندگی واحدهای کشاورزی ایران در کنار مسن، کم‌سواد یا بی‌سواد بودن اکثریت فعالان بخش کشاورزی، باعث شده‌اند که حرکت بخش کشاورزی از حالت سنتی و معیشتی به سمت مدرن و تجاری (ادغام در اقتصاد ملی و جهانی)، بسیار به کندی صورت پذیرد. این وضعیت در عدم توسعه همه جانبه مناطق کشاورزی و روستایی کشور در طول ۶۰ سال گذشته (بعد از اصلاحات ارضی)، بسیار موثر بوده است. بنا بر تجارب فراوان در سطح جهانی، تا زمانی که فعالان بخش کشاورزی و واحدهای تولیدی این بخش، از ظرفیت‌های لازم برای انتقال دانش و سرمایه به داخل بنگاه‌های کشاورزی برخوردار نباشند، رشد و توسعه همه جانبه مناطق روستایی و کشاورزی، ممکن نخواهد بود. نیروی کار، بازیگر اصلی توسعه است و نیروی کار کشاورزی ایران با توجه به ویژگی‌های آن، فاقد این ظرفیت مهم است. ورود دانش‌آموختگان کشاورزی به عرصه تولیدات این بخش و جایگزینی آنها به جای نیروی کار کشاورزی مسن، بی‌سواد/کم‌سواد کنونی به عنوان یک «طرح ملی»، شرط لازم برای ورود بخش کشاورزی و مناطق روستایی کشور به فرآیند توسعه جامع خواهد بود. دولت آینده چه برنامه‌ها و سیاست‌های اجرایی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدتی برای جایگزین کردن دانش‌آموختگان کشاورزی به جای نیروی کار کشاورزی مسن، بی‌سواد/کم‌سواد کنونی ایران دارد؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>با توجه به اینکه یکی از مهمترین چالش‌های کنونی کشور در حوزه توسعه روستایی و کشاورزی بحث مهاجرت قشر جوان و فعال کشور از مناطق روستایی و در نتیجه فعالیت‌های کشاورزی است و این مسئله تاثیر زیادی بر عملکرد فعالیت‌های توسعه روستایی و کشاورزی دارد. این مسئله باعث شده است که در حال حاضر در کشور اکثر بهره‌برداران کشاورزی دارای سن بالا و کم‌سواد باشند و لذا بهره‌وری کشاورزی را با چالش عمده‌ای مواجه ساخته است. مهمترین برنامه جنابعالی جهت ماندگاری جمعیت جوان در مناطق روستایی چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد</p>	<p>نظام مدیریت روستایی کشور که شوراها و دهیاری‌ها دو جزء اساسی آن هستند، در حال حاضر ناتوان از فعال‌سازی و بسیج همه جانبه توان مردمی در توسعه و</p>

کشاورزی توسعه روستایی	شکوفایی روستاها است و نقش آنها بیشتر محدود به کارکردهای سیاسی و عمرانی است و نقش فعالی در توسعه پایدار روستایی ندارند. طرحهای هادی روستایی نیز که فعلا تنها سند توسعه روستایی در سطح خرد به شمار می‌روند، رویکردی صرفا کالبدی-فیزیکی داشته و نتوانسته‌اند زمینه را برای استعدادیابی و شکوفایی اقتصاد روستا در سه حوزه کشاورزی، صنعت و خدمات فراهم کنند. به نظر شما مناسب‌ترین شیوه سازماندهی نیروهای محلی و ظرفیت‌سازی محلی به منظور نیل به توسعه پایدار روستایی و کشاورزی چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	بعد از ادغام وزارت جهاد سازندگی و وزارت کشاورزی و تشکیل وزارت جهادکشاورزی، وظایف توسعه روستایی و اقدامات متناسب آن و در نتیجه، توسعه روستایی به صورت بخشی و پراکنده و بدون دستگاه هدایت‌کننده، هماهنگ‌ساز، راهبر، ناظر و برنامه‌ریز توسط دستگاه‌های مختلف پیگیری شده است. همچنین تلاش‌ها برای تعیین متولی توسعه روستایی در قانون برنامه‌های پنج ساله توسعه چهارم و پنجم و ششم مجلس شورای اسلامی ادامه داشت که هیچ کدام به نتیجه مثبت و اثر گذار در پیشرفت جوامع روستایی، نرسیدند. با توجه به اینکه حدود ۲۰ میلیون نفر در روستاها زندگی می‌کنند و روستاها نقش اساسی در تولید و خودکفایی کشور دارند و برخلاف شهرها مصرف‌کننده صرف نیستند، متأسفانه به دلیل بلاتکلیفی بسیاری از امور روستاها جمعیت این مناطق کاهش یافته و به حاشیه‌نشینی در شهرهای بزرگ و افزایش آسیب‌های اجتماعی و کاهش تولید روستایی انجامیده است. به منظور هماهنگ‌سازی اقدامات توسعه‌ای در حوزه روستایی مناسب‌ترین سازمان مناسب توسعه روستایی در کشور چیست و باید دارای چه مشخصات و ویژگی‌هایی باشد؟
مسئله توسعه صنایع کشاورزی	
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به رشد فناوری‌های مختلف در افزایش تولید محصولات کشاورزی در کشورهای پیشرفته و لزوم به کارگیری و انتقال این تکنولوژی‌ها به کشور، برنامه دولت آینده در زمینه تعامل با کشورهای دیگر در این زمینه چیست؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	بخش کشاورزی منابع فیزیکی بسیار زیادی را از گذشته با هزینه دولت فراهم کرده است. آن منابع تعطیل یا در حال تعطیل شدن هستند. اصل ۴۴ در این بخش کم‌توفیق بوده است و قابلیت‌های دریافت‌کنندگان اعتبار مالی برای تولید محصول و نظارت بر آن در نظر گرفته نمی‌شود. برنامه رئیس جمهور آینده برای اجرای بهتر اصل ۴۴ در بخش کشاورزی چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	بخش کشاورزی ایران به دلایل گوناگون در قیاس با سایر بخش‌های اقتصادی با نوعی عقب‌ماندگی تاریخی در زمینه جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی مواجه شده است. این وضعیت در توسعه‌یافتگی کند این بخش در چند دهه گذشته، تخریب منابع پایه آب و خاک کشور (به دلیل حاکمیت روش‌های تولید کاربر به جای روش‌های تولید سرمایه‌بر)، افزایش فقر و مهاجرت در میان روستائیان و... بسیار اثرگذار بوده است. برای جبران

	<p>عقب‌ماندگی سرمایه‌گذاری دولتی و خصوصی در بخش کشاورزی، نیاز است که حداقل در طول دو برنامه توسعه (۱۰ ساله)، سهم کل سرمایه‌گذاری سالانه انجام شده در این بخش در کلان اقتصاد (البته با تمرکز ویژه بر سرمایه‌گذاری دولت در زیرساخت‌های کشاورزی و روستایی) بر اساس قیمت‌های ثابت سال پایه، حداقل کمتر از ۱۵ درصد نباشد. لازم به ذکر است که سال‌هاست که سهم سرمایه‌گذاری سالانه بخش کشاورزی در کل سرمایه‌گذاری کشور، کمتر از سهم آن در تولید ناخالص داخلی و بین ۴ تا ۵ درصد است. دولت آینده چه برنامه‌ها و سیاست‌های دارای قابلیت اجرایی برای تامین منابع مالی لازم جهت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در دو قالب سرمایه‌گذاری مستقیم دولتی و تامین تسهیلات سرمایه‌گذاری کشاورزی برای بخش خصوصی دارد؟</p>
<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری</p>	<p>صنایع تبدیلی در هیچ یک از محصولات زراعی و باغی و دامی‌شیلاتی و جنگلی و مرتعی کارآمدی لازم را ندارند. برنامه رئیس‌جمهور برای بهبود کارآمدی صنایع تبدیلی چیست؟</p>
<p>مسئله تولید محصولات کشاورزی</p>	
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>در حالیکه توسعه کشت افقی و افزایش سطح زیر کشت به ویژه در زراعت آبی تقریباً ناممکن شده است، چه برنامه میدانی و عملیاتی برای افزایش پایدار و بادوام عملکرد در واحد سطح محصولات کشاورزی دارید؟</p>
<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری</p>	<p>بهره‌وری بسیار پایین بخش کشاورزی با توجه به معیارهای روز جهان یکی از چالش‌های بخش کشاورزی در ایران است. برنامه رئیس‌جمهور آینده برای افزایش تولید و بهره‌وری محصولات کشاورزی چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>در حالیکه در سال‌های اخیر استراتژی انتقال سبزی و صیفی از فضای باز به فضای گلخانه‌ای در وزارت جهاد کشاورزی در راستای صرفه‌جویی در مصرف آب و ارتقای بهره‌وری آب اتخاذ شده است ولی به دلایلی از جمله بالابودن هزینه احداث گلخانه‌ها و کوچک بودن قطعات مورد کشت در فضای باز، این امر به خوبی میسر نشده است. در این ارتباط چه سیاست‌های حمایتی و اجرایی در برنامه خود دارید که این استراتژی پیشرفت و ضمانت اجرایی قابل قبولی داشته باشد؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>با توجه به پتانسیل‌های عظیم و فراوان کشور در حوزه گیاهان دارویی، چه برنامه‌ای در خصوص حمایت ویژه از توسعه کشت و فرآوری و صادرات محصولات به دست آمده در حوزه گیاهان دارویی دارید؟</p>
<p>مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری</p>	<p>حضور تشکلهای تولیدکنندگان به عنوان عوامل مهم افزایش تولید و بهره‌وری در بخش کشاورزی کمرنگ است. برنامه رئیس‌جمهور آینده برای افزایش تولید و بهره‌وری محصولات کشاورزی و همچنین تشویق تشکلهای تولیدکنندگان محصولات کشاورزی چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد</p>	<p>کمبود و تامین پروتئین حیوانی ارزان قیمت در همه کشورها خصوصاً در کشور ما که درآمد سرانه آن طی سال‌های ۱۳۹۰ تاکنون (به قیمت ثابت) نیز به شدت کاهش پیدا</p>

کشاورزی توسعه روستایی	کرده است، همواره در دسر ساز و برای مسئولین، تامین امنیت غذایی دغدغه بزرگی بوده است. این در حالی است که یکی از در دسترس ترین و نسبتا ارزان ترین راه حل ها، توجه جدی به آبریزی پروری و استفاده از ظرفیت لایتنای صید و صیادی در آب های شمال و جنوب کشور و آب های داخلی است. چه برنامه ای برای استفاده از این ظرفیت ضمن تغییر ذائقه ایرانیان به سمت مصرف محصولات دریایی و آبرزی می توان تدوین کرد؟
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	کمبود نهاده های دامی به ویژه در صنعت مرغ و تخم مرغ و نیاز وارداتی به آن، به شدت این صنعت را با مشکل مواجه کرده و به نحوی همواره دغدغه مسئولین وزارتخانه بوده است. آیا نسخه بادوامی برای رفع این معضل در اختیار دارید؟
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	جامعه ایرانی برای نیل به تامین غذا و حفظ امنیت غذایی آحاد جامعه آن هم از منابع داخلی کشور که از اصول قانون اساسی است، نیازمند تامین پروتئین حیوانی از طریق تولید گوشت قرمز و سفید (طیور و شیلات) است، برنامه دولت آینده با توجه به کمبود منابع آبی و خاکی برای توسعه فعالیت های تولید و تامین آن در کشور و خودکفایی و حفظ آن در همه حال چیست؟
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	برای کاهش هزینه های تولید در بخش کشاورزی که قابلیت رقابت پذیری بهتر و بیشتری با سایر کشورها پیدا کنند، چه سیاست و برنامه ای دارید؟
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به قابلیت ها و پتانسیل های بالای کشور در حوزه محصولات باغی، چه برنامه ای در راستای کاهش هزینه تولید، دسترسی آحاد جامعه به مصرف انواع سبزی و میوه، کاهش ضایعات و صادرات مازاد مصرف دارید؟
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	چند سالی است که تدوین الگوی کشت زراعی و باغی به منظور استفاده حداکثری از منابع طبیعی و بالقوه آب و هوا، خاک و خصوصا آب در دسترس هر منطقه و دشتی در مجموعه وزارت جهاد کشاورزی و کل بدنه دولت در حال پیگیری است و در همین راستا برنامه ها و دستورالعمل هایی هم تهیه و ابلاغ شده اند اما در امر اجرا همواره مشکلاتی وجود دارد. با این شرایط چه راهکار و تضمینی برای اجرایی کردن این الگو در عرصه کشت و کار، اقلان و الزام کشاورزان به رعایت آن وجود دارد؟
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	با توجه به عملکرد کمتر از حد انتظار در بسیاری از محصولات زراعی و باغی به ویژه میوه و مرکبات، چه برنامه ای در خصوص استفاده از ارقام پرمحصول تجاری و بازاری پسند دارید؟
مسئله حفظ منابع طبیعی	
موسسه پژوهش های برنامه ریزی، اقتصاد	با توجه به افزایش روند بیابانزایی و کاهش توان بیولوژیک و فرسایش خاک در اثر بهره برداری نامتناسب و غیراصولی و بیش از ظرفیت قابل تحمل، بهره برداری بی رویه از

کشاورزی توسعه روستایی	منابع آب زیرزمینی، تغییر کاربری گسترده اراضی کشاورزی و منابع طبیعی و عدم توجه به قابلیت‌ها و درجه توان خاک، غیر اصولی بودن روش‌های شخم اراضی کشاورزی به ویژه در مناطق پرشیب، مصرف نامناسب کود و سموم شیمیایی، وجود واحدهای متعدد آلوده‌کننده خاک برنامه‌های دولت آینده برای مقابله با این معضلات چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	سالانه ۲ میلیارد مترمکعب فرسایش خاک در کشور رخ می‌دهد. این رقم ۶/۷ درصد فرسایش کل خاک در جهان را شامل می‌شود. هم‌چنین، سالانه در کشور ۵/۱۶ تن خاک در هکتار دچار فرسایش می‌شود. درحالی‌که متوسط جهانی ۵/۲ تن در هکتار است. علاوه بر این، ایران از نظر توسعه بیابان در شمار ۵ کشور نخست جهان قرار دارد. به طوری که روزانه ۴۰ هکتار اراضی جنگلی تخریب و به بیابان تبدیل می‌شود. از طرف دیگر، مواد آلی موجود در خاک‌های ایران کمتر از ۳/۰ درصد است در حالی‌که استاندارد جهانی مواد آلی خاک ۵/۱ تا ۲ درصد است. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در جهت کاهش فرسایش و فقر منابع خاکی کشور چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	ایران با ۱۱/۷۵ میلیون هکتار جنگل، دارای ۰/۲۹٪ سهم از جنگل‌های جهان است و در رتبه ۴۵ام قرار دارد. هم‌چنین، مساحت جنگل‌های ایران از ۱۹/۵ میلیون هکتار در سال ۱۳۲۱ به ۱۸/۷ میلیون هکتار در سال ۱۳۲۹ و به ۱۱/۷۵ میلیون هکتار در سال ۱۳۹۸ کاهش یافته است. علاوه بر این، طی دوره سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۰۰، سرانه جنگل‌زدایی در جهان معادل ۷/۳ مترمربع و در ایران بیش از ده برابر و معادل ۸۸/۶ بوده است. در نهایت، تراکم جمعیت در مناطق جنگل‌نشین، چرای دام، تبدیل جنگل به اراضی کشاورزی، فقر اقتصادی، فقدان گازرسانی، استفاده از چوب به عنوان سوخت، قاچاق چوب و آتش‌سوزی مهمترین دلایل جنگل‌زدایی در ایران هستند. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در جهت کاهش روند جنگل‌زدایی در کشور چیست؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری	از عوامل اصلی موثر در توسعه اقتصادی، منابع طبیعی است. در میان منابع طبیعی، آب، زمین و کیفیت خاک، ثروت جنگل، مواد معدنی و منابع نفتی، آب و هوای خوب و غیره بسیار مهم هستند. منابع طبیعی شرط لازم رشد اقتصادی است اما شرط کافی نیست و مدیریت منابع از اهمیت بیشتری برخوردار است. ژاپن و هند دو نمونه متناقض هستند. در کشورهای کمتر توسعه‌یافته، منابع طبیعی مورد استفاده قرار نمی‌گیرند، کم استفاده می‌شوند یا سوء استفاده می‌شوند. فرسایش خاک‌های موجود و غیربهداشتی شدن تدریجی خاک‌های کشاورزی دایر کشور از چالش‌های مهم منابع طبیعی در ایران است. تمهیدات رئیس‌جمهور آینده برای کاهش اثرات این بحران چیست؟ قسمتی بسیار اندک از منابع طبیعی جنگل‌ها، مراتع، بیابان‌ها، دریاها، کوه‌ها و سایر منابع بکر ایران برای بهره‌برداری مورد مطالعه و تحقیق واقع شده‌اند. بهره‌برداری از این منابع می‌تواند جایگزین استخراج و صادرات بی‌رویه نفت باشد. برنامه رئیس‌جمهور آینده برای بهره‌برداری از این فرصت‌ها و منابع چیست؟
مسئله مدیریت منابع آبی	

<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>منابع بسیار محدود آب و خاک اساسی‌ترین دارایی‌های هر سرزمین است که اگر بهره‌برداری از آنها در تعامل با شرایط اقلیمی و محیط زیست نباشد، منتج به صدماتی می‌شود که اگر نتوان گفت جبران‌ناپذیر است، ترمیم خسارات ناشی از آنها پرهزینه است و نیاز به صرف زمان بسیار زیادی خواهد داشت. در حال حاضر دو وزارتخانه نیرو و وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولیان نگهداشت و بهره‌برداری منابع آب کشور آمار متفاوت و مغایری از مصرف آب کشاورزی ارائه می‌دهند. اما به هر حال شواهد عینی نشان‌دهنده این است که موجودی آب کشور با مصرف آب، به ویژه در بخش کشاورزی آبی، همخوانی ندارد و بین مصرف و تامین آب، حدود ۲۱ میلیارد مترمکعب در سال تفاوت وجود دارد. ضمن اینکه حسب مواد قانونی موجود بخش کشاورزی می‌بایست مصرف آب را نیز کاهش دهد. حال سوال مشخص این است که چه راهکاری برای تنظیم و تطبیق آب کشاورزی با منابع آب موجود می‌توان ارائه کرد که در آن واحد بتواند تولید کشاورزی و امنیت غذایی را نیز تضمین کند؟ یا برنامه دولت آینده در زمینه تقاضا و عرضه آب چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>یکی از چالش‌های مهم مرتبط با بحران آب، منازعات و مناقشات آبی در مقیاس محلی و منطقه‌ای است. برای مثال می‌توان به انتقال آب بین‌حوضه‌های آبریز کارون و زاینده‌رود اشاره کرد که به درگیری‌ها و تنش‌های اجتماعی بین استان‌های اصفهان و خوزستان، بین استان‌های اصفهان و چهارمحال‌وبختیاری و همچنین بین استان‌های اصفهان و یزد منجر شده است. علاوه بر این، ایران از نظر موقعیت منابع آبی، در مرزهای شرقی (هیرمند) و غربی (دجله و فرات) خود دچار منازعاتی آبی است. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در جهت کاهش منازعات آبی محلی و منطقه‌ای چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>با توجه به مشکلات سال‌های اخیر در تامین آب کشاورزی برخی از استان‌ها به ویژه کشاورزان شرق استان اصفهان و نابودی کشاورزی در آن ناحیه چه برنامه‌ای جهت جلوگیری از هدررفتن منابع آب و خاک، نیروی فعال بخش کشاورزی (اشتغال) و فعال شدن مجدد کشت و توسعه کشاورزی در آن مناطق دارید؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>نابودی و تخریب زیست‌بوم‌های آبی از مهمترین عواقب بحران آب در کشور است که بازگشت و احیای آن به سالیان متمادی نیاز داشته و شاید امکان‌پذیر نباشد. از جمله زیست‌بوم‌های آبی در معرض خطر کشور عبارتند از: دریاچه ارومیه، تالاب‌هامون و رودخانه زاینده‌رود. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در جهت جلوگیری از نابودی و تخریب زیست‌بوم‌های آبی کشور چیست؟</p>
<p>اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد</p>	<p>پژوهش‌های علمی و روند طی شده تاکنون نشان‌دهنده آن است که ایران به سمت خشکی و کم‌آبی پیش می‌رود. رئیس جمهور آینده چه تمهیداتی برای تامین آب مناطق خشک کشور دارند، بدون اینکه موجب بروز تنش‌های اجتماعی منطقه‌ای و مشکلات زیست‌محیطی بشود؟</p>
<p>مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران</p>	<p>با توجه به اینکه شرایط منابع آب کشور در شرایط فوق بحرانی وجود دارد و در صورت ادامه این روند در آینده نزدیک، بسیاری از استان‌ها فاقد سکنه شده است و منازعات</p>

	امنیت ملی را تهدید می‌کند، عاجل‌ترین راهکاری که توسط این دولت به کار گرفته می‌شود چیست؟
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری	یکی از چالش‌ها و اولویت‌های مهم در بخش منابع طبیعی آب است. سطح آب‌های زیرزمینی کشور رو به کاهش بوده و آب‌های جاری سطحی هم دچار سوء مدیریت است که منجر به منازعاتی شده است. خشکسالی در بیشتر استان‌ها در حال بروز است. تمهیدات رئیس جمهور آینده برای کاهش اثرات این بحران چیست؟ موضع ایشان در بحث تغییرات اقلیمی کشور در سطح ملی و منطقه و بین‌المللی چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	آثار تغییر اقلیم و گرمایش زمین در اقلیم کشور عمدتاً به صورت خشکسالی‌های بلندمدت و سیل‌های شدید ظهور پیدا کرده است. این مسئله موجب شده که میزان آب تجدیدپذیر کشور در ۱۰ سال اخیر نسبت به متوسط بلندمدت حدود ۳۲ درصد کاهش داشته باشد و از ۱۳۰ میلیارد مترمکعب به ۸۹ میلیارد مترمکعب رسیده که رقم بسیار چشمگیری است. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در خصوص تغییر اقلیم و جلوگیری از کاهش منابع آبی تجدیدشونده کشور چیست؟
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی	یکی از مواردی که به ابعاد بحران آب در کشور دامن می‌زند، بهره‌وری پایین آب در بخش‌های مختلف مصرف است. به طوری که در حال حاضر میزان تولید ماده خشک به ازای هر مترمکعب آب در کشور برابر با ۴۵/۱ کیلوگرم بر مترمکعب و متوسط جهانی این شاخص ۵/۲ کیلوگرم بر مترمکعب است. همچنین، متوسط درصد آب به حساب نیامده در کشور برابر با ۲۵ درصد در سال است که بیانگر بهره‌وری پائین آب شرب در شبکه‌های توزیع است. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در جهت افزایش بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف مصرف چیست؟
موضوع محیط زیست	
مسائل زیست محیطی	
اندیشکده فاطر	در طول ۴۰ سال گذشته بعد از انقلاب اسلامی، یکی از مهمترین ضعف‌های اساسی در حوزه مدیریت سیاسی کشور ضعف در رویکرد زیست‌محیطی دولتمردان ج.ا. ایران بوده است به گونه‌ای که چالش‌های بسیار زیاد در به خطر افتادن زیستگاه جغرافیایی کشور به عنوان مثال خشک شدن دریاچه ارومیه، دریاچه بختگان، رودهای زاینده‌رود، هامون، کاهش تراکم جنگل‌های شمالی و غربی کشور، از بین رفتن گونه‌های مهم زیستی در کشور گریبان‌گیر محیط زیست کشور شده است. پرسش اساسی از رئیس جمهور آینده ایران اسلامی این است که، در افق ۴ ساله ریاست جمهوری، راهکارها و اقدامات عملی نهاد ریاست جمهوری و دستگاه‌های اجرایی کشور برای برون‌رفت از چالش‌های موجود در حوزه محیط زیست چگونه خواهد بود؟

<p>مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری</p>	<p>موضع رئیس جمهور بعدی درباره ارتقای جایگاه سازمانی محیط زیست چیست؟ ضرورت‌های حفاظت از منابع طبیعی نسبتی با سازمان و ساختار و بودجه در اختیار سازمان محیط زیست ندارد، از سوی دیگر دولت خود بهره‌بردار کلان منابع طبیعی است، چگونه بخشی از آن با ساختار و جایگاهی نحیف می‌تواند در مقابل سایر بخش‌ها برای بهره‌برداری پایدار بایستد؟</p>
<p>پژوهشکده مطالعات فناوری</p>	<p>برنامه شما برای حل معضلات زیست محیطی مثل آلودگی منابع آب، آلودگی هوا، آلودگی نفی در خلیج فارس و دریای خزر، آلودگی خاک، حذف گونه‌های جانوری چیست؟</p>
<p>موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی توسعه روستایی</p>	<p>توفان گرد و خاک از سالیان بسیار دور در برخی نقاط جهان از قبیل شمال آفریقا، شمال چین، استرالیا، غرب آمریکا، و خاورمیانه وجود داشته است. در ایران نیز این از گذشته‌های دور وجود داشته ولی در یک دهه گذشته این پدیده در کل کشور گسترش بیشتری داشته و به خصوص در جنوب غرب کشور شایع‌تر شده است. انتشار ریزگردها آثار مختلفی بر زندگی مردم محلی داشته است که برخی از مهمترین آنها عبارتند از: آثار سریع بر سلامتی انسان‌ها، تاثیر منفی بر عملکرد محصولات کشاورزی، مرگومیر دام‌ها، آسیب به زیرساخت‌ها و تاسیسات، اختلال در حمل‌ونقل هوایی، جاده‌ای و ریلی، فرسایش و کاهش کیفیت خاک، تغییر الگوی بارندگی، مهاجرت، بیکاری، پیامدهای منفی امنیتی. حال سوال اساسی این است که رویکرد اساسی و برنامه جامع دولت آینده در جهت حذف یا کاهش آثار منفی کانون‌های توفان گرد و خاک چیست؟</p>
<p>اندیشکده صنعت فناوری و اقتصادی استان یزد</p>	<p>نظر به نقش فعال معادن در اقتصاد کشور و از طرفی خساراتی که به خاطر برداشت از این معادن به محیط زیست و منابع آبی وارد می‌کنند، راهکار شما برای ایجاد تعادل در این حوزه اقتصادی و زیست محیطی چیست؟</p>

